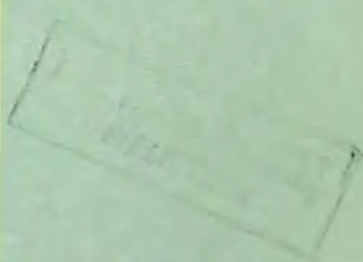

REVISTA BIBLIOTECILOR

12
1966

REVISTA BIBLIOTECILOR

PUBLICAȚIE A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

ANUL XIX Nr. 12 DECEMBRIE 1966

SUMAR

Ion CIOTLOȘ: <i>Bibliotecile în preocuparea comitetelor de cultură și artă</i>	705
Teodor MARIAN: <i>Forme superioare în învățământul agrozootehnic de masă</i>	708
Gheorghe PALI: <i>Aktivitatea editorială în pas cu cerințele agriculturii noastre</i>	709
George VLĂDESCU: <i>Biblioteca publică și răspândirea cunoștințelor științifice</i>	711
H. I. NESTOR: <i>Interesele de lectură și dispersarea colecțiilor</i>	714
Antoaneta TOFAN: <i>De ziua Republicii (Bibliografie selectivă)</i>	718
Elena SAVU: <i>Puștoaica (Text pentru organizarea unei manifestări de masă)</i>	721
A. LAUTERMAN, S. LĂZĂRESCU și M. HESSELMAN: <i>Profilul contemporan al documentării pedagogice</i>	724
Mircea AVRAM: <i>Colecția de documente iconografice a Bibliotecii orașenești din Sibiu</i>	728
Istoria cărții și a bibliotecilor	
Ileana DIMA: <i>Începuturile bibliotecilor pentru copii în România</i>	731
Horia NESTORESCU: <i>„Românii supt Mihai Vocevod Viteazul” de Nicolae Bălcescu în edițiile Academiei Române din 1877—1887</i>	734
Nicolae RAUȘ: <i>Un local cu pereți extensibili!</i>	740
Profiluri	
Dan SIMONESCU: <i>Ioan Eliade-Rădulescu și bibliologia (1802—1872)</i>	742
Octavian NEAMȚU: <i>Un om printr-o carte — Emanoil Bucușa (27 iunie 1887 — 7 octombrie 1946)</i>	745
I. WEINBERG: <i>Ion Călanu — primul cronicar muzical român (1629—1687)</i>	749
Lucrări de specialitate	
<i>Vocabular de bibliologie; Romanticismul în literatura română; Buletinul informativ al Bibliotecii regionale Banat; Dobrowolski, Zygmunt. Étude sur la construction des systèmes de classification; Jahrbuch der Bibliotheken, Archive und Dokumentationsstellen der Deutschen Demokratischen Republik</i>	752
Fișier	
Cănten, Virgil, Glurescu, Dinu D., Malța Mircea: <i>Pagini din trecutul diplomației românești; Amintiri despre anti de scoală; Lecca, Aurel. Pacificul; Negri, Costache. Scrieri. Vol. 1—2; De la Drogoș la Cuza Vodă; Cantemir, Antioh. Sîlhuri; Cristle, Agatha. Zece negri mitilei; Daninos, Pierre. Un oarecare domn Blot; Dostolevski, F. M. Opere; Eseuri literare; Guărana; Ibsen, Henrik. Teatru Vol. 1—3; Păcuraru, Francisc. Scriitori latino-americani; Sand, George. Meșterul Pierre Huouenin; Simonov, K. Nimeni nu se naște soldat. Vol. 2</i>	760
Calendar (ianuarie-februarie-martie 1967)	765
Poșta redacției	767

REDACȚIA:

STRADA BISERICA AMZEI, 5—7, RAIONUL „30 DECEMBRIE”
BUCUREȘTI, OF. POȘTAL 22 TELE

BIBLIOTECILE ÎN PREOCUPAREA COMITETELOR DE CULTURĂ ȘI ARTĂ

Aria preocupărilor comitetelor de cultură și artă este foarte largă. Ea cuprinde, cum prea bine se știe, un complex de probleme, numeroase domenii ale vieții culturale și artistice, ale muncii cultural-educative de masă. În aceste condiții, urmărirea realizării unui program de perspectivă, în lumina sarcinilor care revin activității cultural-educative în etapa actuală, nivelul organizării muncii comitetelor, astfel încât fiecărui domeniu să i se acorde atenție cuvenită și un volum de muncă corespunzător, determină, în bună măsură, o activitate fructuoasă a ansamblului. A stabili măsura, a aprecia totdeauna cât și cum trebuie să intervină, să analizeze și să ajute un sector sau altul, fără ca aceasta să se facă în detrimentul celorlalte este, poate, lucrul cel mai important în activitatea unui comitet de cultură și artă. Locul pe care trebuie să-l ocupe, în preocupările noastre, într-o etapă dată, fiecare componentă a activității cultural-educative este determinat de mai mulți factori. îi vom aminti, pe scurt, în cele ce urmează.

Fără a urmări o ierarhizare a diferitelor sectoare care intră în sfera preocupărilor noastre — după importanța lor, sau după alte criterii — se impune, totuși, o apreciere generală a locului pe care îl ocupă fiecare, a legăturilor și interacțiunilor pe care le determină în întreaga muncă politică de masă și cultural-educativă, a eficienței și durabilității sale în formarea și ridicarea conștiinței socialiste a maselor, în culturalizarea lor. Din acest punct de vedere, nu credem că mai este cazul să insistăm asupra importanței cărții în activitatea noastră de ansamblu, a locului bibliotecii între celelalte instituții și modalități de educare și culturalizare a maselor, temă tratată amplu, nu demult, în paginile revistei*). Vom sublinia însă că, plecând de la o astfel de apreciere, justă orientare, îndrumare și controlul activității bibliotecilor constituie o permanentă a programului nostru de lucru, un capitol bine definit al planurilor de activitate, al muncii curente.

Stabilind principalele obiective ale activității bibliotecilor publice de pe teritoriul regiunii, pe baza indicațiilor organelor regionale de partid și de stat, Comitetul regional de cultură și artă are în vedere problemele de conținut, modalitățile și formele specifice prin care se realizează în biblioteci obiectivele generale propuse, ca și problemele particulare care se pun în organizarea și dezvoltarea acestei rețele de instituții. Obiectivele privind conținutul muncii cu cartea derivă din obiectivele generale trasate pe ansamblul activității cultural-educative și nu este lipsit de importanță să arătăm că aportul bibliotecilor este necesar în realizarea tuturor acestor obiective. Așa de exemplu, problemele majore care figurează în programul activității cultural-educative de masă pentru actuala perioadă de iarnă la sate, care de altfel formează obiectivele permanente ale muncii noastre, cum sint: dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, educarea lor patriotică, informarea sistematică asupra politicii partidului și statului nostru, răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice, agrozootehnice, de economie agrară, nu pot fi adincite fără contribuția sporită a bibliotecilor. Experiența ne-a dovedit că stabilirea obiectivelor generale, fără indicarea căilor specifice pentru realizarea lor, a modalităților și implicațiilor organizatorice proprii bibliotecilor (începînd cu completarea colecțiilor, organizarea și valorificarea lor și sfîrșind cu metodele de propagandă a cărții), nu e operantă nici chiar în planul Comitetului regional de cultură și artă. Există o tendință veche, de altfel binecunoscută, de preluare a acestor obiective la modul general de către comitetele raionale de cultură și artă și apoi de transmitere a lor, prin intermediul bibliotecilor raionale, la bibliotecile de la sate. Planul de muncă al acestor unități devine un plan de directive și nu un program de acțiune. Iată de ce considerăm că schițarea modalităților proprii prin care bibliotecile vor realiza obiectivele propuse trebuie să înceapă chiar din planurile comitetelor de cultură și artă și să fie dezvoltate în detaliu în planurile bibliotecii regionale, ale bibliotecilor raionale, comunale și sătești. Particularizînd activitatea fiecărui sector,

*) Lupu, Atanase. *Biblioteca publică în ansamblul activității cultural-educative*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 8, aug 1966, p. 477.

planul nostru poate fi astfel un ghid real, concret, pentru activiștii culturali din regiune.

În stabilirea acestor modalități, Comitetul apelează la instituțiile specializate, cu funcții metodice, în cazul în speță la biblioteca regională, ale cărei propuneri intră în planul Comitetului. Incluziunea directorului bibliotecii regionale în Biroul executiv al Comitetului regional de cultură și artă, respectiv a directorilor bibliotecilor raionale în birourile comitetelor raionale de cultură și artă, are, după părerea noastră, în primul rând această rațiune: să contribuie, cu competența lor de specialiști, la elaborarea măsurilor, metodelor specifice acestui sector al activității culturale. Ei sînt chemați apoi să urmărească realizarea planului în domeniul în care sînt specializați și să răspundă de aceasta în fața Comitetului, fără să fie, totuși, singurii executanți.

Problemele activității bibliotecilor publice din regiune sînt detaliate apoi în planul bibliotecii regionale (capitolul muncii metodice), care este analizat și aprobat separat de Biroul Comitetului regional de cultură și artă. Practic, interesează nu atît inventarierea obiectivelor muncii înscrise în planul Comitetului — ceea ce ar însemna o copie formală a acestuia — ci oglindirea lor în formele și metodele de activitate specifice bibliotecilor, stabilirea sarcinilor concrete ale muncii cu cartea. Astfel, de exemplu, obiectivele importante ale muncii educative, ca: popularizarea și explicarea noii legi a pensiilor, a măsurilor privind întărirea familiei și creșterea sporului natural al populației, popularizarea realizărilor și prevederilor planului cincinal în regiunea noastră trebuie să-și găsească o reflectare corespunzătoare în planul bibliotecii regionale, potrivit specificului activității cu cartea.

Am insistat asupra momentului elaborării și aprobării planului de muncă al bibliotecii regionale nu numai pentru că aceasta constituie o etapă importantă în orientarea și îndrumarea bibliotecilor din regiune de către Comitetul regional de cultură și artă, ci și pentru că ne prilejuiește expunerea viziunii noastre asupra acestei îndrumări, inclusiv a rolului pe care trebuie să îl aibă forurile metodice ale bibliotecilor pe plan regional și raional. Astfel, noi apreciem că eficiența activității bibliotecilor în realizarea obiectivelor propuse, legate de difuzarea largă a anumitor categorii de publicații și de asigurarea unor proporții juste în circulația acestora, sînt efectiv posibile numai în măsura în care bibliotecile au reușit să atragă o masă de oameni la lectură, să creeze deprinderi de folosire independentă a cărții în rândurile populației. În acest sens, urmărim creșterea numărului cititorilor în general, a gradului de cuprindere a populației la lectură. Aceasta este legată, însă, direct de nivelul muncii bibliotecare, de organizarea optimă a rețelei de biblioteci, de calitatea colecțiilor, de pregătirea politică, culturală și profesională a bibliotecarilor, de organizarea cataloagelor și a celorlalte mijloace de informare, de crearea unor condiții cît mai civilizate la dispoziția celor care frecventează bibliotecile. Cu alte cuvinte, trasarea sarcinilor implică și asigurarea condițiilor și mijloacelor corespunzătoare pentru realizarea lor. Planificarea numărului cititorilor, a numărului volumelor care vor fi consultate într-un an de zile trebuie să aibă în vedere toate aceste condiții și să fie stabilită de fiecare bibliotecă în parte.

Pentru a proceda astfel, atît Comitetul regional, cît și comitetele raionale de cultură și artă trebuie să cunoască, însă, situația exactă a bibliotecilor din rețea, nivelul real al activității și organizării bibliotecare. Avem noi imaginea reală a stărilor de fapt din regiune sau raion? La prima vedere, oricare activist al Comitetului regional, sau al Comitetului raional de cultură și artă este tentat să răspundă afirmativ, dar, aprofundînd lucrurile, va fi repede dezmințit. Cauza principală stă, după părerea noastră, în modul unilateral și insuficient în care folosim biblioteca regională și bibliotecile raionale, ca instituții metodice, care au menirea să furnizeze comitetelor, pe baza studierii atente, specializate, analize competente asupra nivelului activității bibliotecilor, a cerințelor lor de perspectivă. Comitetul regional de cultură și artă București și-a definit un astfel de sistem de muncă cu instituțiile metodice regionale și urmărește să-l aplice și în practica comitetelor raionale de cultură și artă în relațiile lor cu bibliotecile raionale. De pildă, cercetarea întreprinsă de biblioteca regională, în colaborare cu Direcția regională de statistică, despre lectura populației din satele regiunii, cercetare ale cărei rezultate au fost parțial publicate, ne-a furnizat date și situații generalizatoare, pe baza cărora atît Comitetul regional de cultură și artă, cît și Comitetul executiv al Sfatului popular regional București au luat o seamă de măsuri privind extinderea rețelei de biblioteci în raioanele deficitare pe acest plan, completarea colecțiilor de publicații și

redistribuirea unor fonduri de cărți insuficient valorificate, recrutarea și perfecționarea profesională a cadrelor, organizarea tehnică a colecțiilor și a cataloagelor etc. Comitetul executiv al Sfatului popular regional a reglementat, printr-o decizie dată în luna iunie a acestui an, sarcinile bibliotecii regionale privind completarea curentă a colecțiilor din bibliotecile publice din regiune, folosirea fondurilor bănești extrabugetare destinate aceluiași scop, sarcinile comitetelor executive ale sfaturilor populare raionale și comunale în recuperarea cărților nerestituite de cititori, măsurile privind administrarea bibliotecilor etc. Alte măsuri care vizează Comitetul regional de cultură și artă și Biblioteca regională București se referă la activitatea bibliografică, la perfecționarea profesională a cadrelor și la munca de îndrumare și de control în genere.

Comitetele raionale de cultură și artă trebuie să introducă același stil în folosirea bibliotecilor raionale ca instituții metodice. Se înțelege de la sine că posibilitățile acestor biblioteci nu sînt similare cu cele existente la nivel regional, ba mai mult aceste posibilități diferă chiar între ele. Dar și în aceste condiții se impune folosirea cit mai eficientă a acestor instituții. Prin aceasta nu înțelegem că trebuie să se treacă și unde se poate și unde nu se poate la analize monografice, la cercetări sociologice privitoare la situația lecturii și la cerințele cititorilor etc., ci la obligarea bibliotecilor raionale de a elabora, în funcție de posibilitățile de care dispun, planuri bine fundamentate privind: îndrumarea și desfășurarea seminariilor, întocmirea unor materiale de propagandă cărții, generalizarea experiențelor valoroase ivite în raion, a metodelor de lucru folosite de bibliotecarii fruntași etc. Obligînd bibliotecile raionale să întocmească astfel de planuri, comitetele de cultură și artă trebuie să exercite un control sistematic al executării lor și, în aceeași măsură să le asigure condiții pentru aceasta. Din păcate, lucrurile nu se petrec peste tot așa în regiunea noastră. Ar fi nerealist să apreciem că în munca de îndrumare directă pe teren ar putea fi urmărit în mod exclusiv un plan anual, oricît de judicios ar fi întocmit, că nu se ivesc situații care cer deplasarea unui bibliotecar raional într-o localitate, la o acțiune despre care află în chiar ziua cînd trebuie să fie organizată. A face din acestea un stil, părăsind un plan cu oarecare perspectivă, de cuprindere sistematică a rețelei, este inutil să spunem cit e de greșit. De aici provin, după noi, practica îndrumării în viteză, fără eficiență, fără urmări de durată, nevoia revenirilor repetate în bibliotecile vizitate etc. Comitetele nu numai că nu trebuie să practice acest sistem, ci trebuie să și evite angajarea bibliotecilor raionale pe această linie. Cu ajutorul comitetelor executive ale sfaturilor populare comunale, comitetele raionale de cultură și artă, prin aparatul lor, trebuie să rezolve în cea mai mare măsură controlul muncii bibliotecilor, lăsînd și obligînd metodiștii bibliotecilor raionale să efectueze o îndrumare de specialitate, care cere timp mai îndelungat și o pregătire specială. Trebuie să fie respinsă peste tot practica unei așa-zise „îndrumări metodice“ de 2—3 ore, prilejuite de vizitarea unei biblioteci comunale sau sătești de către bibliotecarii raionali. În aceeași măsură, comitetele de cultură și artă trebuie să preia rezolvarea problemelor organizatorice și administrative impuse de organizarea seminariilor, a ședințelor, a schimburilor de experiență, a practicii de calificare obligatorie pentru bibliotecarii nou angajați și să îndrume bibliotecile raionale în îndeplinirea măsurilor care privesc conținutul acestor acțiuni, asigurarea lecțiilor, conferințelor, a materialului didactic, a aplicațiilor practice etc. De asemenea, în legătură cu modul în care sînt folosite bibliotecile raionale pentru îndrumarea activității din raion, ar mai fi de adăugat că unele birouri ale comitetelor raionale de cultură și artă nu dau atenția cuvenită activității la sediu a bibliotecilor raionale.

Noile regulamente ale bibliotecilor regionale și raionale definesc funcțiile metodice ale acestor unități. Vom insista pentru aplicarea în viață a acestor regulamente atît de către biblioteci, cit și de către comitetele de cultură și artă. Bibliotecarii așteaptă, evident, și alte reglementări legale în domeniul bibliotecar, privind, de pildă, dezvoltarea rețelei bibliotecilor de la sate, răspunderea gestionară a bibliotecarilor în raporturile lor cu cititorii etc., ceea ce va contribui substanțial la creșterea nivelului muncii cu cartea. Am mai avea de adăugat că simțim nevoia unui ajutor mai mare din partea forurilor centrale în îmbunătățirea legislației bibliotecare și în organizarea îndrumării metodice.

Ion CIOTLOȘ

secretarul Comitetului regional de cultură și artă București

FORME SUPERIOARE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL AGROZOOOTEHNIC DE MASĂ

O dată cu anotimpul rece și cu încetinirea ritmului muncilor agricole, la sate au început cursurile învățămîntului agricol. Ca în fiecare an, bibliotecile s-au pregătit să fie prezente la acest eveniment cu ceea ce constituie specificul muncii lor — cartea. În dorința de a informa bibliotecarii asupra noutății pe care o aduce anul de învățămînt agricol 1966—1967, ca și asupra noutăților editoriale pregătite de către Editura agrosilvică, ne-am adresat tovarășului inginer Teodor Marian, director al Direcției Propagandei agricole din Consiliul Superior al Agriculturii, și tovarășului inginer Gheorghe Pall, de la Centrata Editurilor și Difuzării Cărții.

Față de anii anteriori, anul de învățămînt agrozootehnic 1966—1967 oferă o noutate și anume, organizarea unei forme superioare de studiu, cu durata de 1 an, pentru absolvenții cursurilor agrozootehnice de masă. Avînd ca scop aprofundarea cunoștințelor acumulate în cei trei ani de învățămînt agrozootehnic, această formă de studiu se va ocupa, după specificul unităților la care este organizată, de următoarele probleme: cultura plantelor de cîmp (agrotehnica culturilor irigate și agrotehnica terenurilor în pantă), cultura legumelor (cultura legumelor în sere și răsadnițe, cultura specială a principalelor legume cu apariție timpurie și tîrzie în cîmp), cultura pomilor (cultura principalelor specii de pomi fructiferi și folosirea unor terenuri și condiții specifice pentru cultura arbuștilor fructiferi), cultura viței de vie (îngrijirea plantațiilor tinere și de rod la vița de vie), creșterea animalelor (creșterea vacilor cu lapte, îngrășarea taurinelor, creșterea porcilor, creșterea păsărilor, creșterea și îngrășarea ovinelor).

La acest ciclu de conferințe pentru aprofundarea cunoștințelor sînt atrași, din cei 55 000 de absolvenți ai învățămîntului agricol din anii 1965, 1966, membri ai consiliului de conducere, brigadieri, șefi de echipă, membri cooperatori (din cooperativele agricole de producție) și cadrele de bază din gospodăriile agricole de stat în scopul specializării lor.

Pentru buna desfășurare a acestui ciclu, cit și a cursurilor de trei ani, au

fost luate, din vreme, măsuri de organizare și de asigurare a materialului didactic necesar. Pe baza programelor analitice elaborate de către Consiliul Superior al Agriculturii, au fost întocmite manuale pentru anul al II-lea și pentru ciclul de aprofundare a cunoștințelor. Elaborate de cadre cu experiență, în urma unor consultări cu un cerc larg de specialiști, manualele prezintă un volum de cunoștințe absolut necesare practicii agricole actuale. Manualele destinate celor care urmează ciclul de aprofundare a cunoștințelor (14 titluri într-un tiraj de 280 000 de exemplare) tratează problemele agrozootehnicii la un nivel corespunzător unor oameni familiarizați de-acum cu noțiunile generale, care doresc să se specializeze într-un anumit sector din cadrul unei ramuri de activitate.

Pentru țărani cooperatori necurpinși în învățămîntul agrozootehnic de masă, se organizează, și în acest an, la căminele culturale cicluri de conferințe. Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, cu sprijinul Consiliului Superior al Agriculturii și al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, a elaborat conferințele necesare acestor cicluri. Pentru fiecare localitate rurală sînt repartizate 10—12 conferințe a căror tematică corespunde specificului agricol al acesteia.

Menționez că, indiferent de profilul ciclului, la deschidere se vor ține două lecții cu caracter economic.

Pentru fixarea mai profundă a cunoștințelor dobîndite de cursanți, Con-

siliul Superior al Agriculturii a luat măsuri ca, la dispoziția lor, să fie pus un număr suficient de filme documentare agricole și diafilme, planșe didactice și pliante. Astfel, la dispoziția cursanților stau 17 filme documentare agricole, multiplicat în 1 300 de copii, 35 de diafilme, în 80 000 de copii, și 97 de planșe didactice și pliante, în 824 000 de exemplare. Desigur că, pe plan local, fiecare unitate agricolă va completa gama acestor instrumente cu materialele de care dispune laboratorul agricol. Aportul bibliotecilor, prin literatura agrozootehnică pe care o posedă, este remarcabil în lămurirea și însușirea mai temeinică a cunoștințelor predate la învățământul agricol.

În acest an, Editura agrosilvică a editat o serie de lucrări, de diferite nivele, care pot fi folosite cu succes atât de cursanți, cât și de lectori. Tematica lor va fi completată de aparițiile prevăzute pentru primul trimestru al anului viitor, deci în plină perioadă de desfășurare a învățământului agrozootehnic. Recomandăm bibliotecarilor ca, în urma consultărilor cu specialiștii și a studierii atente a fondurilor bibliotecilor, să achiziționeze

lucrările de literatură agrozootehnică care corespund specificului agricol local.

Pregătirea temeinică a lectorilor reprezintă o condiție esențială în reușita lecțiilor predate. Completate cu ultimarele noutăți ale practicii agricole, larg popularizate în ultima vreme de către Editura agrosilvică, cunoștințele specialiștilor vor câștiga în profunzime, ceea ce se va răsfringe pozitiv asupra nivelului de pregătire al cursanților. Bibliotecile pot acorda specialiștilor un ajutor substanțial, informându-i asupra noilor lucrări editate și procurându-le titlurile care îi interesează. Deoarece bibliotecile comunale nu pot asigura întreaga literatură necesară specialiștilor, fondurile lor fiind reduse, rămâne în sarcina bibliotecilor regionale și rationale să organizeze procurarea și circulația cărții agricole la sate, în funcție de nevoile locale. Colaborarea strânsă cu specialiștii este indispensabilă bibliotecilor în reușita propagandei literaturii agricole.

Ing. Teodor MARIAN

Director al Direcției propagandei agricole
din Consiliul Superior al Agriculturii

Activitatea editorială în pas cu cerințele agriculturii noastre

Lucrările editate, în prezent, de către Editura agrosilvică poartă amprenta unor orientări și tendințe științifice noi, reflectând nivelul și posibilitățile actuale ale gândirii științifice strâns legate de practica agricolă.

O atenție sporită este acordată lucrărilor de îndrumare tehnică și de popularizare a metodelor înaintate de lucru în cultura plantelor, creșterea industrială a unor specii de animale, mecanizarea și chimizarea agriculturii, extinderea irigațiilor, dirijarea relațiilor plantă-sol prin sistemul de agricultură, fiziologia nutriției animale, economia agrară și organizarea producției în unitățile agricole socialiste.

Elemente noi vin să sublinieze coordonatele pe care este axată activitatea editorială actuală și de perspectivă, marcând intrarea într-o etapă superioară a editării cărții agricole. Astfel, pentru anul 1967, este prevăzută publicarea unor lucrări de sinteză și dicționare

agricole pe specialități — instrumente operative de informare necesare specialiștilor — ca, de pildă: *Manualul inginerului agronom*, vol. I și II; *Cartea specialistului în creșterea animalelor*, vol. I și II; *Dicționar apicol*, vol. I și II; *Dicționar zooveterinar*.

Sînt în curs de elaborare, de asemenea, lucrări de cercetare agricolă aplicabilă în condițiile producției din țara noastră (monografiile de sinteză: *Patologia vegetală*, vol. I; *Zootehnia României*, vol. I; *Grîul; Pedologia în Republica Socialistă România*).

Pentru 1967, este prevăzută editarea unei colecții intitulată *Noutăți în știința și practica agricolă*, care se adresează specialiștilor cu pregătire superioară și medie, informându-i asupra realizărilor din țară și de peste hotare.

Editura agrosilvică are prevăzută în planul său tipărirea unor lucrări destinate lărgirii ariei de cunoștințe agricole necesare țăranilor cooperatori. Vor fi

editate noi serii de lucrări cu caracter de informare, de volum restrins, cu o ilustrație și format atrăgător, axate pe cele mai importante probleme legate de cultura diferitelor specii de legume, pomi, viță de vie, flori, animale mici și altele.

Din ansamblul celor aproximativ 250 titluri, care se vor publica în 1967 și trimestrul al IV-lea al anului 1966, o parte însemnată vor vedea lumina tiparului în trimestrul al IV-lea al acestui an și trimestrul I al anului viitor.

Din lucrările de nivel superior, destinate specialiștilor (ingineri agronomi, medici veterinari), planificate să apară până la 1 aprilie 1967, menționăm:

— Pentru specialiștii din sectorul creșterii animalelor, reține atenția, pe lângă altele, *Cartea specialistului în creșterea animalelor*, vol. I, II, care constituie un instrument operativ de informare în practica zilnică.

— Un număr foarte mare de C.A.P.-uri și G.A.S.-uri execută intense lucrări de extindere a suprafețelor irigate pentru diferite culturi, investind însemnate fonduri bănești. Specialiștii din acest sector vor putea consulta lucrarea *Culturi irigate*.

— Sectorului agrotehnic îi sunt destinate lucrările: *Dirijarea relațiilor plantă-sol prin sistemul de agricultură*, *Cultura pajiștilor*, *Aspecte noi privind cultura florii-soarelui*.

— Pentru sectorul de mecanizare sunt prevăzute lucrările: *Metode și posibilități de verificare a capacității de lucru a motoarelor și tractoarelor*, *Mașini și instalații pentru uscarea și condiționarea produselor agricole*.

Lucrările de nivel mediu, care se adresează tehnicienilor și brigadierilor, abordează teme importante din diferite sectoare ale agriculturii, ca de pildă:

— Creșterea animalelor: *Cartea crescătorului de animale*, *Tehnologia nutrețurilor combinate*, *Ghid de terapie chirurgicală veterinară*.

— Protecția plantelor: *Indrumător pentru protecția plantelor*, *Indrumător pentru determinarea bolilor și dăunătorilor la semințe*, *Virozele plantelor agricole și combaterea lor*.

— Legumicultură: *Călăuză legumiculturului*, *Producerea legumelor timpurii*.

— Viticultură: *Pepiniera de vițe*, *Fertilizarea solului în viticultură*.

— Mecanizare: *Mecanizarea lucrărilor de irigație în terenurile amenajate*, *Mecanizarea recoltării porumbului*, *Exploatarea rațională a instalațiilor hidraulice la tractoare*, *Mecanizarea lucrărilor în cultura cerealelor*.

— Floricultură: *Indrumătorul floriculturului*.

Lucrările de nivel elementar, prevăzute să apară până la finele trimestrului I al anului 1967, vor cuprinde, printre altele, următoarele titluri: *Întrebări și răspunsuri privind combaterea eroziunii solului*, *Întrebări și răspunsuri privind folosirea îngrășămintelor și amendamentelor*, *Organizarea și retribuirea muncii în C.A.P.*, *Întrebări și răspunsuri privind irigarea culturilor*, *Tomatele*, *Creșterea viermilor de mătase*, *Întrebări și răspunsuri privind folosirea, întreținerea și reglarea tractoarelor*, *Întrebări și răspunsuri privind cultura plantelor de nutreț*, *Măsuri sanitare-veterinare care trebuie aplicate în ferme*.

O parte din lucrări vor fi tipărite și în limba maghiară.

Pentru a ușura înțelegerea problemelor tratate, cele mai multe lucrări de popularizare sunt concepute sub formă de întrebări și răspunsuri, al căror număr variază de la temă la temă. Această formulă de prezentare dă posibilitate țăranilor cooperatori să găsească ușor răspunsul la diferitele probleme agrozootehnice ridicate de practica zilnică.

Gheorghe PALL

Biblioteca publică și răspîndirea cunoștințelor științifice

Rolul cărții ca factor important în răspîndirea cunoștințelor științifice, în cadrul întregii activități cultural-educative, conduce, firesc, la întrebarea: cum se integrează bibliotecile publice în vasta acțiune de difuzare a cunoștințelor necesare formării concepției materialiste asupra lumii? *Planul de măsuri privind activitatea cultural-educativă de masă la sate în perioada de iarnă (1966—1967)*, elaborat de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, cuprinde măsuri complexe, referitoare la amplificarea muncii de răspîndire a cunoștințelor științifice: elaborarea de conferințe și planuri tematice pentru popularizarea prevederilor planului cincinal și a realizărilor planului pe anul 1966, pentru îmbunătățirea sporului natural al populației și întărirea familiei, pentru sprijinirea învățămîntului agricol de masă; alcătuirea unor materiale metodice în sprijinul propagandei științifice etc. Informațiile primite din partea tovarășului Emil Iordăchescu, secretar al Consiliului pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice din cadrul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, au relevat importanța care se acordă bibliotecilor în direcția asigurării informării conferențiarilor și a sprijinirii, prin carte, a întregii activități de propagare a cunoștințelor științifice.

Ne-am propus o analiză mai atentă a activității bibliotecilor din regiunea Ploiești, în special cu privire la metodele și la formele muncii cu cartea de popularizare a științei, la tematica și la calitatea acestora. Datele statistice indică o activitate susținută de răspîndire a cunoștințelor științifice în această regiune.

Ce cărți fac obiectul propagandei cunoștințelor științifice în bibliotecile publice? În delimitarea acestei categorii de publicații, există încă neclarități în ceea ce privește sfera de cuprindere a anumitor domenii de știință și nivelul de tratare, forma și volumul lucrărilor. În genere, în bibliotecile comunale și sătești, se includ în categoria lucrărilor de popularizare a științei mai ales

broșurile editate de Consiliul pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice, broșuri care, prin volumul redus și prin nivelul de tratare, sînt destinate maselor celor mai largi. Aceasta se datorește, într-o anumită măsură, și orientării în acest sens, de către bibliotecile regionale din majoritatea regiunilor, a completării colecțiilor din bibliotecile de la sate. Referitor la fixarea domeniilor, evidențele activității bibliotecilor nu dau indicații clare și, mai mult, fac imposibilă calcularea numărului de cărți de popularizare a științei imprumutate. (Același lucru se poate spune și despre evidența primară a fondurilor, din care nu se poate calcula exact totalul cărților științifice.) Rubrica *științe — știință popularizată* (C.Z.5) a cărților și broșurilor eliberate indică, prin titlul ei, de altfel incorect formulat, categoria care ne preocupă, însă numai în parte. Literatura de popularizare a științei nu se limitează doar la domeniile incluse aici — științele naturii și matematica — ci cuprinde, alături de acestea, o gamă variată de lucrări din domeniile: ateism, medicină, psihologie-pedagogie, istorie, geografie și geologie, de fapt toate domeniile de răspîndire a cunoștințelor științifice, profesionale, delimitîndu-se însă distinct literatura social-politică și literatura agrozootehnică. Rubrica *alte materii*, cuprinzînd cîteva din aceste domenii împreună cu grupele *0 Generații* și *7 Artă. Jocuri. Sport*, nu se poate alătura rubricii *științe — știință popularizată* pentru a reda corect numărul cărților științifice. Din ferice, confuziile și greutățile generate de evidențele bibliotecilor, în privința delimitării categoriei publicațiilor de popularizare a științei, se fac simțite doar atunci oînd se cere ajutorul registrelor în diferite operații. Analiza efectuată în cîteva biblioteci din regiunea Ploiești a arătat că activitatea de propagandă a cunoștințelor științifice are la bază colecții formate dintr-o gamă largă de lucrări, atît sub raportul tematicii, cît și al nivelului diferențiat de tratare.

În analiza propagandei cărții de popularizare a științei desfășurate de către biblioteci, am pornit de la reprezentarea categoriei delimitate mai sus în cadrul fondului de care dispun bibliotecile. În raionul Rîmnicu-Sărat, de pildă, bibliotecile dispun de un fond variat de cărți din acest domeniu, care oferă o bază temeinică pentru desfășurarea propagandei științifice. Amintim, ca exemplu, cele peste 1000 de volume ale bibliotecii comunale din Timboești (circa 16% din totalul fondului de 6200 de cărți), cele 900 de volume din fondul de 5700 de cărți ale bibliotecii din comuna Sihlea (15,7% din fondul total) sau cele 5915 volume din biblioteca raională (peste 13% din fondul de 43404 volume).

Propaganda literaturii științifice

În ansamblul muncii bibliotecilor, propaganda cărții științifice reprezintă o parte însemnată și se conturează ca o activitate continuă, cu vădite preocupări de dezvoltare, așa cum o arată varietatea formelor în care s-a desfășurat pînă acum și orientarea planurilor de activitate pentru lunile de iarnă. Bibliotecile comunale din Timboești, Sihlea, Ciorăști, Dragomirești, Ziduri ne oferă suficiente exemple în această direcție. Expozițiile de cărți organizate în bibliotecă sau, de cîte ori este nevoie, la cîmînul cultural, sînt larg folosite. Ele sînt alcătuite tematic (*Zborul omului în Cosmos*, la Timboești, cu ocazia deplasării unei brigăzi științifice în localitate) sau pe baza cărților nou achiziționate. La Sihlea, există o astfel de expoziție, cu caracter permanent, care prezintă, sub un titlu generic, *Cărți care vă interesează*, publicațiile nou apărute. În luna octombrie expoziția cuprindea lucrări ca: *Tineret, năzuințe, idealuri*; *Știința — prietena noastră*; *Circulația substanțelor în corpul plantei* etc.

Dezvăluirea colecțiilor este întregită de rafturile tematice. Ne-a atras atenția raftul tematic de la biblioteca din Timboești, amenajat în frumoasa sală de lectură a acesteia (unde, printre cărțile grupate sub titlul *Prin știință spre adevăr*, am întîlnit lucrările *Despre secele religioase, Familia și religia, Și totuși se mișcă ș.a.*). Alături de acestea, amintim și o formă pe cale de extindere, întîlnită tot la Timboești: relevarea raftul liber a unor cărți mai

puțin consultate de cititori: *Cugetări despre religie, Nașterea fără dureri, Alimentația copilului sănătos și bolnav, Istoria descoperirilor geografice.*

Prezentările de cărți în forme variate (prezentări tematice și cicluri de prezentări tematice) sînt frecvent folosite. La Sihlea, în ciclul *Să cunoaștem tainele Universului*, au fost prezentate cărțile *Despre anotimpuri, Familia Soarelui, Povestea calendarului*. La Timboești a avut loc prezentarea tematică *Pietre din cer*, iar la Ciorăști și în alte biblioteci comunale din raion, au fost prezentate cărțile incluse în materialul metodic-bibliografic *Din tainele naturii*, elaborat de biblioteca regională. Des folosite sînt și prezentările de cărți în cadrul serilor pentru tineret, organizate de către căminele culturale. De exemplu, prezentarea cărții *Valea Prahovei* în cadrul teme *Geografie, geologie, turism*, la cîmînul cultural din comuna Sihlea. Am întîlnit și o altă formă de propagandă, denumită seară literar-științifică, în care literatura beletistică cu subiecte științifice, (literatură științifico-fantastică, biografii romanțate ale unor mari personalități din istoria științei) a sugerat teme și a mărit interesul pentru unele probleme de știință, orientînd cititorii spre cărțile de popularizare a științei (la Timboești, o astfel de manifestare a fost intitulată *Literatura și știința*). O mențiune specială merită organizarea concursului *Știința — prietena noastră*. Deși, ca formă a muncii de propagandă, depășește cadrul preocupărilor bibliotecii, acest concurs a avut consecințe pozitive asupra circulației cărții de popularizare a științei. Organizat în 32 de biblioteci comunale din raionul Rîmnicu-Sărat, cu ajutorul direct al bibliotecii raionale (fiecărei biblioteci i-a fost trimisă scrisoarea metodică *Propaganda științifică*), concursul a contribuit la propagarea lucrărilor incluse în bibliografia selectivă întocmită de biblioteca raională. (Bibliografia a fost redactată, însă, în spirit foarte puțin „bibliografic”, din descrierea cărților lipsind numele autorului, datele de apariție și caracterizarea cantitativă). În comuna Sihlea, la organizarea acestui concurs a colaborat și cîmînul cultural. La sfîrșitul primei faze a concursului*), a avut loc un spectacol cu piesa *Mîntuleț în paradis*, a cărei temă — satira împotriva concepțiilor

*) Concursul a fost organizat în două faze: pe comună și pe raion.

mistice — a corespuns tematicii concursului. Se cunosc și alte forme, mai simple, de propagandă a cărții de popularizare a științei, cum sînt: lecturile în grup.

Din programul de activitate al bibliotecilor pe perioada de iarnă se desprinde grija continuă pentru perfecționarea propagandei cărții științifice. În planurile de muncă, figurează măsuri pentru îmbunătățirea achizițiilor de cărți din acest domeniu, acordindu-se mai multă atenție procurării lucrărilor care răspund unor cerințe diferențiate. Se remarcă și o orientare judicioasă spre o mai strînsă colaborare cu căminul cultural. În acest sens, formele propagandei cărții se leagă de tematica conferințelor și a altor forme de propagandă orală a cunoștințelor. Astfel, ciclul celor 6 expuneri care însoțesc expoziția foto tipărită *Cunoștințe despre Univers*, editată de Consiliul pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice, va fi completat cu recomandări bibliografice și cu expoziții tematice de cărți.

În planurile de muncă se precizează, într-o formulare mai atractivă pentru cititori, teme pentru prezentări și expoziții de cărți. În comuna Ciorăști, sînt prevăzute prezentări tematice și expoziții pe teme: *Fenomene cerești neobișnuite*, *Ce știm despre planeta noastră*, *Cum arătau strămoșii noștri*, *Cugetări despre religie și minuni*. Concursul *Știința — prietena noastră* se reia și el, extinzîndu-se la filialele bibliotecilor comunale.

Alături de acestea, au fost incluse, în planuri, și forme nefolosite pînă acum de propaganda cărții de popularizare a științei. Apare interesantă inițiativa bibliotecii din Timboești, care a inclus în planul ei recomandarea prin liste bibliografice sumare, expoziții etc., a unor cărți legate tematic de emisiunile științifice ale radio-ului și televiziunii. Este o formă de activitate care, avînd la bază contactul cititorilor cu subiectele variate ale emisiunilor de știință din programul radio-televiziunii, aduce în circulație mai multe volume din bibliotecă, pe teme de interes general.

Informarea conferențiarilor

Alut la nivelul cerințelor locale ale comunei, cît și pe plan raional și regional, bibliotecile publice din regiunea Ploiești se străduiesc să asigure în

formarea bibliografică necesară pregătirii conferențiarilor. În această activitate, caracterizată și ea prin continuitate și tendință de dezvoltare, sînt folosite mai multe instrumente: cataloage de bibliotecă, liste bibliografice de recomandare, bibliografii tematice selective, planuri tematice ș.a. Relevăm, cu acest prilej, că în bibliotecile comunale din raionul Rîmnicu-Sărat există cataloage alfabetic și sistematic îngrijit organizate, alcătuite pe baza fișelor tipărite, la care sînt abonate bibliotecile. Ele oglindesc ceea ce se găsește în bibliotecă din documentația necesară pregătirii conferențiarilor și servesc, alături de bibliografiile tematice, informării acestora. Se conturează, astfel, începuturile activității de informare în bibliotecile comunale, fără ca această activitate să fie consemnată în evidențele bibliotecii.

În planurile de muncă ale bibliotecilor din raionul Rîmnicu-Sărat, se observă imbinarea informării conferențiarilor cu munca de recomandare, pentru cititori, a cărților de popularizare a științei. În comunele Sihlea, Timboești și în alte locuri, se alcătuiesc, cu ajutorul profesorilor din colectivele obștești ale bibliotecilor, planuri de lectură. Cărțile recomandate, în aceste planuri, se asigură atît din colecțiile de care dispun bibliotecile, cît și prin folosirea mai largă a împrumutului interbibliotecar.

Activitatea de informare este o preocupare asiduă a Bibliotecii raionale Rîmnicu-Sărat. Atrage atenția felul în care este organizată informarea bibliografică la cerere. Biblioteca raională folosește un formular prin care se consemnează cererile de informare și se alcătuiesc apoi, operativ, bibliografii pe teme enunțate de solicitanți. Planul de muncă al bibliotecii raionale preconizează dezvoltarea muncii de informare a conferențiarilor și asigurarea bibliografiilor pentru textele de manifestări destinate bibliotecilor comunale. A fost prevăzută și întocmirea unei bibliografii de proporții mai mari pe teme cuprinse în planul Comisiei raionale pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice. Pentru asigurarea documentației conferențiarilor din comune și pentru a pune la dispoziția cititorilor din întregul raion colecțiile mai variate ale bibliotecii raionale, s-a prevăzut lărgirea împrumutului interbibliotecar.

Biblioteca regională Ploiești a înscris în Planul privind activitatea cu cartea în perioada de iarnă, dezbătut cu directorii bibliotecilor raionale, o seamă de măsuri cu privire la dezvoltarea activității de sprijinire a propagandei științifice. Amintim, între acestea: întocmirea și difuzarea unor prezentări ale cărților științifice care au intrat în acest an în bibliotecile comunale și satești, organizarea de întâlniri între cititorii și autorii unor cărți de popularizare a științei (comunele Băleni-Sirbi din raionul Tîrgoviște și Ciorăști din Râmnicu-Sărat), amenajarea unor expoziții de cărți axate pe teme științifice incluse în programa universităților populare din Ploiești, Cimpina, Tîrgoviște și Buzău. Vor fi elaborate bibliografii pe teme cuprinse în planul Comisiei regionale pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice, precum și un catalog selectiv multigrafat, de proporții mai mari, care va oglindi cartea științifică din colecțiile bibliotecii regionale.

★

În regiunea Ploiești, datorită colaborării strînse între biblioteci și comisile de răspîndire a cunoștințelor cultural-științifice, se conturează un plan de perspectivă al propagandei cărții de popularizare a științei, ca parte integrantă a activității de răspîndire a cunoștințelor științifice. În urma orientării juste a bibliotecii regionale în completarea fondurilor bibliotecilor publice din regiune, activitatea de propagandă se bazează pe colecții bine reprezentate.

Împrumutul interbibliotecar se folosește într-o măsură din ce în ce mai mare, ca mijloc eficient de acoperire a solicitărilor de carte care întrec posibilitățile locale.

Pentru îmbunătățirea activității de informare și a propagandei literaturii științifice, se impune alcătuirea unor bibliografii mai extinse pe teme sau chiar pe ramuri de știință. Elaborarea unor asemenea instrumente depășește, însă, posibilitățile bibliotecilor dintr-o regiune, indiferent de nivelul activității lor. A devenit o problemă de mare actualitate întocmirea unui plan de coordonare în acest domeniu, pentru repartizarea judicioasă a temelor la diferite biblioteci regionale și, eventual, la biblioteci științifice.

George VLĂDESCU

Preferințele de carte ale cititorilor, factorii care le influențează, precum și stimularea, orientarea și satisfacerea lor sînt probleme stringente ale tuturor bibliotecilor, indiferent de rețea. Pe această temă, am întreprins un sondaj în două biblioteci ale sindicatelor din întreprinderi cu profil diferit: *Uzinele „Electromagnetica”* și *Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”*, ambele din București. Lectura salariaților de aici nu se limitează, însă, la bibliotecile din întreprindere. Mulți dintre ei împrumută cărți din biblioteci publice, de la prieteni, de la colegii de muncă, își constituie biblioteci personale. Bunăoară, în ultimele patru luni ale anului 1966, standul din incinta *Fabricii de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”* a vîndut cărți în valoare totală de 26 000 de lei.

În ambele întreprinderi, aproape 50% din numărul salariaților frecventează biblioteca sindicatului. Comparativ cu anii anteriori — de pildă, cu anul 1962 — numărul cititorilor înregistrează o creștere, în medie, cu 10%—12%, iar al volumelor eliberate cu 13%—16%. În aprecierea indicelui de circulație am avut în vedere faptul că în fondurile celor două biblioteci (15 700 de volume la *Uzinele „Electromagnetica”* și 13 000 de volume la *Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”*) se găsesc aproximativ 2000 de volume care nu mai circulă. În această categorie, intră numeroase lucrări tehnice și de popularizare a științei cu un conținut depășit, unele lucrări beletristice de valoare minoră, cărți inadecvate ariei tematice de interese ale cititorilor. Sînt, între ele, și lucrări valoroase, care, achiziționate într-un număr de exemplare ce depășesc cerințele, cunosc, firește, o circulație redusă. O parte a acestora ar putea fi transferate în bibliotecile sindicatelor constituite recent.

O mare pondere în ansamblul activității de popularizare și de răspîndire a cărții, în unitățile vizitate, o au bibliotecile mobile. În principalele ateliere și secții ale celor două întreprinderi, există un număr egal de biblioteci mobile: 19. La data sondajului, ele

DE LECTURĂ

DISPERSAREA COLECȚIILOR

dețineau circa 20% din numărul total al volumelor existente în bibliotecile centrale. La *Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”*, 76% din numărul total al cititorilor au frecventat bibliotecile mobile, iar numărul volumelor împrumutate prin intermediul acestor biblioteci reprezintă 54% din totalul cărților eliberate de biblioteca sindicatului. La *Uzinele „Electromagnetica”*, numărul cititorilor în bibliotecile mobile este de 60%, iar al volumelor eliberate de 51%. De asemenea, în timp ce la prima întreprindere cele mai multe biblioteci mobile au înscris între 26 și 50 de cititori, la cea de-a doua ponderea cade asupra bibliotecilor cu peste 50 de cititori.

Ne-am pus, firesc, întrebarea: căror cauze se datorează faptul că indicii de activitate se realizează, în cea mai mare parte, prin bibliotecile mobile? În ambele întreprinderi, aceste biblioteci posedă, în unele secții, colecții bine selectate. Ele caracterizează, de fapt, personalitatea bibliotecarului cu muncă obștească. Cultura lor, experiența și îndemnarea cu care au știut să aleagă cărțile, să închege un grup statornic de cititori, care, la rîndul lor, au devenit propagandiști activi ai literaturii la locul de muncă, se oglindesc și în activitatea acestor biblioteci mici. Nu este întîmplător faptul că cei mai buni bibliotecari cu muncă obștească sînt și cei mai asidui cititori. La *Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”*, de pildă, din cei 19 bibliotecari cu muncă obștească, 7 au fișă de cititor și la biblioteca sindicatului pe întreprindere. Bibliotecarul de la secția *Turnătorie a Uzinelor „Electromagnetica”* a împrumutat, în primele 10 luni ale acestui an, 40 de cărți. S-ar putea afirma că circulația cărților este în raport direct cu lectura bibliotecarilor. O simplă răsfoire a fișelor de cititor de la secțiile de *Încălțăminte mecanică* ale *Fabricii de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”* este elocventă în acest sens, atît din punctul de vedere al cuprinderii la lectură a salariaților de aici, cît și al volumului și ariei tema-

tice a lecturii lor. Sau, dimpotrivă, la secția *Talpă din fibre* de la aceeași întreprindere, biblioteca mobilă este frecventată de puțini muncitori; contrar așteptărilor, am găsit, însă, la biblioteca sindicatului pe întreprindere, numeroase fișe ale acestora. Concluzia? Totul depinde de felul cum bibliotecarii au reușit să-și apropie oamenii, să sesizeze cerințele lor și, în ultimă instanță, să le satisfacă.

Totuși, condițiile sînt condiții și, cu tot entuziasmul bibliotecarilor din secții — care, pentru a întîlni cititorii din ambele schimburi, vin mai devreme la program sau rămîn citva timp după terminarea lui — posibilitățile pe care le au de a satisface cerințele de carte ale cititorilor, de a stimula și de a îndruma lectura lor nu pot fi decît limitate. Oricît de bine ar fi selectate cărțile bibliotecii mobile, acestea nu vor suplini colecțiile ample și realmente variate din biblioteca sindicatului pe întreprindere. Or, a mări fondurile bibliotecilor mobile ar însemna să dispersezi și să sărăcești biblioteca sindicatului pe întreprindere, să o transformi la rîndul ei, într-o bibliotecă mobilă. (Adăugăm la aceasta timpul restrîns pe care bibliotecarul cu muncă obștească îl poate afecta bibliotecii mobile). Și apoi, bibliotecile sindicatelor nu pot achiziționa decît un singur exemplar și rareori 2—3 dintr-un titlu, încît acoperirea necesarului la bibliotecile mobile, este, practic, imposibilă. Este, deci, ușor de bănuit la ce interval de timp ajung noutățile editoriale în micile vitrine al bibliotecilor mobile din secții. Dacă ar exista condiții pentru organizarea accesului liber la raft în biblioteca sindicatului pe întreprindere, rezultatele ar fi cu totul altele. Pus în fața celor mai reprezentative cărți ale bibliotecii, cititorul și-ar extinde atît volumul cît și aria tematică a lecturii, bineînțeles, în condițiile unei îndrumări calificate și permanente.

Frecvența cititorilor este determinată și de condițiile de spațiu în care își desfășoară activitatea cele două biblioteci ale sindicatului pe întreprin-

dere. De fapt, nici una din ele nu are un local care să permită organizarea colecțiilor după normele tehnicii de bibliotecă. Biblioteca sindicatului *Fabricii de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”* este amplasată în incinta întreprinderii și într-un loc pe unde trece șuvoiul salariaților: la ieșirea din schimb. Cu toate acestea, pentru a intra în bibliotecă cititorul trebuie să traverseze una din încăperile Comitetului sindicatului și nu există nici un spațiu pentru sală de lectură. La *Uzinele „Electromagnetica”*, sediul bibliotecii este amplasat în afara întreprinderii și periferic, astfel încât nu se află în drumul salariaților care ies din schimb. Totuși, ea are un spațiu ceva mai mare și este legată de o sală de club, care poate fi utilizată și ca sală de lectură pentru periodice.

Diferențele semnalate între activitatea bibliotecilor din cele două întreprinderi derivă nu numai din condițiile materiale — oarecum deosebite — ci și din stilul de muncă al bibliotecarilor. De pildă, la *Uzinele „Electromagnetica”* noutățile editoriale sînt împrumutate mai întâi prin biblioteca sindicatului pe întreprindere, iar apoi, după un oarecare timp, intră în circuitul bibliotecilor mobile.

★

Am încercat o evaluare a preferințelor de lectură ale cititorilor pe baza evidenței bibliotecilor și a fișelor de cititor. Statistica de mai jos reflectă destul de palid aceste preferințe, oferind doar o imagine generală asupra activității bibliotecilor:

Sondajul nostru a evidențiat faptul — și tabelul de mai jos ne confirmă statistic — că preferințele de lectură ale salariaților din cele două întreprinderi se înscriu într-o gamă variată. Ponderea literaturii beletristice este firească. În ambele întreprinderi, sînt, însă, slab reprezentate lucrările de informare și de răspîndire a cunoștințelor. Faptul cere explicații. Necesarul de carte al salariaților cuprinși la învățămîntul ideologic se rezolvă, în principal, nu prin bibliotecă; majoritatea propagandiștilor și cursanților își cumpără literatura necesară studiului prin standul întreprinderii sau din librării. La *Uzinele „Electromagnetica”*, este organizată o bibliotecă mobilă la *punctul de consultații*; condusă de un propagandist, ea are, în prezent 112 cititori, care au împrumutat, în primele 10 luni ale anului 1966, aproape 800 de lucrări social-politice. Experiența unei asemenea bibliotecii ar fi utilă și pentru biblioteca de la *Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”*.

Lectura cărților tehnice este în funcție de fondul existent în cele două biblioteci (1100 de volume la *Uzinele „Electromagnetica”* și 150 de volume la *Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”*). De altfel, unele dintre acestea sînt depășite. Inginerii, tehnicienii, maștrii, inovatorii caută această literatură în biblioteca tehnică.

Există o multitudine de factori care au influențat și influențează lectura cititorilor din cele două biblioteci, începînd cu presa, radioul, televiziunea, vitrinele librăriilor, standurile de cărți și pînă la prieteni și colegi de muncă. Studiarea fișelor de cititori, demon-

Tabelul nr. 1

Biblioteca	Volume eliberate					
	Literatură social-politică	Literatură de popularizare a științei	Tehnice (de nivel mediu)	Literatură beletristică	Literatură pentru copii	Alte domenii
Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”	4,1	0,4	1,3	80,6	13,3	0,3
Uzinele „Electromagnetica”	6,2	8,0	4,9	74,6	5,0	1,3

strează că unele deosebiri între lectura acestora se datorează gradului de școlarizare, participării la diferite forme ale învățămîntului de stat și ale învățămîntului ideologic. Iată cîteva date statistice: la Uzinele „Electromagnetica”, 10% din muncitori își completează studiile medii, iar alți aproape 30% urmează diferite cursuri de ridicare a calificării profesionale. O situație similară aflăm și la Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”.

Bibliotecarii — atît cei salariați, cit și cei cu muncă obștească din secții — fără a studia anume aceste preferințe și cerințe de lectură, le cunosc, prin simplul contact permanent, cotidian, la locul de muncă, cu cititorii. La mai toate bibliotecile mobile, ca și la cele două biblioteci sindicale pe întreprindere, am găsit numeroase liste de cărți solicitate de către cititori. Pe baza acestora, evident, în limita posibilităților, sînt reimprospătate și fondurile bibliotecilor mobile. Nu vom spune o nouă dată afirmînd că, în ambele biblioteci, se află, de asemenea, liste în care cititorii se înscriu spre a aștepta „rîndul” la o carte bună.

Lipsa cataloagelor sau altor mijloace de informare a cititorilor și a bibliotecarilor, mai ales a celor cu muncă obștească, influențează negativ asupra alegerii cărților. În condițiile de față, imposibilitatea amenajării accesului liber la raft se oglindește în sfera tematică restrînsă a lecturii. La secția *Încălțăminte mecanică* de la Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dimbovița”, bibliotecarul expune sub formă de stand cărțile primite după reimprospătarea fondului bibliotecii mobile. Aceasta oferă cititorului o viziune mai largă asupra colecției și determină noi interese de lectură. Se pot, deci, imagina rezultatele incomparabile ale dezvăluirii fondului de cîteva mii de volume al bibliotecii sindicatului pe întreprindere. Dacă azi, cititorul zăbovește numai un minut-două în fața micii vitrine a bibliotecii mobile, sîntem siguri că el ar sacrificia din timpul său liber mult mai multe minute, în fața rafturilor pline cu cărți.

★

Faptele relatate pun într-o lumină generală activitatea bibliotecilor. În fiecare fabrică, uzină, șantier, întreprindere sau instituție, există zeci de bibliotecari cu muncă obștească. În întreaga țară (nici o statistică nu-i înregistrează), sînt, desigur, cîteva zeci de

mii. Dar, dincolo de cifrele unei statistici, sînt oamenii, care se dăruiesc, în timpul lor liber, unei activități entuziaste, de cele mai multe ori anonime, spre a făuri, conștient, o mare operă de cultură. Este, însă în această activitate, mult pionierat. Singură cartea, prezentă în cinci sau zece rafturi înghesuite într-o cămaruță, nu poate asigura indicii de activitate la nivelul posibilităților și, mai ales, al cerințelor.

În întreaga țară, s-au construit numeroase cluburi moderne, spațioase, în care bibliotecile dispun de condiții optime pentru buna desfășurare a activității de popularizare și de răspîndire a cărții. Consiliile sindicatelor au alocat, anual, importante fonduri bănești pentru completarea colecțiilor acestor biblioteci.

Este un fapt care nu mai are nevoie de nici o demonstrație că, în obținerea unor bune rezultate pe linia propagandei cărții, cheltuielile legate de modernizarea bibliotecilor — și fie-ne îngăduit a o spune, în cazul celor două biblioteci vizitate nu este vorba de modernizare în accepțiunea reală a cuvîntului — au o valoare cel puțin egală cu cele pentru procurarea cărților. Căci o dată asigurate cărțile, e nevoie de o organizare și o dezvoltare corespunzătoare a acestora, încît cititorul să aibă o imagine cuprinzătoare despre ceea ce i se poate oferi. Dispersarea colecțiilor în biblioteci mobile înseamnă și dispersarea cititorilor, limitarea viziunii asupra bogăției bibliotecii, a producției editoriale, într-un cuvînt stringerea posibilităților de a fi deservii și îndrumați în cele mai bune condiții. Într-o întreprindere mare, cu cerințe mari de lectură, este nevoie, în primul rînd, nu de biblioteci mici. Nu pledăm împotriva bibliotecilor mobile, care au rostul și locul lor bine stabilite, ci pentru concentrarea cititorilor la o bibliotecă sindicală puternică, înzestrată cu fonduri ample și cu mijloace de informare adecvate. O dată realizat acest lucru, va ieși în evidență și rolul adevărat al bibliotecilor mobile, oportunitatea organizării unor astfel de biblioteci într-o secție sau altă și aria lor de activitate.

Asigurarea condițiilor materiale pentru biblioteca sindicatului este o măsură cu implicații fundamentale asupra întregii munci cu cartea în întreprindere și fără acestea nu se vor putea face pași mari în dobîndirea unor realizări substanțiale.

H. I. NESTOR

Cu prilejul celei de-a XIX-a aniversări a proclamării Republicii, bibliotecile organizează o seamă de activități cu cartea prin care marchează însemnăta-rea sărbătoreascăului eveniment. În sprijinul lor, publicăm o bibliografie selectivă a articolelor, reportajelor și a altor producții literare apărute în cursul anului 1966. Majoritatea materialelor au fost selectate din presa centrală și din publicațiile literare, urmînd ca bibliotecarii să completeze bibliografia cu articolele mai importante publicate în ziare și reviste locale.

Recomandăm să fie consultată și bibliografia: *Hotărârile celui de-al IX-lea Congres al partidului privind viața* (Revista bibliotecilor, 19, nr. 4, apr 1966, p. 195—207).

Bibliografie selectivă

„Avem o țară frumoasă și bogată, un popor harnic și cetezător, care timp de peste două milenii, în anii grei de restriște, înfrățit cu codrii, riurile și văile și-a apărut glia, iar acum sub conducerea partidului, își zidește o viață nouă”. (Nicolae Ceaușescu — Raport la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.).

La stat cu țara

- Vizitele conducătorilor de partid și de stat în diferite regiuni ale țării.**
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Hunedoara.** 7—8 octombrie 1966. *Scînteia*, 36, nr. 7125, 8 oct 1966, p. 1, 2, 3; nr. 7126, 9 oct 1966, p. 1, 2, 3 și nr. 7127, 10 oct 1966, p. 1, 2, 3.
- Ceaușescu, Nicolae. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu [la] Intîlnirea cu activul de partid [din regiunea Hunedoara].** *Scînteia*, 36, nr. 7127, 10 oct 1966, p. 1, 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Galați.** 14—16 septembrie 1966. *Scînteia*, 36, nr. 7102, 15 sep 1966, p. 1, 3; nr. 7103, 16 sep 1966, p. 1, 3 și nr. 7104, 17 sep 1966, p. 1.
- Ceaușescu, Nicolae. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu [la] Intîlnirea cu activul de partid din regiunea Galați.** *Scînteia*, 36, nr. 7104, 17 sep 1966, p. 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Bacău.** 8—10 septembrie 1966. *Scînteia*, 36, nr. 7096, 9 sep 1966, p. 1, 3; nr. 7097, 10 sep 1966, p. 1, 3 și nr. 7098, 11 sep 1966, p. 1, 3.
- Ceaușescu, Nicolae. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu [la] Intîlnirea cu activul de partid din regiunea Bacău.** *Scînteia*, 36, nr. 7098, 11 sep 1966, p. 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Mures-Autonomă Maghiară.** 12—15 august 1966. *Scînteia*, 35, nr. 7070, 13 aug 1966, p. 1, 3; nr. 7071, 14 aug 1966, p. 1, 3 și nr. 7072, 15 aug 1966, p. 1, 3.

- Ceaușescu, Nicolae. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu [la] Intîlnirea conducătorilor de partid și de stat cu activul de partid din regiunea Scînteia.** 35, nr. 7072, 15 aug 1966, p. 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Oltenia.** 12—13 iunie 1966. *Scînteia*, 35, nr. 7009, 13 iun 1966, p. 1, 3; nr. 7010, 14 iun 1966, p. 1, 3 și nr. 7011, 15 iun 1966, p. 1.
- Ceaușescu, Nicolae. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu [la] Intîlnirea conducătorilor de partid și de stat cu activul de partid din regiunea Oltenia.** *Scînteia*, 35, nr. 7011, 15 iun 1966, p. 1, 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Arges.** 10—12 iunie 1966. *Scînteia*, 35, nr. 7007, 11 iun 1966, p. 1, 3; nr. 7008, 12 iun 1966, p. 1, 3 și nr. 7009, 12 iun 1966, p. 3.
- Ceaușescu, Nicolae. [Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la] Intîlnirea cu activul de partid din regiunea Arges.** *Scînteia*, 35, nr. 7009, 13 iun 1966, p. 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Suceava.** 22—23 mai 1966. *Scînteia*, 35, nr. 6986, 23 mai 1966, p. 1, 3 și nr. 6987, 24 mai 1966, p. 1, 3.
- Ceaușescu, Nicolae. [Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la] Intîlnirea cu activul de partid din regiunea Suceava.** *Scînteia*, 36, nr. 6989, 24 mai 1966, p. 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Iași.** 20—21 mai 1966. *Scînteia*, 35, nr. 6986, 21 mai 1966, p. 1, 3 și nr. 6987, 22 mai 1966, p. 1, 3.

- Ceașescu, Nicolae. [Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceașescu la] Intîlnirea cu activii de partid din regiunea Iași. Scînteia, 36, nr. 6987, 22 mai 1966, p. 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Banat, 20—21 februarie 1966. Scînteia, 35, nr. 6898, 21 feb 1966, p. 1, 3 și nr. 6899, 22 feb 1966, p. 1, 3.
- Ceașescu, Nicolae. [Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceașescu la] Intîlnirea cu activii de partid al regiunii Banat. Scînteia, 35, nr. 6899, 22 feb 1966, p. 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Crișana, 18—19 februarie 1966. Scînteia, 35, nr. 6896, 19 feb 1966, p. 1, 3 și nr. 6897, 20 feb 1966, p. 1, 3.
- Ceașescu, Nicolae. [Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceașescu la] Intîlnirea cu activii regional de partid Crișana. Scînteia, 35, nr. 6897, 20 feb 1966, p. 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Maramureș, 7—8 noiembrie 1965. Scînteia, 35, nr. 6795, 8 nov 1965, p. 1, 3 și nr. 6796, 9 nov 1965, p. 1, 3.
- Ceașescu, Nicolae. [Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceașescu la] Intîlnirea cu activii de partid din Baia Mare. Scînteia, 35, nr. 6796, 9 nov 1965, p. 3.
- Vizita conducătorilor de partid și de stat în regiunea Cluj, 4—8 noiembrie 1965. Scînteia, 35, nr. 6792, 5 nov 1965, p. 1, 3; nr. 6793, 6 nov 1965, p. 1, 3 și nr. 6794, 7 nov 1965, p. 1, 3.
- Ceașescu, Nicolae. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceașescu [la] Intîlnirea conducătorilor de partid și de stat cu activii regional de partid Cluj. Scînteia, 35, nr. 6794, 7 nov 1965, p. 1, 3.
- „Frumoasă ești, Patrie română...”
Secvențe din viața regiunilor țării
- Albu, Florența. Magistratele Galașului. [Reportaj]. Scînteia tineretului, 22, nr. 5388, 15 sep 1966, p. 5.
- Anghele, Paul. Insemnări din Țara de Sus. 1. „Moara” de la Târnița. 2. La Dumbrăveni, pe Siret... 3. Cetatea modernă din Lunca Sucevei. Scînteia, 35, nr. 7039, 13 iul 1966, p. 1, 5; nr. 7044, 18 iul 1966, p. 1, 2 și nr. 7051, 25 iul 1966, p. 1, 3.
- Anghele, Paul. 1. Între Țara Vrancei și Dunăre. 2. Pe Dunărea veche. Instantanee. Scînteia, 36, nr. 7104, 17 sep 1966, p. 1 și nr. 7110, 23 sep 1966, p. 1.
- Arghezi, Tudor. Cîmpeii. Oțenita Felix. Gazeta literară, 13, nr. 6, 10 feb 1966, p. 1.
- Birlădeanu, Victor. Temeli și înălțimi. Azi, la Porțile de Fier. [Reportaj]. Scînteia, 36, nr. 7118, 1 oct 1966, p. 1, 3.
- Boureanu, Radu. Valurile pămîntului. Elogiul Dobrogei. Gazeta literară, 13, nr. 34, 25 aug 1966, p. 3.
- Bradu, Mircea și Popescu, Titu. Secvențe. [Reportaj] din regiunea Crișana. Familia, 2, nr. 8, aug 1966, p. 4.
- Caramfil, Mihai. Ținut al marilor energii. [Oțenita industrială]. Scînteia tineretului, 22, nr. 5330, 8 iul 1966, p. 1, 3.
- Căbulea, Vasile. Coordonate. [Dezvoltarea împetușă a regiunii Cluj]. Pe drumurile patriei. Săteanca, nr. 5, mai 1966, p. 7.
- Chiper, Tita. Lumina bate la Porțile de Fier. [Reportaj]. Gazeta literară, 13, nr. 18, 5 mai 1966, Supliment „Reporter”, p. 6—7.
- Chiric, Ion. Inscripții la columna luminii. Incepe la Argeș marea geneză. [Hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej”]. Scînteia tineretului, 22, nr. 5367, 20 aug 1966, p. 4.
- Chirovici, George-Radu. Nisip și apă. [Reportaj din satul Dăbuleni, raionul Corabia]. Gazeta literară, 13, nr. 18, 5 mai 1966, Supliment „Reporter”, p. 8.
- Corcaci, Manole. Secvențe din peisajul de mîine al Iașului. Scînteia, 35, nr. 7061, 4 aug 1966, p. 1, 5.
- Coșovei, Traian. Cu fața spre mare. Reportaj [din portul Constanța]. Gazeta literară, 13, nr. 33, 18 aug 1966, p. 4.
- Filip, Traian. Între Turnu și Pod. [Dunărea între Turnu-Măgurele și Cernavodă-Pod. Reportaj]. Gazeta literară, 13, nr. 18, 5 mai 1966, Supliment „Reporter”, p. 4—5.
- Firoiu, V. Sighșoara. Astăzi, într-un străvechi oraș. Albina, 69, nr. 962, 2 iun 1966, p. 4.
- Istrati, Ion. Hunedoara. România liberă, 24, nr. 6792, 18 aug 1966, p. 1, 2.
- Luca, Ștefan. Unde Mureșul încetnește... [Prefaceri în cîmpia mureșană]. Scînteia, 36, nr. 7100, 13 sep 1966, p. 1, 5.
- Maiorescu, Toma George. Reșița: Unde ideile prind forma metalului. Contemporanul, nr. 32, 12 aug 1966, p. 8.
- Negulescu, Mihai. Noua vîrstă a Mureșului. [Itinerariu maramureșean]. Indrumătorul cultural, 15, nr. 5, mai 1966, p. 2-3.
- Negulescu, Mihai. Orașul lui Pinteale. [Reportaje din Baia Mare]. [Buc.]. Editura tineretului, 1966, 127 p. cu ilustrații.
- Pancu-Iași, Octav. Acolo unde lumina și vîntul au glas. [Rucăr]. Scînteia tineretului, 22, nr. 5375, 31 aug 1966, p. 1, 2.
- Păvelescu, Ion. Comorile Bărdaganului. România liberă, 24, nr. 6688, 17 apr 1966, p. 3.
- Pintilie, Petre. Brîlta. [Buc.]. Editura tineretului, 1966, 168 p. + 8 f. pl. (Patria noastră).
- Potîrniche, Mihaela. Săba de pe Bistrița. Note de drum. Albina, 69, nr. 972, 11 aug 1966, p. 3.
- Purcaru, Ilie. Vara scurtă a Ciucului. [Imagini din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară]. Scînteia, 36, nr. 7074, 17 aug 1966, p. 1, 5.
- Rahoveanu, Ion. Între cetăți și riuri. [Reportaje din regiunea Hunedoara]. [Buc.]. Editura tineretului, 1966, 120 p. + 12 f. pl. (Patria noastră).
- Stoian, Mihai. Galați. 15 zile dintr-un bloc-notes. Gazeta literară, 13, nr. 18, 5 mai 1966, Supliment „Reporter”, p. 3.
- Szabó Gyula. Urme de pași pe valurile Dunării. De la Dunăre la Mare. Reportaj. Gazeta literară, 13, nr. 23, 9 iun 1966, p. 4.
- Toma, Atanasie și Constantinescu, V. Argeș. Hidrocentrala la marea premieră... Scînteia tineretului, 22, nr. 5339, 19 iul 1966, p. 3.
- Tomozel, Gheorghe. Bîcaș azi. Filigran. Muncă, 22, nr. 5839, 18 aug 1966, p. 1, 2.
- Utan, Tiberiu. Cîitorii contemporane. [Realizări în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară]. Scînteia, 36, nr. 7075, 18 aug 1966, p. 1, 4.
- Zaciu, Mircea. Nordul fabulos. [Reportaj din Maramureș]. Orașe-cultură-artă. Gazeta literară, 13, nr. 17, 28 apr 1966, p. 6.
- Zamfir, Ștefan. Primăvara unui vechi oraș. [Vaslui]. Zone industriale noi. Scînteia, 36, nr. 7110, 23 sep 1966, p. 1, 5.
- Zlădrăci, Ștefan. Buzdău — în mișcare. Zone industriale noi. Scînteia, 35, nr. 7047, 21 iul 1966, p. 1, 2.

Zidăria, Ștefan. *Un oraș se ridică pe schele.* [Caracal]. *Zone industriale noi.* Știința 35, nr. 6998, 2 iun 1966. p. 3.

„Miracolul românesc”

Prezența României în viața internațională

Mănescu, Corneliu. *România — mijloc de acțiune pentru normalizarea relațiilor între state și întărirea securității internaționale.* Cuvântarea ministrului afacerilor externe, Corneliu Mănescu, la Adunarea generală a O.N.U. [14 oct 1966]. Știința, 36, nr. 7132, 15 oct 1966, p. 6.

Balaci, Alexandru. *Cultura românească în lume.* Albina, 69, nr. 956, 21 apr 1966, p. 7.

Ce știți despre România? Răspund: Graham Greene, Salvatore Quasimodo, Miguel Angel Asturias, Elisabeta Bagreana, Louis Aragon, Konstantin Fedin, Pablo Neruda, Ignazio Buttita, Rafael Alberti, Maria Teresa León. *Gazeta literară*, 13, nr. 33, 18 aug 1966, p. 8.

Malița, Mircea. *Partidul Comunist Român, juctorul politicii externe a României Socialiste.* Lumea, 4, nr. 19, 5 mai 1966, p. 3—4

Prezența românească peste hotare. Material elaborat cu sprijinul Consiliului pentru răspândirea cunoștințelor culturale și științifice. *Indrumătorul cultural*, 19, nr. 1, ian 1966, p. 37—39.

Stoica, Adriana. *Oaspeți de peste hotare despre: Avântul economiei românești. Realizările sociale și educația tinereții.* Lumea, 4, nr. 29, 14 iul 1966, p. 17.

„Țară, prin noi să te naști și prin noi să te bucuri”

Poezii închinare Patriei socialiste

Albu, Florența. *Cititorie.* *Gazeta literară*, 13, nr. 29, 21 iul 1966, Supliment „Elogiu liric”, p. 8.

Arghezi, Tudor. *Apela tăcută.* *Gazeta literară*, 13, nr. 24, 16 iul 1966, p. 1.

Arghezi, Tudor. *Mama țară.* *Săteanca*, nr. 8, aug 1966, p. 13.

Bourneau, Radu. *În căutam.* *Gazeta literară*, 13, nr. 21, 26 mai 1966, p. 1.

Brad, Ion. *Citid frunză...* *Gazeta literară*, 13, nr. 29, 21 iul 1966, Supliment „Elogiu liric”, p. 3.

Brad, Ion. *Muntele meu.* *Gazeta literară*, 13, nr. 29, 21 iul 1966, Supliment „Elogiu liric”, p. 3.

Chiropol, Miron. *Harta patriei.* *Gazeta literară*, 13, nr. 26, 30 iun 1966, p. 4.

Cîntare României. *Antologie.* Buc., Editura pentru literatură, 1966. 424 p.

Crînguleanu, Ion. *Pământul nostru.* *România liberă*, 24, nr. 6711, 15 mai 1966, p. 2.

Doinaș, Ștefan Aug. *Țara dintrandafir.* *Gazeta literară*, 13, nr. 20, 19 mai 1966, p. 4.

Hagiu, Grigore. *Țara gîndindu-se pe sine.* 1. *Invocație.* 2. *Vocea timpului.* 3. *Vocea spațiului.* 4. *Vocea epocii.* 5. *Vocea inimii.* 6. *Vocea steagului.* 7. *Vocea luptătorului.* *Gazeta literară*, 13, nr. 18, 5 mai 1966, p. 5.

Preda, Tiberiana. *Pământul patriei.* *Contemporanul*, nr. 33, 19 aug 1966, p. 9.

Sperber-Margul, Alfred. *Memoriala forță.* În românește de Tașcu Gheorghiu. *Gazeta literară*, 13, nr. 20, 19 mai 1966, p. 4.

Stănescu, Nichita. *Rosu vertical.* VII. *Teapă de real și de vis.* VIII. *Prezentul chip.* IX. *Polul viitorului.* *Gazeta literară*, 13, nr. 33, 18 aug 1966, p. 3.

Stoian, Sorin. *Patria...* Albina, 69, nr. 969, 21 iul 1966, p. 5.

Szemler Ferenc. *Pe creastă.* *Gazeta literară*, 13, nr. 17, 28 apr 1966, p. 1.

Tăutu, Nicolae. *Cîntec major.* *Gazeta literară*, 13, nr. 18, 5 mai 1966, p. 4.

Turbure, Victor. *Patria.* Albina, 69, nr. 949, 3 mai 1966, p. 4.

Utan, Tiberiu. *Imn patriei.* *Lucaefărul*, 9, nr. 34, 20 aug 1966, p. 1.

Vianu, Tudor. *Poemul fărîi mele.* *Lucaefărul*, 9, nr. 29, 16 iul 1966, p. 7.

„Partid al încrederii și al izbînzilor noastre”

Poezii închinare Partidului Comunist Român
Andrișoiu, Al. *Un cîntec mare, comunist.* *Săteanca*, nr. 5, mai 1966, p. 3.

Bănuța, Ion. *Gînduri despre partid.* *Viața românească*, 19, nr. 4, apr 1966, p. 8-9.

Benluc, Mihai. *La tine-n traiectorie.* *Gazeta literară*, 13, nr. 18, 5 mai 1966, p. 1.

Cassian, Nina. *Partidului.* *Săteanca*, nr. 5, mai 1966, p. 3.

Cosma, Mihail. *Cîntare partidului.* *Indrumătorul cultural*, 19, nr. 4, apr 1966, p. 10.

Costan, Stela. *Omagiul partidului.* *Femeia*, nr. 5, mai 1966, p. 5.

Crînguleanu, Ion. *Cîntare partidului.* *Săteanca*, nr. 5, mai 1966, p. 3.

Diaconescu, Ioana. *Partidului meu.* *Contemporanul*, nr. 22, 3 iun 1966, p. 3.

Eftimiu, Victor. *Partidului.* *Contemporanul*, nr. 17, 29 apr 1966, p. 1.

Hagiu, Grigore. *Pe unde treci, partid.* *Gazeta literară*, 13, nr. 38, 22 sep 1966, p. 1.

Mureșan, Lucia. *Partidul nu are asemănare.* *Știința tineretului*, 22, nr. 5281, 12 mai 1966, Supliment „Preliudiu”, nr. 2, p. 4.

Stancu, Zaharia. *Cîntec despre partid.* *Contemporanul*, nr. 19, 13 mai 1966, p. 1.

Tomozel, Gheorghie. *Partidului.* *Gazeta literară*, 13, nr. 17, 17 feb 1966, p. 1.

Turbure, Victor. *Partid al soarelui.* Albina, 69, nr. 958, 5 mai 1966, p. 5.

Treptele istoriei

Versuri închinare luptătorilor pentru libertate

Anghel, Petru. *Eu, Horia.* *Ateneu*, 3, nr. 4, apr 1966, p. 11.

Corbea, Dumitru. *Balada lui Horia.* *Lucaefărul*, 9, nr. 24, 11 iun 1966, p. 5.

Crevedia, N. *Măi viteazul.* *Poem.* *Lucaefărul*, 9, nr. 36, 3 sep 1966, p. 3.

Gheuceanu, Vasile Radu. *Balada cu Pîntea.* *Ateneu*, 3, nr. 4, apr 1966, p. 10.

Hagiu, Grigore. *Vocea luptătorului.* *Gazeta literară*, 13, nr. 18, 5 mai 1966, p. 5.

Labis, Nicolae. *Două poeme despre Bălcescu.* *Inedit.* *Familia*, 2, nr. 8, aug 1966, p. 18.

Novăceanu, Dărie. *La Rovine.* *Lucaefărul*, 9, nr. 17, 23 apr 1966, p. 4.

Păunescu, Adrian. *Umbră lui Tudor la Pa-deș.* *Gazeta literară*, 13, nr. 24, 16 iun 1966, p. 1.

Stănescu, Nichita. *Cîntec de om.* *Gazeta literară*, 13, nr. 15, 14 apr 1966, p. 1.

Stoian, Nicolae. *Datoria Bălcescului.* *Lucaefărul*, 9, nr. 24, 11 iun 1966, p. 1.

„Țară mîndră de sub soare”

Creații folclorice închinare patriei și partidului

Toate sînt adevăra noastră. Dintr-o culegere de folclor poetic editată de Casa regională a creației populare Suceava. Albina, 69, nr. 972, 11 aug 1966, p. 3.

Țară mîndră de sub soare. [Folclor poetic contemporan]. Pagină realizată de Ioan Meștolu. Albina, 69, nr. 957, 28 apr 1966, p. 8.

Țara toată ni-i cunundă. Cules de Chira Vera. Tg. Lăpuș, regiunea Maramureș. Albina, 69, nr. 949, 3 mar 1966, p. 6.

Antoaneta TOFAN

TEXT PENTRU ORGANIZAREA UNEI MANIFESTĂRI DE MASĂ

Proza tinărului scriitor Corneliu Omescu ne-a atras atenția prin problematica abordată și capacitatea de a transmite o experiență de viață, cu timbrul ei original și autentic. Scriitorul vădind preocupare pentru tineret, cu entuziasmul, aspirațiile și căutările inerente vârstei, urmărește traiectoria eroilor săi în funcție de idealurile etice ale societății noastre.

Adresându-ne tinărului prozator, am notat unele informații menite să ofere bibliotecarilor câteva puncte de reper, utile organizării unor acțiuni de masă.

Corneliu Omescu s-a născut la Arad, în 1936. Rămânind orfan de amândoi părinții, adolescentul practică multe îndeletniciri, peregrinând prin toată țara. În acest fel a avut posibilitatea să cunoască oameni din diferite medii sociale (de la țară, de la oraș, din fabrici și de pe șantiere), pe care mai târziu îi va fixa în povestirile sale. Debutează în paginile revistei *Lucefărul* din 1959 cu schițele *O intimplare cu tata și băiatul și Păpușa nu închide ochii*. Cu doi ani mai devreme i se publicase prima încercare literară într-o gazetă pentru militari. Participând la diferite concursuri organizate de-a lungul anilor, primește premii pentru schițe, fragmente de roman, care nu au văzut lumina tiparului (*Treizeci de speranțe*, *Miinile frământă pământul* etc.).

Scriitorul nu pleacă de la scheme prestabilite, dar nici nu se identifică cu personajele sale. Observația lucidă este prima sursă a actului creator, iar datele culese „pe viu” sînt prelucrate într-o formulă proprie, astfel că trăsăturile mai multor oameni se combină pentru a însufleți pe eroii schițelor și nuvelor sale, luminați din alte unghiuri de vedere. Un personaj episodic devine erou principal în altă lucrare, așa cum se întîmplă cu Corina din povestirea *Între două trenuri* care prefigurează pe Elena din *Puștoaica*. Manifestînd o exigență marcată față de propriile sale creații, este mai bucuros să canalizeze discuțiile spre proiectele sale în curs de realizare. Nu este lipsit de interes să notăm că romanul „unei căsnicii fericite”, cu titlul provizoriu *Invidia*, a fost predat Editurii pentru literatură. În momentul de față, Corneliu Omescu scrie o lucrare mai amplă, *Ambiția*, povestea unei femei care-și face loc în viață fără nici un scrupul și, deși obține cu mult mai mult decît a rîvnit, nu poate fi fericită.

Documentarea constituie o latură componentă a procesului de creație. Caietul cu însemnări ale etapelor succesive pînă la cristalizarea primei forme și de aci la apariție, cu teme, portrete, însemnări zilnice, stau mărturie a chinurilor și frământărilor scriitorului pînă la rotunjirea și șlefuirea „pietrelor”.

Scriitorul așteaptă cu emoție întîlnirile cu cititorii, pentru a putea culege păreri sincere despre cartea sa.

Personaje

Toma Crișan — fiu de țăran, lucrează după terminarea liceului ca cetecist la o întreprindere de industrie locală din Arad. În împrejurări puțin obișnuite, face cunoștința unei „puștoaice“, fugită de acasă pentru că părinții voiau să o mărite împotriva voinței ei.

A iubit pe Ana, apoi pe Elena, cu care dorește să se căsătorească. Mărturisirea Elenei că vor avea un copil îi dă noi aripi, dar familia ei aruncă puștile în aer, despărțindu-i. Rudele fetei „au rupt firele subțiri, delicate și țesute frumos, și apoi au mai ucis în noi ceva necesar și prețios, lăsând acolo un vid, o grămăjoară de cenușă și un vâlătuc de fum mort“.

Tata — țăran din Țiria, muncește și își vede singur de gospodărie. Om dintr-o bucată, își judecă copiii cu asprime, dar, înțelegător, îi ajută totdeauna. Când Toma vine cu logodnica lui, bătrînul îi primește cu brațele deschise, adresându-le urări pornite din adîncul inimii.

Tărtăcuță — șeful lui Toma Crișan, tipul birocratului. Pentru a fugi de răspundere, reclamă, strigă, întocmește procese-verbale, după metoda: „sistem complex de procurare de țapi ispășitori“. Se crede perfect, dar, în același timp, se teme să nu fie înlocuit de Toma. Intrigant, rău, este fericit să găsească nereguli, dar se dovedește incapabil să ajute oamenii pentru înălțarea deficiențelor.

Ana noli me tangere — prima dragoste a lui Toma, o colegă de liceu. Un sentiment pur înfrumusețează această epocă a adolescenței. Ana se căsătorește cu un medic, mult mai în vîrstă decît ea. Moare, înecîndu-se în Mureș.

Elena — studentă în anul V al Facultății de filologie. Ține la Toma, este emoționată că vor avea un copil. Dar familia izbuteste să o convingă să renunțe și la copil, și la căsătorie, pentru că nu vedea cu ochi buni unirea cu un tînăr „fără situație“. Influențabilă, comodă, nefiind capabilă de sentimente puternice și altruiste.

Mia — se lasă în voia senzualității, dar legăturile efemere o nemulțumesc. Vrea cu orice preț să se mărite și, în virtutea acestui țel, strînge bani și cumpără de toate, pentru ca apoi să-și cumpere și un bărbat.

Doina — supranumită „Puștoaica“. Absolventă de liceu, pleacă de acasă,

din Țiria, împotrivindu-se unei căsătorii convenționale. Deși lipsită total de experiență, Doina impune celor din jur prin dirzenie și curățenie sufletească.

Problematica cărții

Puternic ancorată în actualitate, nouela **Puștoaica** dezbate, cu mijloace originale, probleme interesante. Eroii cărții, fără să fie excepționali, ne emoționează pentru vibrația interioară și aspirațiile lor. Ei sînt prezenți într-o permanentă confruntare cu viața, în acțiune, străduindu-se, în conformitate cu idealurile lor, să găsească soluțiile pentru învingerea obstacolelor. Dar autorul extrage din fabulație concluzii de ordin etic. Pe o scenă nu prea vastă se făurește un spectacol din momente prezente și trecute, alternate în mod firesc, așa cum se întîmplă în viață. Chiar dacă detaliul caracteristic se evidențiază cu pregnanță din evenimentele povestite, interesul suscitat de **Puștoaica** depășește concretul și se situează pe tărîmul mișcării psihologice, al proceselor sufletești, în care sînt incluse răspunsuri personale, însă cu semnificații generale.

Toma, naratorul erou, polarizează în jurul său întreaga acțiune a cărții. Departe de a fi perfect, este un om bun, care năzuiește să se clarifice chiar cu prețul greșelilor comise. Nu este de fel idealizat, ci prezentat cu calitățile și defectele sale. Și dacă este adevărat că se războiește cu toți spunîndu-și răspicat părerile, tot atît de adevărat este că se războiește și cu sine.

Celelalte personaje apar pe scenă în măsura în care au lăsat o pecete mai puternică sau mai slabă în sufletul lui Toma Crișan. Luminat o clipă de reflector, după un sistem regional bine condus, se scufundă apoi în întuneric. Dar prin acest joc de lumini și umbre, personalitatea eroului capătă contur și înțelegerea lui se adîncește.

Fiecare episod îmbogățește biografia tînărului, relevînd o insuficientă armonizare interioară. Deși se lasă tîrît de impulsivni temperamentale, este un lucid care se scrutează cu atenție, avînd conștiința propriilor lui slăbiciuni, și judecîndu-se în forul său interior cu asprime și fără complezențe. Astfel, deși Tărtăcuță îi pune răbdarea la grea încercare în fiecare dimineață, țînîndu-i o cuvîntare despre obligațiile sale, Toma găsește destulă tărie ca să

facă abstracție de persecuția șefului său, îndeplinindu-și profesiunea cu elan, cu dragoste pentru munca oamenilor și cu dorința de a-i ajuta. Preocupat de meseria lui, lucrează pentru punerea în practică a unei formule mai economicoase de fabricație. Atitudinea lui Crișan este dezvăluită într-o succesiune de episoade în care retrospectivitatea capătă un rol preponderent. Deziluzia provocată de măritișul Anei, dar mai cu seamă modul de comportare al Elenei, în probleme atât de însemnate ca întemeierea unui cămin — rezultat firesc al unei comunități întemeiate pe dragoste și încredere reciprocă — distrug pentru o vreme echilibrul sufletesc al lui Toma. El pledează pentru strădaniile comune în vederea unui scop frumos, dar se lovește de egoismul și ușurința logodnicei sale.

Fragmentul vizitei celor doi tineri la tatăl lui Toma este unul din cele mai izbutite. Bătrînul ne cucerește cu vorba lui plină de bun simț, rostită la timpul potrivit, cu prestația omului din popor, care a adunat comori de înțelepciune. „—Mă fată, îi spune Elenei, ascultă bine ce-ți zic acum! Să nu te pună dracu să fii necinstită cu pruncul meu. O să capeți numele nostru. Și numele o să fie și al tău. Asta îi nume românesc, care nu se lasă călcat în picioare ori mînjit, auzitu-m-ai?” Un al doilea moment notabil, evidențiind posibilitățile prozatorului, l-aș intitula „Mia și păpușa ei”. Mia este o fată simplă, drăguță, destul de liberă în purtări. Cîștigîndu-și singură existența, a cucerit o independență pe care o înțelege într-un

fel îngust, unilateral. Naratorul eroz întră în jocul ei, analizînd-o degajat și este frapat de psihologia dublă a acestei fete. Pe de o parte o viață dirijată de instincte, pe de altă un scop cu perseverență urmărit. Dincolo de aceste mobiluri, Toma sesizează în-singurarea unui suflet care nu are suficiente resurse de a comunica. „Oamenii cînd sînt singuri și se simt foarte singuri, dacă vor să scape de acest fel de singurătate, își cumpără cîte-o păpușă...” Tonalitatea se schimbă în fragmentul dedicat Elenei. Sentimentele eroului înveșmîntează totul într-o aură de poezie. „Cele zece zile petrecute pe litoral, zece la număr, de-a valma, mi le amintesc destul de des. Seara cea dintîi, însă, ca în visul de odinioară... o retrăiesc aproape în fiecare zi și asta nu mă obosește de loc”.

Puștoaica reprezintă un alt moment cheie în evoluția eroului-narator. „Vine o vreme în viața fiecăruia cînd iese din orice punct mort... Poate că este acea vreme a omului cînd descoperă că a început să aibă grijă de cineva, în care se vede pe sine curat, bun și puternic”.

Problematica abordată, dezbaterea etică, ca și capacitatea de „a configura din puține elemente o situație de viață” sînt tot atitea calități care merită să fie subliniate. Stilul, mimînd întorsăturile bruște ale gîndurilor, exprimarea directă, într-un limbaj cu coloratură orală, adaugă un spor de autenticitate faptelor relatate.

Elena SAVU

BIBLIOGRAFIE

Volume apărute

- Intre două trenuri.* Editura pentru literatură, 1965. 141 p. („Lucașfăru”).
- Puștoaica.* Editura pentru literatură. 1966. 176 p.
- Șiște și povestiri apărute în periodice**
- Stele fără nume. O întâmplare cu tata și băiatul.* Lucașfăru, nr. 17, 1 sep 1959.
- Stele fără nume. Păpușa nu închide ochii.* Lucașfăru, nr. 17, 1 sep 1959.
- Carnetul lui Matei.* Scrisul bănățean, nr. 12, 1959.
- Mii de pipe și un cargou.* Lucașfăru, nr. 19, 1 oct 1961.
- Vîntul a făcut stînga-mprejur.* Scrisul bănățean, nr. 12, 1961.
- Zece kilometri.* Scrisul bănățean, nr. 3, 1962.

- Sămînță, pămînt și vin.* Lucașfăru, nr. 6, 16 mar 1963.
- Munții nu cad.* Tribuna, nr. 13, 28 mar 1963.
- O apă și un pămînt.* Scrisul bănățean, nr. 8, 1963.
- În lumină.* Gazeta literară, nr. 41, 8 oct 1964.
- Suflet tăiat.* Lucașfăru, nr. 20, 25 sep 1965.
- Un punct pe strada fără capăt.* Lucașfăru, nr. 20, 25 sep 1965.
- Șanse,* Orizont, nr. 9, 1965.
- Risul.* Lucașfăru, nr. 23, 4 iun 1966.
- Reculem pentru lux.* Lucașfăru, nr. 32, 6 aug 1966.

Referințe asupra scriitorului și operei

- Leu, Corneliu. *Cornel Omescu. Profil.* Lucașfăru, nr. 21, 12 oct 1963.
- Intre două trenuri.* Orizont, nr. 7, 1965 (Foarță Serban); Lucașfăru, nr. 14, 3 iul 1965 (Vasile Sandu); Gazeta literară, nr. 32, 5 aug 1965 (Caraion Ion).

PROFILUL CONTEMPORAN AL DOCUMENTĂRII PEDAGOGICE*

Învățămîntul contemporan din întreaga lume trece prin transformări extrem de rapide. Fără a avea prezența de a epuiza aci lista fenomenelor sociale care explică aceste transformări, ne vom opri numai asupra aceluia care ni se par că au repercurșiuni mai directe pentru munca de documentare pedagogică. Este vorba, desigur, de mișcarea, pretutindeni vizibilă, către democrație, ceea ce a impus în unele țări, chiar împotriva voinței cercurilor conducătoare și a guvernelor, accesul tot mai larg la beneficiile învățămîntului și ale culturii, de explozia de informații, de interesul omului modern pentru problemele și frământările întregii umanități a căror înțelegere nu se poate realiza fără o concepție solidă despre lume și viață, de desființarea treptată a izolaționismului între state, inclusiv a izolaționismului cultural și, în sfîrșit, de dezvoltarea mijloacelor tehnice, care își pun din ce în ce mai mult amprenta pe folosirea unor noi metode de predare.

Accesul tot mai compact al maselor populare la binefacerile învățămîntului a produs o creștere considerabilă a acestuia și, de multe ori, o prelungire a duratei lui. Au sporit simțitor efectul elevilor, numărul cadrelor didactice și, în general, interesul pentru problemele de instrucție și educație. În aceste condiții, documentarea pedagogică nu mai poate rămîne, așa cum era considerată pînă nu de mult, o simplă auxiliară a cercetării științifice și a administrației învățămîntului. Profesorii de toate gradele, elevii înșiși, opinia publică internă și pedagogii din alte țări trebuie să fie în permanență ținuți la curent cu problemele privitoare la instrucție și educație. Sarcinile documentării pedagogice se lărgesc și se diversifică pînă la extrem pentru că una este a oferi materiale pentru o pătură specializată, ca aceea

a conducătorilor școlii sau a cercetătorilor științifici, și alta este a alege și difuza materiale, foarte diferite prin nivel și prin conținut, necesare profesorilor de toate specialitățile, elevilor și, în general, populației interesată cu problemele educației. Documentarea pedagogică trebuie să găsească modalitățile, nivelurile și temele cele mai potrivite pentru informarea fiecăreia din aceste categorii.

Creșterea vertiginoasă a volumului de informații, fenomen caracteristic vremurilor noastre, are o repercurșiune directă asupra învățămîntului, acesta trebuind să prindă în conținutul său mereu alte produse ale spiritului omenesc, cu progresele cărui este dator să se țină în pas. S-a constatat însă că între volumul de cunoștințe și învățămînt tinde să se producă un decalaj îngrijorător: în timp ce primul se dublează la fiecare 10—15 ani, cel de-al doilea rămîne în urmă cu o generație. Sînt necesare deci măsuri energice pentru a preîntîmpina acest „anacronism al învățămîntului“. Oricît de mobile și flexibile ar fi programele de învățămînt, se pune problema pregătirii în continuare a profesorilor pentru a le face cunoscute descoperirile produse în disciplina fiecăreia, posterior absolvirii institutelor în care s-au format. Una din soluțiile posibile constă în ținerea la curent a cadrelor didactice cu toate progresele realizate în propria lor specialitate și, pe cît se poate, în disciplinele înrudite. Este o sarcină care, cel puțin în parte, revine documentării pedagogice, aceasta depășind astfel cadrul tradițional al științei pedagogice pentru a pătrunde din ce în ce mai adînc în conținutul materiilor de învățămînt.

Dar explozia de informații modifică și din alt punct de vedere concepția asupra învățămîntului. Creșterea cantității de informații și, în consecință, imposibilitatea asimilării lor, chiar selectate, au impus cu stringență reactualizarea unui vechi deziderat pedagogic: elevul trebuie să-și însușească în

*) Text prescurtat al comunicării prezentate la Sesiunea de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor. 10—12 mai 1966.

cursul instruirii sale, nu numai o anumită cantitate de cunoștințe, ci, mai ales, un mod de a gândi, de a raționa științific, cu care să poată opera în disciplinele studiate. Completarea bagajului de cunoștințe se poate realiza ulterior, în cursul specializării în învățământul superior sau chiar mai târziu, în cursul exercitării profesiei. Pentru a-i pune în situația de a gândi, copiilor trebuie să li se ofere anumite materiale pe baza cărora — cu ajutorul profesorului — să-și însușească și să-și dezvolte metodele de gândire. Aceste materiale sau „documente” nu pot fi create de fiecare profesor în parte; de asemenea, nu li se poate pretinde profesorilor nici măcar să le caute singuri. Pe de altă parte, elevul trebuie să aibă un acces direct la ele, pentru folosirea judicioasă a timpului său liber și completarea educației din școală. Documentarea pedagogică este chemată astăzi să descopere și să vehiculeze către profesori sau de-a dreptul către elevi documentele pe baza cărora se poate forma și dezvolta gândirea științifică a acestora din urmă. Este o sarcină care presupune din nou explorarea fiecărei discipline de învățământ și selecția chibzuită a materialelor celor mai reprezentative, mai actuale și mai utile, care pot servi ca bază de exercițiu pentru formarea intelectuală a tineretului școlar.

Dată fiind complexitatea fenomenului instructiv-educativ și dificultățile pe care le ridică asigurarea unei desfășurări, ignoranța experienței valoroase, câștigată în diferite regiuni ale lumii, sau izolaționismul educativ au devenit o imposibilitate. De aceea, documentarea pedagogică trebuie să-și extindă câmpul de acțiune pe cât mai multe limbi, ceea ce, ținând seama de universalitatea problemelor de educație, constituie un efort mai mare decât în celelalte ramuri ale documentării.

Perfecționările tehnice din zilele noastre au căpătat o largă aplicare în învățământ. Fotografia, diapozitivele, filmul fix sau mobil, discul, banda de magnetofon, programele mașinilor de învățare au devenit, alături de carte, documente importante în desfășurarea procesului instructiv-educativ. Rezultă deci că sfera obiectelor cu care ur-

mează să opereze documentarea pedagogică nu se mai poate mărgini la documentul scris, ci trebuie să-și asimileze toate aceste documente moderne, pe care tehnica le-a pus la dispoziția învățământului.

Din cele de mai sus reiese că documentarea pedagogică a intrat într-o fază de pronunțată expansiune, caracterizată prin: a) extinderea ariei beneficiarilor; b) extinderea conținutului ei (de la știința și practica pedagogică, la toate disciplinele reprezentate în planul de învățământ și la baza științifică a tuturor); c) extinderea ariei geografice a investigației documentare și d) extinderea noțiunii de document. La acestea ar trebui adăugat faptul că — de altfel ca și în alte ramuri ale științei — se manifestă din ce în ce mai pregnant tendința de trecere de la „documentarea la cerere” la „documentarea spontană” sau elaborată pe bază de program.

★

Dezvoltarea sistematică a documentării pedagogice din țara noastră a fost impusă de transformările revoluționare prin care au trecut cultura și școala noastră în ultimele două decenii. Lichidarea analfabetismului, răspândirea culturii în rîndul maselor, înființarea obligativității și gratuității efective a învățământului general, organizarea unui sistem unitar de învățământ, extinderea duratei învățământului obligatoriu la 8 ani cu perspectiva prelungirii lui pînă la 10 ani, preocuparea continuă de a pregăti tineretul pentru viață și, în acest scop, înnoirea conținutului învățământului, înființarea învățământului de perfecționare a adulților, dezvoltarea fără precedent a rețelei școlare și introducerea unor metode moderne de predare, toate aceste realizări istorice au necesitat studii serioase, la baza cărora a stat o amplă documentare. În cursul acestui proces s-a dezvoltat munca de documentare pedagogică, au apărut, s-au format și s-au perfecționat organe specializate, precum și cadre de documentariști, capabile să facă față sarcinilor ce le stăteau în față.

În cadrul programului elaborat de Congresul al IX-lea al partidului, dezvoltarea învățământului de toate gradele ocupă un loc de seamă, el fiind chemat să asigure instruirea noilor generații și formarea cadrelor de spe-

cialiști cerute de mersul înainte al economiei și culturii, de opera de desăvârșire a construcției socialiste în România. Documentării pedagogice îi revin sarcini deosebite, în concordanță cu înalta menire pe care o conferă învățământului societatea noastră socialistă.

În prezent, munca de documentare pedagogică este exercitată de un complex de organe, apărute în măsura necesităților și care, în decursul timpului, și-au creat profiluri diferite de preocupări. Grupate sistematic, ele sînt:

a) organele, bibliotecile și instituțiile specializate din rețeaua Ministerului Învățămîntului, și anume: a) Direcția secretariatului și documentării din Ministerul Învățămîntului, bibliotecile centrale universitare, Biblioteca centrală pedagogică, Serviciul de documentare al Institutului de științe pedagogice, bibliotecile unităților din învățămîntul superior, revistele pedagogice. Scopul acestor organe fiind promovarea învățămîntului și a științei noastre pedagogice, ele sînt preocupate direct de documentarea măsurilor, cercetărilor și studiilor pe care le întreprind;

b) marile biblioteci enciclopedice (Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România și Biblioteca Centrală de Stat), Centrul de documentare al Academiei Republicii Socialiste România, periodicele centrale și locale cu profil general. Preocupările acestor organe fiind mai cuprinzătoare decît domeniul pedagogiei, acesta este abordat numai uneori și de obicei la un nivel de mare accesibilitate.

Organele specifice de documentare pedagogică au ajuns și ele la o anumită diviziune a muncii. Direcția secretariatului și documentării din Ministerul Învățămîntului servește în special necesitățile de organizare și funcționare a sistemului de învățămînt, adresîndu-se organelor de conducere ale acestuia, precum și forurilor corespunzătoare din alte țări. Bibliotecile centrale universitare, revistele de învățămînt superior și bibliotecile diferitelor instituții de învățămînt superior asigură documentarea cadrelor universitare și a studenților în problemele specifice acestui grad de învățămînt. Serviciul de documentare al Institutului de științe pedagogice organizează documentarea cadrelor de

cercetători științifici, iar *Revista de pedagogie*, în măsura în care se ocupă de documentare, urmărește să răspundă exigențelor de informare ale întregului corp didactic.

O mențiune specială socotim că merită Biblioteca centrală pedagogică, dat fiind atît caracterul ei specializat în această ramură a științelor sociale, cît și faptul că este pusă la dispoziția tuturor celor interesați în materie. Biblioteca posedă un fond de circa 170 000 de cărți și reviste, dezvăluit în cataloage alfabetice și sistematice pentru cărți și în cataloage geografice și analitice (pe articole) pentru periodicele de specialitate. S-au întocmit cataloage speciale pentru manualele și programele de învățămînt; s-a organizat un intens schimb de publicații cu diverse instituții similare din alte țări; s-a introdus sistemul de împrumut prin poștă, ajungîndu-se ca într-un singur an să se pună, pe această cale, la dispoziția a peste 50 000 profesori cartea necesară ridicării nivelului lor profesional. Răspunzînd solicitărilor organelor de învățămînt, cadrelor științifice și profesorilor din întreaga țară, biblioteca întocmește bibliografiile la cerere și publică un variat material documentar, din care cităm *Bibliografia pedagogică din Republica Socialistă România 1948—1960* și *Bibliografia pedagogică 1961—1962*, *Documentarea pedagogică — Culegere de materiale* (cu apariție anuală), *Buletinul de documentare pedagogică* (6 numere anuale), *Informarea sumară asupra cărților și revistelor intrate în bibliotecă* (10 numere anuale), precum și o serie de studii bibliografice, din care pînă în prezent a apărut *Învățămîntul programat*. Se studiază posibilitățile de perfecționare a muncii de documentare pedagogică la noi în țară, prin permanentă urmărire a progreselor realizate în această privință în alte țări.

Solicitățile tot mai frecvente care se înregistrează la organele noastre de documentare pedagogică și necesitatea adaptării acestei activități la progresele societății contemporane impun reconsiderarea conținutului ei, reorganizarea sistemului care o asigură și a mijloacelor prin care se realizează. Ne mîrginim, deci, în cele ce urmează să sofițăm numai cîteva din aceste trăsături pe care trebuie să și le însușească activitatea noastră pentru a corespunde profilului modern al documentării pedagogice.

1. Acoperirea tuturor intereselor diverse pe care le suscită astăzi documentarea pedagogică nu poate fi îndeplinită de un singur organ. Dacă sistemul de divizare a muncii de documentare, practicat la noi în țară este singurul posibil și operativ, se impune o mai strânsă coordonare a activității organelor interesate, ceea ce s-ar putea realiza prin colaborarea dintre acestea. Socotim că, ar fi necesar să se studieze posibilitatea organizării unor sesiuni periodice de colaborare, sub îndrumarea Ministerului Învățământului, în scopul înlăturării oricăror suprapuneri și paralelisme în activitate și stabilirii unei metodologii comune.

2. Extinderea conținutului documentării pedagogice nu corespunde la noi preocupărilor unui organ specializat. Documentarea profesorilor în disciplina pe care o predau este asigurată prin publicațiile de specialitate. Cu rare excepții (revistele de matematică, fizică, științe naturale) acestea nu au destinația precisă a muncii cu elevii, a prezentării noilor probleme în fața clasei. De aceea, socotim că se impune apariția unei reviste de profil, care să prezinte materiale din toate specialitățile, prelucrate direct pentru expunerea lor didactică, cu alte cuvinte, planuri de lecții și „lecții model”.

Documentarea elevilor cu materiale apte să le dezvolte capacitatea de a gândi independent este asigurată, de asemenea, numai pentru câteva discipline. Ar trebui studiată posibilitatea apariției unei reviste care să supună elevilor teme de meditație, nu numai în matematică, fizică și științele naturii, dar și în alte discipline. Pe de altă parte, un rol important în documentarea descentralizată, la locul de studiu, atât a cadrelor didactice, cât și a elevilor, l-ar putea juca reorganizarea pe baze temeinice și cu profil net didactic a bibliotecilor școlare. De o mare importanță ar fi înființarea unei rețele de biblioteci pedagogice regionale care să coordoneze și activitatea bibliotecilor școlare. Prin instruirea personalului acestor biblioteci mici și mijlocii ar trebui să se urmărească formarea unor bibliotecari capabili să

realizeze munca de informare pedagogică.

3. Documentarea pedagogică internațională este, în mod firesc, o acțiune cu dublu sens: de primire și de difuzare a informațiilor. Materialele despre învățământul și știința noastră pedagogică stârnesc interesul specialiștilor din alte țări și orice manifestare românească în acest sens este binevenită. În calea difuzării în străinătate a realizărilor noastre în materie de educație se ridică însă obstacolul limbii. Socotim că ar fi oportun să se organizeze apariția unor publicații de materiale pedagogice românești, redactate într-una sau mai multe limbi de circulație universală. De asemenea, după exemplul *Revistei de pedagogie*, care publică rezumate în mai multe limbi pentru articolele pe care le cuprinde, Editura didactică și pedagogică ar trebui să se hotărăască să insereze, la sfârșitul celor mai importante lucrări pe care le editează, scurte sinteze în limbi străine.

4. Față de interesul tot mai mare pentru documentele moderne de tipul filmelor, discurilor, benzilor de magnetofon etc., trebuie să constatăm că nu dispunem încă de colecții sau depozite publice și ușor accesibile de astfel de materiale. Este deci de imediată necesitate să se constituie asemenea colecții, organizate după principiile moderne ale conservării și popularizării acestor tipuri de documente. Ar fi indicat să se pornească în paralel și acțiunea de catalogare a tuturor documentelor moderne care se află astăzi răspândite la diferite organe, școli și institute de învățământ superior.

În cele de mai sus nu am făcut decît să enumerăm problemele mari pe care le pune modernizarea documentării noastre pedagogice. Sintem convinși că rezolvarea lor cu succes va duce la sporirea eficacității acestei activități, ceea ce va contribui la realizarea optimă a sarcinilor pe care le trasează învățământului nostru Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R.

A. LAUTERMAN, S. LĂZĂRESCU și
M. HESSELMAN

COLECȚIA DE DOCUMENTE ICONOGRAFICE A BIBLIOTECII ORĂȘENEȘTI DIN SIBIU

Printre colecțiile valoroase pe care și le-a alcătuit vechea bibliotecă sibiană de-a lungul a peste un veac de existență, se numără și colecția de documente iconografice. Proveniența celor peste 4 000 de piese care o constituie e foarte diversă și nu poate fi determinată decît parțial, deoarece — ca în mai toate vechile biblioteci — condițiile de funcționare din trecut, cît și personalul de specialitate redus de care dispunea nu au permis o muncă sistematică, permanentă în alcătuirea acestor colecții, în completarea și organizarea lor. În cele mai multe cazuri, aceste colecții s-au constituit oarecum de la sine, datorită unor împrejurări fericite, hazardului, donațiilor întâmplătoare. De aceea, nu au existat evidențe care să consemneze măcar datele elementare; de aceea, identificarea fiecărei piese în parte întîmplîndu-se astăzi cu dificultăți, a căror învingere cere pasiune, migală și timp.

Apreciind valoarea documentară a acestor colecții, necesitatea de a le organiza, spre a putea fi puse la dispoziția cercetătorilor din cele mai diverse domenii, colectivul Bibliotecii orășenești din Sibiu a acordat acestei munci toată atenția, înscriind-o între preocupările sale ardente pe linia organizării și valorificării fondurilor vechi — total sau parțial necunoscute — ale bibliotecii. O primă acțiune a fost determinarea provenienței pieselor colecției iconografice, fapt de o deosebită importanță pentru identificarea ulterioară a fiecărei piese în parte. Unele indicii (semnături, dedicații, indicații de zincografiere, corespondență etc.) au ajutat la stabilirea surselor de informare privind componențele colecției și proveniența lor. În genere, s-a putut stabili că majoritatea pieselor colecției provin de la:

— Iosif Vulcan și arhiva revistei *Familia*, donată Astrei de văduva eminentului om de cultură;

— arhiva revistei *Lucașărul* (în perioada apariției la Sibiu);

— arhiva revistei *Transilvania*, oficiosul *Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român*;

— arhiva calendarelor *Astra*;

— colecția personală a lui Iosif Hoș;

— depozitul legal de care a beneficiat biblioteca începînd din anul 1924 (pentru cărți poștale ilustrate).

O dată stabilite aceste surse, identificarea unor piese asupra cărora nu aveam nici un fel de indicii a fost mult înlesnită, astăzi marea lor majoritate fiind determinată cu precizie.

Între fotografiile originale ale colecției Bibliotecii orășenești din Sibiu, se află nu numai unele exemplare foarte rare, ci și unele unicate. Desigur, afirmația o facem cu toată rezerva, intrucît s-ar putea ca unele din acestea să existe și în colecțiile altor biblioteci și să nu fi fost publicate pînă în prezent. Oricum, ele constituie piese de valoare ale colecției sibiene, iar publicarea, în viitor, a unor cataloage ale acestor colecții existente în diferite biblioteci (lucrarea ni se pare a fi foarte utilă) ar putea hotărî importanța pe care o prezintă fiecare piesă în parte pentru fondul documentelor iconografice din țara noastră.

Spre a face cunoscut, măcar în parte, fondul acestei colecții, ne vom opri asupra citorva exemplare pe care le considerăm mai valoroase. Este vorba, în primul rînd, de fotografiile originale ale unor clasici ai literaturii noastre sau ale unor personalități eminente ale vieții noastre culturale și politice. Așa este, de pildă, fotografia lucașărului poeziei românești, Mihail Eminescu, fotografie pe care poetul a dat-o prietenului său Nicolae Oncu, pe cînd se afla la Viena, și care, la rîndul său, a donat-o, pe cît se pare lui Iosif Vulcan. Am aminti apoi fotografiile lui George Coșbuc, Barbu Ștefănescu Delavrancea și Alexandru Vlahuță, George Topîrceanu, Ilarie Chendi, Ioan Pop-Reteganul, Al. Brătescu-Voinești, Iosif Vulcan, Ion Agîrbiceanu etc. Mai puțin cunoscută (datorită și faptului că a fost reprodușă doar în revista *Familia*, printr-un procedeu primitiv și denaturant) este fotografia Veronicăi Micle, datînd din perioada ultimilor ei ani de viață.

O piesă aparte este și fotografia lui Mihail Sadoveanu, pe care Profira Sa-

doveanu o considera pierdută¹. În realitate, după cum spune dedicația autografă a soriilor de pe verso fotografiei, ea a fost dăruită lui Octavian Tâslăuanu, care, la rîndul său, se pare că a donat-o revistei *Luca-fărul*, spre reproducere².

Nu mai puțin valoroase sînt și fotografiile lui George Barițiu, Josif Sterca Suluțiu sau Avram Iancu, a ultimului fiind elocventă pentru mizeria pe care a îndurat-o neînfricatul luptător spre sfîrșitul vieții. Interesante sînt și fotografiile prezentînd marcantele personalități transilvănene: Sava Popovici-Barcianu sau Iacob Mureșianu. Din seria portretelor, am mai aminti aici fotografia lui August Treboniu Laurian, a lui I. Caragiani (cunoscut jurnalist, membru al Academiei Române și director, într-o vreme, al Bibliotecii universitare din Iași) sau a Aristizzei Romanescu.

Un loc aparte, prin importanța sa, îl ocupă, în colecție, fotografia revo-

luționarului de la 1848, generalul Gheorghe Magheru, purtînd pe verso o dedicație cu semnătura acestuia.

Se află, de asemenea, între fotografiile colecției, unele care immortalizează momente de importanță istorică sau culturală. Din șirul acestora, ne-am oprit asupra fotografiei care înfățișează pe participanții la „*primul congres scolastic arhidiecezan*”, ținut la Blaj, în 1873, printre participanți putînd fi distinși, între alții, George Barițiu, Axente Sever, Aron Densușianu, Grigore Silași și Simeon Balint. Altă fotografie dintre cele care înfățișează grupuri este aceea a familiilor Simeon Balint și Iosif Hodoș, datînd din 1877, printre membrii familiei Hodoș fiind și Enea și Nerva Hodoș, pe atunci în vîrstă de 19 și, respectiv, 9 ani. Printre fotografiile unor grupuri, amintim aici și pe aceea care fixează momentul sosirii în gara Sibiu a trupei lui Victor Antonescu, între membrii ei distingîndu-se și marele actor Iancu Brezeanu, sau o altă fotografie înfățișînd patru dintre membrii acestui colectiv artistic: Maria Ciucurescu, Iancu Brezeanu, Marioara și Victor Antonescu.

¹ Vezi: Sadoveanu, Mihail. *Opere*. Vol. 6. Buc., Editura pentru literatură și artă, 1956, p. 646.

² *Lucafărul*, nr. 21, 1913, p. 661.

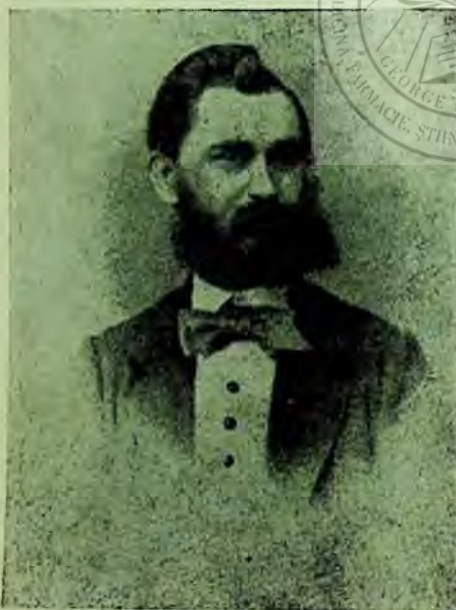
Sosirea trupei lui Victor Antonescu la Sibiu în 1913. Între actori se distinge, în rîndul al doilea, marele Iancu Brezeanu.

Veronica Micle. Fotografie executată în atelierul lui Nestor Heck din Iași.

Iosif Vulcan. Fotografie donată lui Iosif Hodosiu cu dedicație datată 18 martie 1870.

Un mare interes istoric prezintă fotografia care înfățișează intrarea în Alba-Iulia, la 18 decembrie 1918 (prin poarta care a fost cindva temnița lui Horia), a armatei române, consfințind astfel pentru totdeauna unirea pe care o realizase temporar, cu secole în urmă, Mihai Viteazul.

Evident, înșiruirea fotografiilor de importanță pentru un domeniu sau altul ar putea continua. Ne vom opri aici și vom insista, în încheiere, asupra unor altor documente pe care noi le-am inclus în această colecție și care constituie, după părerea noastră, banalele ilustrate de totdeauna. Biblioteca noastră deține peste 3 200 de asemenea cărți postale ilustrate reprezentând aspecte sau monumente arhitectonice din peste 350 de localități. Aparent, poate că sînt lipsite de importanță, dar ele înfățișează, uneori, aspecte de mult dispărute, fie datorită distrugerilor războiului, fie dezvoltării și înfloririi orașelor și satelor noastre. Nu pot fi lipsite de importanță ilustrate care înfățișează aspecte ca: *Sonde de fier și de lemn la Moreni-Prahova, Plaja la Mamaia, Amintirile războiului — la Mărășești, Reșița și Petroșenii anilor 1924* — uneori panoramice — orașe sau clădiri din Galați, Suceava, Iași, Piatra Neamț, Onești, comune transilvănene ca Săcele (devenită oraș), Avrig, Vurpăr, Săliște. Urișele transformări pe care le-au cunoscut aceste localități în anii noștri conferă vechilor ilustrate valoarea de document și sîntem convinși că ele pot fi prețioase ajutoare în munca celor care studiază tradițiile arhitecturii noastre, a celor care lucrează la alcătuirea unor ample monografii ale orașelor, a celor care, dintr-un punct sau altul de vedere, cercetează trecutul nostru. De aceea, considerăm că, acolo unde asemenea colecții există, ele trebuie să fie continuate și îmbogățite sistematic, iar bibliotecile care nu au avut preocupări în această privință să pună bazele unor astfel de colecții. Se poate începe chiar cu ilustrate editate azi și care ne par lipsite de importanță documentară — cum lipsite de importanță au fost la vremea lor cele editate cu o jumătate de veac în urmă — dar care, o dată cu trecerea timpului și cu împușinarea lor numerică, dobîndesc valoarea de necontestat a unor veritabile documente iconografice.

Mireea AVRAM

Începuturile bibliotecilor pentru copii în România

În cadrul școlilor create de-a lungul atitor secole de existență a învățămîntului românesc, s-a alcătuit, mai totdeauna, și o colecție de cărți legate nemijlocit de desfășurarea procesului instructiv-educativ. La început, aceste colecții cuprindeau doar câteva scrieri de practică didactică. Ulterior, fondurile lor s-au amplificat și s-au diversificat din punct de vedere tematic. Organizarea științifică a învățămîntului românesc, întreprinsă în prima jumătate a secolului al XIX-lea de către Petrarhe Poenaru, în Țara Românească, și de Gheorghe Asachi, în Moldova, a avut consecințe binefăcătoare și asupra preocupărilor de îndrumare a lecturii copiilor. În orașe, au apărut biblioteci școlare, care au îndeplinit, vreme de aproape un veac, și rolul de instituții de lectură publică în mediul urban. Spre sfîrșitul secolului trecut, are loc, în mediul urban, o separare tot mai pronunțată a bibliotecii școlare de biblioteca publică.

În acea epocă, fenomenul *bibliotecii unice*, cu dublu caracter — *public* și *școlar* — se deplasează în mod evident către sate. Astfel, prin anii 1890—1891, învățătorul Ion Cosmescu din comuna Obileștii Noi (Ilfov) înființează o mică bibliotecă a școlii care, pe lângă 80—90 de volume din *Biblioteca pentru toți* și *Biblioteca autorilor români vechi și contemporani*, deținea mai toate cărțile colecției Riureanu — colecție de basme și povestiri destinate copiilor. De altfel, biblioteca era pusă la dispoziția școlărilor din clasele II—V, dar apelau la ea și foarte mulți țărani maturi¹.

Înființate în 1898, bibliotecile populare de stat aveau să includă, în fondul general de publicații (începînd, mai ales, cu anul 1903), cărți de literatură universală și originală pentru copii. Faptul că bibliotecile populare primeau cărți de literatură pentru copii se datora activității lui George Coșbuc și Alexandru Vlahuță ca re-

ferendari ai Casei Școalelor, iar mai tirziu a lui Mihail Sadoveanu, ca inspector al activității extrașcolare. Importanța înzestrării bibliotecilor populare cu lucrări destinate copiilor este relevată și de învățătorul Ion Berinde, care, în articolul *Biblioteci populare*, apărut în 1934 în revista *Satul și școala*, arată că: „O bibliotecă populară viabilă, presupune mai întii o bibliotecă pentru copii, care să pregătească cetitori. Căci, la ce-și folosește o bibliotecă fie cît de impunătoare, dacă cărțile rămîn mereu netăiate în rafturi și nu sînt citite”². De altfel, Enache Alexandrescu, învățător la Școala primară din Măcrina (Rimnicu-Sărat), atrăgea atenția, încă din 1915, asupra importanței bibliotecilor școlare, a bibliotecilor pentru copii în formarea gustului de lectură: „Fără biblioteci pentru copii (așa cum s-a procedat inițial) — spunea el — s-a început construcția casei de la acoperiș”³.

Paralel cu formarea bibliotecilor populare, al căror număr era în continuă creștere, se observă și în mediul rural tendința organizării de biblioteci cu caracter școlar. În anul de învățămînt 1907—1908, au funcționat — în afara celor 903 biblioteci populare rurale — și 1233 de biblioteci școlare sătetești. De unde, în 1898, numărul lor nu depășea 100, în 1907, deci după 9 ani, se constată o creștere considerabilă⁴.

Dacă, sub raport statistic, o atare informație este destul de precisă, datele privind organizarea și activitatea bibliotecilor școlare sînt mai sărace. Într-un raport prezentat în 1916 de către inspectorul extrașcolar al Casei Școalelor, se precizează că la Școala de fete nr. 1 din Birlad funcționa, încă

¹) *Satul și școala* (Cluj), 3, nr. 7—8, mar—apr 1934, p. 253.

²) *Activitatea unei biblioteci populare*. Albiina, 18, feb 1915, p. 666.

³) *Tablou privitor la activitatea extrașcolară a institutorilor și învățătorilor în anul 1907—1908*. Revista generală a învățămîntului, 4, nr. 8, 1 mar 1909, p. 625.

⁴) Cosmescu, I. *Bibliotecile populare*. Sedi-torea sâtenului, 3, nr. 5, dec 1900, p. 175.

din 1907, o bibliotecă școlară susținută din cotizațiile elevilor și institutoarelor. Nefiind o bibliotecă de împrumut, activitatea ei se desfășura numai în cadrul școlii, prin organizarea periodică a numeroase lecturi în grup. În 1916, biblioteca posedă 490 de volume, cărți apărute în *Biblioteca Socec, Minerva, Biblioteca pentru toți, Steaua*, precum și tot ce s-a găsit potrivit pentru copii⁵.

Acțiunea de înființare a bibliotecilor pentru copii în școli a continuat sub diferite aspecte. Directorul Școlii primare de băieți nr. 3 din Giurgiu anunța, la 5 martie 1909, Ministerul Instrucțiunii că încă cu patru luni în urmă (aproximativ noiembrie-decembrie 1908) a înființat, în clasa a IV-a a acestei școli, o „bibliotecă de lectură”, cu scopul de a „deprinde pe elevii cu citirea cărților folositoare pentru a prinde gustul de citire de la ei și părinții lor”⁶. Din donații de cărți și din mici cotizații ale elevilor, se adunaseră, pînă la 5 martie 1909, 25 de volume adecvate. Săptămînal, în ora de citire, elevii prezentau scurte rezumate asupra cărților citite. „E un stimul și o întrecere fără pereche în a obține cărți de la bibliotecă” arată, cu justificată mîndrie, directorul Școlii primare din Giurgiu, în scrisoarea sa către același Minister.

În această perioadă, își începe activitatea Ap. Culea, omul care, de-a lungul întregii vieți, a fost sprijinitorul și îndrumătorul bibliotecilor pentru copii din țara noastră. În 1910, Ap. Culea se ridică împotriva învățătorilor care împiedecau pe copii să citească „cărți care nu se învață la școală”, deoarece „copilul trebuie să-și formeze încă din școală un orizont mai larg decît cel impus de programa de învățămînt”⁷. Înjgheizarea de biblioteci pentru copii pe lângă fiecare școală — considera pe bună dreptate Ap. Culea — „este un excelent mijloc de îndrumare a tineretului spre citirea liberă”.

Alegerea cărților pentru copii era, în acea perioadă, o problemă foarte dificilă, deoarece literatura originală adecvată copiilor era destul de restrînsă, iar cărțile polițiste și pornografice începuseră să inunde orașele și satele.

Pentru orientarea formării colecțiilor bibliotecilor pentru copii, Ap. Culea întocmește, în 1911, o listă de 123 de titluri ce cuprinde „cărțile din care se pot alege cele necesare unei biblioteci pentru copii”⁸. Este primul catalog tip al bibliotecilor pentru copii din țara noastră. Urma doar ca biblioteca să-și aleagă din cele 123 de titluri pe cele potrivite satului său, „căci nu toate pot fi gustate de băieții de la țară ori de la oraș, iar într-o bibliotecă sîtească sînt deajuns 50—60 volume”⁹. Ap. Culea include, în această listă, pe lângă lucrările originale pentru copii, pagini din clasicii literaturii noastre accesibile copiilor și care pot contribui la lărgirea orizontului lor literar.

Sînt menționate în lista întocmită de Ap. Culea: *Pagini alese*, basme, teatru și poezii de Vasile Alecsandri, *Vremuri de bejenie* de Mihail Sadoveanu, *Nastratin Hogea* de Anton Pann, pagini alese din Ion Creangă, Alexandru Odobescu, B. Șt. Delavrancea, Grigore Alexandrescu, Alexandru Donici și pagini din povestirile lui Ion Slavici. În această listă, Ap. Culea recomandă și valoroase scrieri din literatura mondială: „Scurte istorioare morale de Lev Tolstoi, *Robinson Crusoe* de Daniel Defoe, culegerea de povestiri orientale *O mie și una de nopți*, iar din periodicele vremii *Amicul tinerimii*, *Albina* și *Fluerășul*.

Strădanțiile lui Ap. Culea de a promova în cîmpul pedagogiei românești preocupările pentru orientarea lecturii copiilor se încadrează într-un curent general favorabil înființării bibliotecilor speciale pentru copii. Astfel, în 1911, învățătorul M. Tănăsescu de la Școala primară de băieți nr. 1 din Constanța adresează Ministerului Instrucțiunii o cerere pentru aprobarea funcționării „bibliotecii școlarului”¹⁰ în această localitate. Necesitatea constituirii unei biblioteci pentru copii este temeinic argumentată: „Se observă — arată M. Tănăsescu — că mulți din copiii de școală își petrec cea mai mare parte din timpul liber, cutreierînd maidanele, de unde contractează tot felul de deprinderi, unele mai rele decît altele. Constatarea aceasta este riguroasă exactă pentru orașele porturi

⁵ Ministerul Instrucțiunii, dosar nr. 1629/1916, f. 1.

⁶ Ministerul Instrucțiunii, dosar nr. 483/1909, f. 2.

⁷ Culea, Ap. *Cultura gustului de citit prin școală*. Vremea nouă (Băbeni Blstrita-Vilcea), 1, nr. 1, oct 1910, p. 7.

⁸ Culea, Ap. *Biblioteca copiilor*. Vremea nouă (Vălenii de Munte), 2, nr. 4, dec 1911, p. 40—41.

⁹ Idem.

¹⁰ Ministerul Instrucțiunii, dosar nr. 620, mapa 43/1911, f. 6.

cu o populație eterogenă și eteroglotă. Aici în porturi moralul le e atins în rău chiar din prima zi când au intrat într-o școală primară sau o grădiniță de copii. Este o datorie de ordin superior pentru educatorii publici ca să desbare pe copii pe cât e posibil de acest soi de recreațiune — otravă curată pentru sufletul lor¹¹.

Conduc de aceste vederi și stăpinit de dorința de a deștepta de timpuriu „gustul de citiri folositoare și plăcute”¹², învățătorul a înființat, în cadrul școlii, o mică bibliotecă, denumită *biblioteca școlară*, destinată elevilor din clasele III—IV. Biblioteca avea și un regulament propriu de funcționare, deosebit de interesant prin multiplele modalități de propagandă a cărții pe care le preconizează :

- „1. Rînd pe rînd în serii se vor pune la dispoziția cîte unui grup de elevi cărțile alese de dînsii spre a le citi acasă în curs de o săptămînă sau două.
2. Într-o după-amiază în cea din urmă jumătate de oră de clasă, elevii aceștia vor povesti conșcolarilor cele ce au înțeles din cartea citită, sau vor nara numai cartea care le-a plăcut mai mult.
3. Elevii din cls. IV vor întocmi rezumate cît mai concise.
4. Într-un registru se va trece numele elevilor care au cercetat biblioteca și ce anume cărți au citit fiecare.
5. Cu prilejul serbării de finele anului școlar se va face o mică dare de seamă despre mersul bibliotecii arătîndu-se :
  - a) Numele și numărul copiilor care au citit cărți din bibliotecă în cursul anului.
  - b) Numărul cărților citite de elevi.
  - c) Ce anume cărți s-au citit mai mult”¹³.

Asadar, pentru prima dată în istoria bibliotecilor pentru copii din țara noastră, problema circulației cărților destinate copiilor este abordată din punct de vedere tematic.

Inspirîndu-se din practica Astrei în organizarea bibliotecilor mobile în

Silvania, Casa Școalelor experimentează, în Capitală, începînd cu anul 1914, sistemul bibliotecilor ambulante pentru copii¹⁴. În acest scop, au fost alese 36 de școli primare. Fiecare școală a primit, o dată cu stocul de cărți, care totaliza 12 titluri în 120 de exemplare, un caiet de instrucțiuni, foi de observație, dovezi de primire, precum și rezumatele cărților. Cărțile care compuneau biblioteca ambulantă erau împrumutate lunar, prin rotație, pe clase, de către instructor. Acesta era dator să recomande lucrarea în fața întregii clase, prin expunerea succintă și atractivă a subiectului tratat. La sfîrșitul lunii, cu prilejul restituirii cărților, instructorul purta ample discuții cu copiii asupra lucrărilor citite, în cadrul orelor de lectură literară, despre care elevii întocmeau compuneri și rezumate.

Pentru a oferi material bibliografic adecvat lecturilor din bibliotecile ambulante, Casa Școalelor preconiza alcătuirea unor culegeri din operele clasicele noastre, care să cuprindă și o scurtă biografie a scriitorului prezentat¹⁵.

Primul război mondial stînjenește activitatea începută cu atîta dragoste de instructori și învățători. Ocupația germană, mobilizarea învățătorilor face să se desființeze bibliotecile ambulante, iar cele școlare își intrerup activitatea. După război, întreaga activitate de culturalizare a fost reorganizată. În august 1922, ia ființă, pe lângă Casa Școalelor, o „Comisiune a bibliotecilor”, condusă de Nicolae Iorga, care avea menirea de a „controla” întreaga producție editorială a țării și de a dirija către bibliotecile școlare și populare numai lucrări valoroase din punct de vedere educativ, instructiv și literar¹⁶. Nu ne este cunoscut motivul pentru care, în același an, comisia a fost desființată, cu toate că avea un rol foarte important.

La 9 septembrie 1922, Casa școalelor și a culturii poporului redactează *Regulamentul și instrucțiunile pentru funcționarea bibliotecilor școlare și populare*¹⁷. Regulamentul are și cîteva prevederi referitoare la bibliotecile din școli : „Pe lângă fiecare bibliotecă șco-

¹¹) Albina, 16, nr. 46—47, aug 1918, p. 2024.

¹²) Albina (supliment), nr. 41—42, 6—13 iul 1914, p. 1668.

¹³) *Comisiunea bibliotecilor*. Foiaia Rimnicului (Rm. Sărat), 4, nr. 1, 14 aug 1922, f. 1.

¹⁴) Buc., 1922 (Casa școalelor și a culturii poporului).

¹¹) Idem.

¹²) Ibidem.

¹³) Ibidem.

lară se va înființa o secție cu cărți pentru folosința foștilor școlari, a părinților școlariilor și în genere a adulților" (art. 2). Un moment important în organizarea lecturii copiilor îl constituie înființarea bibliotecilor pentru copii, care funcționează, în genere, în afara școlii. Prima bibliotecă publică pentru copii s-a constituit la Cluj, pe lângă Biblioteca universitară. Aceasta s-a deschis pentru cititori la 14 mai 1921, dispunând de un fond inițial de 1500 de volume. În 1935, biblioteca deține aproape 10 000 de volume: 7592 de volume cărți românești, 93 de volume cărți franceze și 1663 de volume cărți maghiare. Fondul acestei biblioteci e completat din donații, cumpărături, ziare și reviste noi de la Biroul Imprimeriilor Legale și, în cea mai mare parte, din dubletele bibliotecii universitare. În urma măririi fondului destinat copiilor, acestora le-a fost rezervată și o sală separată, deoarece „pe lângă toate ordinele și măsurile luate, copiii de 6—8—10 ani cu toate mișcările și șoaptele lor deranjau cititorii adulți”¹⁸. Fondul, constituit în cea mai mare parte din donații și dublete, avea însă un caracter eterogen.

La finele anului școlar 1930—1931, ia ființă, în orașul Buzău, prin efortul școalelor din Mizil, Podina, Zărnești, Bălănești, Pietroasele și cu concursul

¹⁸ Barbul, Eugen. *Biblioteca Universității din Cluj*. Cluj, 1935, p. 51.

Direcției educației poporului, o bibliotecă pentru copii. Biblioteca funcționa sub conducerea unui bibliotecar, în persoana institutorului N. Marinescu, format la cursurile de vară ale Asociației învățătorilor de la Brașov. De la început, biblioteca a fost înzestrată cu toate cărțile pentru copii aflate în librării, cu tablouri și cu mobilier modern¹⁹.

La București, prima bibliotecă publică pentru copii începe să funcționeze sub auspiciile Casei Școalelor, din îndemnul aceluiași entuziast Ap. Culea²⁰. Spre deosebire de toate înjghebările anterioare, biblioteca pentru copii din Capitală se prezintă ca o instituție temeinică organizată, dispunând de fonduri bogate de publicații (peste 740 de cărți după 5 ani de funcționare), de personal bibliotecăresc specializat și de un sistem științific de organizare a fondului de publicații și de profilare a activității cu cititorii.

Se încheie astfel epoca organizării sporadice a lecturii cititorilor copii, deschizându-se o largă perspectivă pentru aplicarea, în condițiile specifice ale țării noastre, a conceptului modern de bibliotecă pentru copii.

Ileana DIMA

¹⁹ O bibliotecă de copii la Buzău. Școala și viața, 4, nr. 3, mar 1933, p. 145.

²⁰ Zăra, Ileana. *Biblioteci de copii*. (Rezultatele unei experiențe). Cu un cuvânt introductiv de Ap. Culea, Buc., 1937.

„Românii supt Mihai Voevod Viteazul” de Nicolae Bălcescu în edițiile Academiei Române din 1877 și 1887*

Academia Română, care și-a sărbătorit, la începutul toamnei trecute, centvm anni, are meritul de a fi înscris, cea dintâi, încă din primele clipe ale existenței sale, în palmaresul vastei opere editoriale întreprinse, și ediția princeps a scrierii lui Nicolae Bălcescu *Românii supt Mihai Voevod Vi-*

*teazul*¹, îmbogățind astfel tezaurul culturii române cu lucrarea care încununază firul — atât de scurt — al unei vieți jertfite pe altarul patriei.

Autorul însuși sperase s-o publice. Al. Odobescu scrie că Bălcescu se adresează, în acest scop, Asociației literare. Al. și St. C. Goleșcu, cit și vărul lor, A. G. Goleșcu, s-au preocupat inde-

* Din materialele Sesiunii de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor. 10—12 mai 1966 (text prescurtat; din acest motiv aparatul bibliografic a fost redus la minimum necesar).

¹ Titlul original al operei: ediția princeps ca și celelalte care i-au urmat poartă titlul dat de Al. Odobescu, în 1861: *Istoria Românilor sub Mihai-Vodă Viteazul*. Excepție fac edițiile A. Lapedatu din 1908, Stelian Semedrescu din 1940 și Andrei Rusu din 1960, 1963 și 1965, care conservă titlul autoriginal.

aproape de cheștiunea publicării operei, în ultimii ani ai vieții prietenului ior. Dar era încă prea devreme!

O informație descoperită recent atestă și existența unei alte încercări, imediat după moartea autorului. Gr. Al. Ghica, viitorul domn al Moldovei, apropiat de principiile naționale, pe când se afla la Paris „a arătat plăcerea de a le ediționa în înțelegere cu fratele răposatului istoric², dar nenorocirea morții d-lui Ghica a amânat, pentru cine știe când și prin cine, această frumoasă publicare³.

O dată cu aducerea în țară a manuscriselor sale, în anul 1857, când se întoarce din exil fratele său Costache Bălcescu, cit, mai ales, după încercarea nereușită a guvernului Ion Ghica din 1859 de a aduce în patrie rămășițele pămîntești ale lui N. Bălcescu crește și interesul pentru publicarea operei sale. Doi ani după acest episod, Al. Odobescu, luînd manuscrisele de la Costache Bălcescu, publică o parte din *Românii supt Mihai Voevod Vi-teazul* în *Revista română*.

Oficialitățile vremii nu se prea grăbeau să dea la lumină opera tinărului revoluționar de la 1848. Cesar Boliac avea să ceară, din acest motiv, o subscripție publică ori determinarea Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice spre a destina paragraful bugetar „pentru încurajări literare” tocmai acestui scop⁴. Ideea nu era nouă; ea mai fusese formulată în anul 1861 de *Ateneul român* din Iași⁵. Apariția — în 1863 — a unei lucrări de Ida Vegezzi Ruscalla și publicarea, cu această ocazie, a scrisorii pe care Doamna Elena Cuza a adresat-o autoarei, este un prilej binevenit pentru mai multe ziare de a reproduce o știre din *Independența română* în care se scria printre altele: „astăzi încurajarea [literaturii] trebuie să vină din partea guvernului și ne place să credem că Măria Sa Doamna, inspirată de nobile cugetări... va binevoi a da o nouă dovadă de încurajare a literaturii și astfel putem spera că guvernul va publica scrierile poezilor noștri și frumoasa istorie a lui Mihai Vi-teazul de Nicolae Bălcescu, această

operă însemnată din care *Revista română*, cu mare greutate și numeroase sacrificii a publicat o parte⁶.

Al. Odobescu însuși sperase s-o publice și în ediție separată⁷. Devenit ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, deși ad-interim, Al. Odobescu, prin poziția oficială pe care o avea și cu fondurile bănești ale ministerului, va încerca din nou, ca și predecesorul său de la 1859, A. G. Golescu, publicarea operelor lui N. Bălcescu. Dar nici această încercare nu are o finalitate. În același an, Dimitrie Bolintineanu, succesorul lui Al. Odobescu la portofoliul ministerial, încearcă și el — fără să reușească, însă — tipărirea operelor lui Bălcescu.

Fără indoială, în 1876, după atâtea încercări neizbutite, nu se putea trece alt de ușor peste întrebarea cu care Gr. G. Tocilescu încheia biografia lui Bălcescu: „O edițiune completă a operelor sale nu s-ar putea publica?”

În anii 1876—1877, Societatea Academică Română reunește în Delegațiunea sa⁸, personalități strîns legate de viața și activitatea lui N. Bălcescu: I. Ghica, G. Bariț, Al. Odobescu; alături de ei St. Fălcoianu și G. Sion. Era un moment prielnic. Costache Bălcescu ia cunoștință de dispu-ta asupra manuscriselor fratelui său, a căror posesiune de fapt o avea Al. Odobescu și, de drept, el și Ion Ghica, ultimul în virtutea „testamentului” de la Palermo. Prin-o scrisoare adresată Societății Academice Române, pe care o dăm în anexă⁸ — Costache Bălcescu consimte la donarea lor de către Ion Ghica celui mai înalt for științific al țării.

La 11 decembrie 1876, Delegațiunea Societății Academice ia act de „donul” care i se face și hotărăște a supune plenarei viitoarei sesiuni (din 1877) cheștiunea publicării lor⁹. În acest sens, în ședința din 16 august 1877, prin raportul anual, secretarul

⁶) *Independența română*. Buc., 5, nr. 4, 11 ian 1863, p. 16; *Concordia*. Pesta, 3, nr. 8, 27 ian/8 feb 1863, p. 30; *Foarte pentru minte, inimă și literatură*, Brașov., nr. 2, 16 ian 1863, p. 14—15.

⁷) *Revista română*. Buc., 1, 1861, p. 38 și 370.

⁸) Organul de conducere al Societății Academice Române.

⁹) Anexa nr. 1.

⁹) Anexa nr. 2.

²) Costache Bălcescu (1813—1902), emigrat la Paris (1848—1857).

³) *Ateneul român*. Iași, 1, nr. 15, 24 ian 1861, p. 121.

⁴) *Buciumul*. Buc., 1, nr. 3, 1863, p. 11.

⁵) *Ateneul român*. Iași, 1, nr. 15, 24 ian 1861, p. 121.

general aduce la cunoștința membrilor Societății donarea manuscriselor și condiția cu care Costache Bălcescu a consimțit la aceasta: „d'a fi date publicității”, iar la 8 septembrie, Comisia însărcinată cu cercetarea raportului Delegațiunii „invită secțiunea istorică să se ocupe cit mai neîntârziat cu scopul de a putea aduce la îndeplinire condiția cu care familia a consimțit la donul ce d. Ion Ghica a făcut Societății”¹⁰. Secțiunea istorică își însușește propunerea lui Al. Odobescu, prezentată în ședința din 11 septembrie și hotărăște a se tipări „ceea ce există din Istoria lui Mihai Viteazul, fără note, cu ortografia usitată în România, în formatul Charpentier cu litera gramond, în 1500 exemplare”. Este evident că se avea în vedere o „ediție populară”. D. Sturza, căruia i se asociază Vincențiu Babeș și Iosif Hodoș, țin — din acest motiv — să sublinieze că, prin aceasta, nu se prejudiciază „edițiunea completă a operilor lui N. Bălcescu”¹¹. Aceiași lucru îl va afirma și Al. Odobescu în Precuvintarea ce însoțește ediția¹².

Adusă în discuția ședinței plene a Societății, din 14 septembrie, decizia secțiunii istorice este acceptată, cu excepția „conclusului” referitor la ortografie, considerându-se, în acest domeniu, obligatorie conservarea „ortografiei societății”. Textul tipărit în *Analele Societății*¹³ conține un amendament de ultimă oră, care, însă, nu figurează în manuscrisul procesului verbal de ședință¹⁴. Cuvintele „de nu se va decide alta mai înainte de tipărire” aveau misiunea de a lăsa o porțiță liberă adversarilor ortografiei latinizante a societății. Și, într-adevăr, cu ocazia discutării bugetului, în ședința din 19 septembrie, Al. Odobescu, susținut de B. P. Hașdeu, invocă „mari” cheltuieli „de transcriere” în ortografia societății „care nu s-au prevedut în secțiune”: el arată, de asemenea, că „venerațiunea pentru memoria autorului, ar cere ca ea să se tipărească cu ortografia lui”. După „oarecare discuțiuni” societatea admite „să se tipărească cu ortografia cu care

a fost scrisă opera, făcându-se numai îndreptări gramaticali”.

La câteva zile după aprobarea publicării — 23 septembrie 1877 — Tipografia Laboratorii români, prin P. Georgan și Petre Ispirescu, se oferă¹⁵ a tipări „Viața lui Mihai Vodă Viteazul” în condițiile propuse de Al. Odobescu. Delegațiunea, întrunită în ședință la începutul lunii octombrie, consideră oferta avantajoasă și o acceptă¹⁶. Nu mai târziu de 1/13 noiembrie 1877, primele 10 coale erau deja tipărite.

După cum am văzut mai sus, Societatea Academică Română a aprobat tipărirea manuscrisului *Românilor supt Mihai Voevod Viteazul*, dar ediția apărută cuprinde, pe lângă acesta, și alte „scrieri diverse”. Cercetînd Arhiva Academiei, aflăm despre o adresă a lui Al. Odobescu din noiembrie 1877, prin care solicita aprobarea completării ediției „cu o serie de alte scrieri de ale numitului autorii relativ tot la Istoria lui Michaiu Viteazul”, ele fiind „în raport cu istoria editată”. Al. Odobescu invocă și un argument de ordin material: realizarea unei economii de 2.200 de lei față de suma alocată poate permite o cheltuielă în plus, de 474 de lei, cu cît s-ar urca costul ediției și prin publicarea acestor scrieri. La 14/26 noiembrie 1877, Delegațiunea Societății Academice aprobă și această propunere¹⁷.

Se putea astfel constata, la două luni de la începerea tipării (23 septembrie/5 octombrie 1877) că „opus[ul]” a ieșit de sub tipar¹⁸ (26 noiembrie/8 decembrie 1877). Așadar, anul 1877 trebuie consemnat ca dată de apariție a ediției princeps a operei lui N. Bălcescu *Români supt Mihai Voevod Viteazul* și nu anul 1878 cum este înscris pe foaia de titlu interioară a ediției. Un argument în plus față de cel de mai sus îl constituie, fără îndoială, și faptul că toate ziarele timpului au anunțat apariția volumului, în librării, în luna decembrie a anului 1877.

Presa vremii a salutat cu viu interes apariția operei lui Bălcescu într-un moment în care, după Unire, realizată în 1859, poporul român își câștiga cu arma în mînă independența națională. La 26 noiembrie, de sub teascurile tipografiei Laboratorii români ieșea istoria glorioaselor lupte

¹⁰ *Analele Societății Academice Române*. Buc., Seria I, tomul 10, secțiunea 1, 1877, p. 5 și 82.

¹¹ *Ibidem*, p. 98.

¹² Al. Odobescu. *Precuvintare*. In: Nicolae Bălcescu, *op. cit.*, p. XX.

¹³ *An. Soc. Acad. Rom.*, Seria I, tom. 10, sect. 1, 1877, p. 101.

¹⁴ *Arhiva Academiei Republicii Socialiste România*. A-3, 1877, f. 60.

¹⁵ *Arh. Acad. Rom.* A-4, 1874-1878, f. 123.

¹⁶ *Ibidem*, f. 122.

¹⁷ *Anexa nr. 3*.

¹⁸ *Arh. Acad. Rom.* A-4 1874-1878, f. 148.

pentru eliberarea de sub jugul turcesc purtate de Mihai Viteazul cu aproape trei veacuri mai înainte; la 28 noiembrie 1877 ostașii armatei române abordează tricolorul pe meterezele redutei Plevna, cu care ocazie ziarele timpului notau: „*Românii au mai ocupat odată Plevna!*” În „*Istoria lui Mihai Viteazul de N. Bălcescu apărută acum cetim această scire*”¹⁹. În fine, la 29 noiembrie 1877, se împlinea un sfert de veac de la moartea autorului. Ne-a surprins, din acest motiv, afirmația editorului din 1953 al *Operele* lui Bălcescu, care găsește că „ecoul stîrnit în presă de apariția Istoriei Românilor sub Mihai-Vodă Viteazul *n-a fost prea întins... din prea capitalei singur*” * „*Timpul*” (24 noiembrie 1877) prin condeiul lui M. Eminescu, saluta apariția operei lui Bălcescu²⁰. În primul rînd nu *Timpul*, ci *România liberă* anunța prima viitoare apariție a operei lui Bălcescu, iar în al doilea rînd nu singur *Timpul*, ci — în măsura în care avem pînă acum informații — cel puțin cinci ziare bucureștene: *România liberă*²¹, *Timpul*²², *Românul*²³, *Dorobanțul*²⁴ și *Pressa*²⁵ și, alte patru, de peste munți: *Foișoara Telegrafului Român*²⁶ de la Sibiu, *Transilvania*²⁷ și *Gazeta Transilvaniei*²⁸ de la Brașov și *Familia*²⁹ de la Pesta, inserează în paginile lor știri privind editarea acestei lucrări. Cu mai multă rezervă reacționează Iașul, unde organul cercului „Junimea” se mulțumește a insera la rubrica „bibliografie”, din ianuarie 1878, un anunț

lapidar cuprinzînd doar titlul operei³⁰. Un singur ecou vine să dezmîntă răceala „Junimii”: scrisoarea redactorului *Convorbirilor literare*, I. C. Negruzi care solicita pe T. Maiorescu sau, eventual, pe Slavici ori Eminescu, spre a da „o critică mai lungă și mai serioasă despre dinsul în *Convorbiri*”. Totuși, deși mult mai tîrziu, A. D. Xenopol va scrie, pentru *Convorbiri literare*, la apariția lucrării lui Teutschlaender³¹, o prezentare paralelă a celor două monografii asupra lui Mihai Viteazul³².

★

Prima încercare de reeditare a scrierii lui N. Bălcescu *Românii supt Mihai Voevod Viteazul* o face librarul Socec, entuziasmat, evident, de succesul „de casă” pe care ediția din 1877 l-a avut. În acest sens, în martie 1884, Socec comunica Academiei Române, prin G. Sion, că „se oferă a o edita pe contul său dînd Academiei 200 de exemplare”. Academia Română refuză oferta, hotărînd, totodată, în ședința din 27 martie 1884, retipărirea operei „cu fondurile disponibile... adăugîndu-se portretul lui Bălcescu și o chartă topografică a resboaielor lui Mihai Viteazul”³³. Tipografia „Laboratorii români”, devenită cea ce neoficial era înainte „tipografia Academiei Române”, comunica, prin Petre Ispirescu, la 25 februarie 1885, oferta de a tipări opera lui Bălcescu. Adusă la cunoștința plennului Academiei, în ședința din 16 martie 1885, oferta este acceptată. O însemnare pe verso adresei lui Petre Ispirescu relevă faptul că urma a se edita *toate* scrierile lui Bălcescu, că *Românii supt Mihai Voevod Viteazul* se vor tipări cu *notele* care au fost scoase în ediția din 1877, că opera va fi precedată de o *biografie* a lui Bălcescu cu portretul lui și, în fine, că publicarea se va face sub îngrijirea Secretariatului Academiei³⁴.

¹⁹) *Dorobanțul*. Buc., 1, nr. 18, 2 dec 1877, p. 1; *România liberă*. Buc., 1, nr. 163, 2 dec 1877, p. 1; *Gazeta Transilvaniei*. Brașov, 40, nr. 96, 20/8 dec. 1877, p. 3 și 4 și *Familia*. Pesta, 13, nr. 50, 11/23 dec 1877, p. 600.

* Subînținerile noastre.

²⁰) Bălcescu, N. *Opere*. Vol. II, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1953, p. 370.

²¹) *România liberă*. Buc., 1, nr. 155, 20 nov 1877, p. 3 și urm. (Din lipsă de spațiu nu menționăm aici și în notele următoare, toate numerele ziarelor în care au mai apărut).

²²) *Timpul*. Buc., 2, nr. 265, 24 nov 1877, p. 3 și nr. 171, 11 dec 1877, p. 3.

²³) *Românul*. Buc., 21, 26 nov 1877, p. 1055.

²⁴) *Dorobanțul*. Buc., 1, nr. 18, 2 dec 1877, p. 1 și urm.

²⁵) *Pressa*. Buc., 20, nr. 252, 4 dec 1877, p. 4 și urm.

²⁶) *Foișoara Telegrafului Român*. Sibiu, 2, nr. 24, 27 nov 1877, p. 192 cu mențiunea „în ediție populară”.

²⁷) *Transilvania*. Brașov, 10, nr. 24, 25 dec 1877, p. 288.

²⁸) *Gazeta Transilvaniei*. Brașov, 40, nr. 96, 20/8 dec 1877, p. 3 și 4.

²⁹) *Familia*. Pesta, 13, nr. 50, 23 dec 1877, p. 609.

³⁰) *Convorbiri literare*. Iași, 11, nr. 10, 1 ian 1878, p. 388.

³¹) Teutschlaender, W. St. *Michael der Tapfer. Ein Zeit- und Charakterbild aus der Geschichte Rumâniens*. Wien. Verlag von Carl Graeser, 1879. XVI + 256 p.

³²) Xenopol A. D. *Doze scrieri istorice asupra lui Mihai Viteazul, Bălcescu și Teutschlaender*. *Convorbiri literare*. Iași, 14, nr. 2, 1 mai 1880, p. 41—49.

³³) *An. Acad. Rom.* Seria II, tom. 6, sect. 1, 1883—1884, p. 77.

³⁴) *Arh. Acad. Rom.* A-10, 1882—1885, f. 534.

Retipărirea operei, în condiții istorice cu totul diferite ar fi impus, de la sine, o revizuire a manuscriselor, astfel încât Academia Română să dea o ediție dărnă de autorul operei și de renumele ei. De altfel, se pare că aceasta va fi fost și opinia majorității membrilor de atunci ai Academiei.

Secretarul general, în raportul anual asupra lucrărilor Academiei pe anii 1885—1886, constata că revizuirea manuscriselor, în vederea editării, ridică probleme; el considera textul doar „prima redacțiune” cu notele „dispuse provizoriu”. Greutățile, evidente obiective, care au dus la „suspendarea” lucrărilor încă din octombrie 1885, au descurajat pe editori. „Casul” e luat în discuția sesiunii generale, în ședința din 13 martie 1886, care decide ca problema „să se recomande în cercetarea secțiunii istorice”. Comisia pentru cercetarea lucrărilor Academiei — formată din G. Bariț, N. Quintescu și V. A. Urechia — opiniază și ea spre a se da în studiu secțiunii istorice, dar emite și părerea că „ar fi mai bine ca această Istorie să fie retipărită și în a doua edițiune întocmai după cea

din 1878, fără note, spre a servi de lectură oa și mai înainte, pentru publicul cel mare”³⁵. Comisia își fundamentează părerea pe considerentul că în „anii din urmă au eșit la lumină multe mase de documente și cronice relative la viața întreagă a aceluia domnitor”. N. Ionescu este unul din cei care acordă un larg sprijin acestei păreri; el conchide, de altfel, că „Academia poate admite chiar de acum propunerea Comisiei”³⁶, deci, fără a mai fi analizată de secțiunea istorică. Părerea sa este susținută și de D. A. Sturdza, mai ales că „în aceste condiții edițiunea se va face fără nici o cheltuială din partea Academiei”. În urma acestor discuții, propunerea comisiei este acceptată imediat.

În primăvara anului următor, 1887, se putea astfel anunța, la 3 martie — realizarea și celei de-a doua ediții a Academiei, într-un tiraj de 2 000 de exemplare, „întocmai după cea de la 1878 sub controlul minuțios al Secretariatului”.

³⁵ An. Acad. Rom. Seria II, tom. 8, sect. 1, 1885—1886, p. 87.

³⁶ Ibid., p. 94.

ANEXE*

1

Scrisoarea lui Costache Bălcescu din 31 octombrie 1876 către Delegațiunea Societății Academice Române.

București, 31 10-bri 1876

Domnilor,

După încetarea din viață a mamă-mi, rămânind în posesiunea mea o parte din scrierile decedatului meu frate Nicolae, le-am încredințat d-lui Alecsandru Odobescu, cu condițiunea ca să le tipărească în revista la care era și d-lui atunci membru și să tragă deosebit o edițiune de patru sute de exemplare pe care să o dea d-lui C. A. Rosetti³⁷, spre despăgubirea d-lui de niște bani ce-i rămăsese fratele meu dator, și pe care familia n-a putut să-i plătească³⁸. D-nu Odobescu a mai luat încă un angajament de onoare d'a-mi restitui în urmă manuscrisele.

A trecut de atunci vre o câțiva ani și d-nu Odobescu nu numai că nu a dat d-lui Rosetti nici un esemplar dar nici manuscrisele nu mi le-a întors încă.

Informându-mă acum că Onorab. Delegațiune a Societății Academice doresc a imprima scrierile fratelui meu vin printr-aceasta a vă propune Domnilor mei, că consimt a se da Societății Academice scrierile fratelui meu, ce sînt la d-nu Odobescu spre a-i fi proprietate perpetuă cu condițiunea ca din cea dintîi edițiune ce a trage să se dea d-lui C. A. Rosetti patru sute exemplare spre despăgubire-l pentru bani ce i-au rămas fratele meu dator.

Primiți, mă rog, Domnilor, încredințarea deosebitei mele considerații.

C. Bălcescu

Domnilor Membrii ai Delegațiunii Societății Academice.

(Arhiva Academiei Republicii Socialiste România, A-5, 1874—1878, f. 82.)

* La transcrierea textelor s-au făcut numai următoarele îndreptări: „ă” a fost înlocuit prin „i”, iar „u” final a fost eliminat.

³⁷ În original: C. A. Rossetti.

³⁸ Dintr-o procură, în alb, constatăm că, în 1865, C. A. Rosetti intenționa recuperarea acestor datorii „prin secestru și prin judecată de la casa Bălcesților” (cf. documentul integral în, N. Bălcescu, *Opera*, [Vol.] IV, *Correspondența*, Buc., Editura Academiei R.P.R., 1962, p. 584).

Procesul-verbal al ședinței Delegațiunii Societății Academice Române din 11 decembrie 1876.

Delegațiunea Soc. Academice
1876 dec. 11

Astăzi adunându-se spre regularea afacerilor societății, d. A. Odobescu a arătat d-lui Ion Ghica că d-lui possede scrierile rep. N. Bălcescu, încredințate d-lui de fratele defunctului d. C. Bălcescu :

D. Ion Ghica a răspuns că aceste documente i aparțin în puterea testamentului numitului reposit. Această împrejurare lămurindu-se din dosarul Ministerului de Culte din 1863, în care se găsește testamentul citat, înalțat ministerului de d. N. Ionescu, carele în acel an a fost trimis de guvern spre a urmări resturile mortale ale repositului. D. Ion Ghica a declarat că offeră aceste documente Societății, iar d. Odobescu s-a obligat a le aduce cu lista lor.

D. Costaki Bălcescu a declarat că adheră la această donațiune. Delegațiunea la proxima sesiune anulată a societății va supune cazul societății și condițiunea de a lua mesuri spre a se tipări.

Ion Ghica

Sion

Odobescu

(Arhiva Academiei Republicii Socialiste România. A-10, 1874—1878, f. 61)

Procesul-verbal al ședinței Delegațiunii Societății Academice Române din 2/14 noiembrie 1877.

DELEGATIONEA
SOCIETATEI ACADEMICE
No— ROMANE

Bucuresci, 1877 Noembrie 14

Process-verbale

Având în vedere adresa d-lui A. Odobescu însărcinat prin votul Societății Academice a supraveghia editarea scrierii lui N. Bălcescu despre Michalu Viteazul, prin care cere avisul Delegațiunii spre a completa această operă cu ua serie de alte scrieri ale numitului autoriu relative tot la Istoria lui Michalu Viteazul ;

Considerind că cu editarea acestei opere s-a realizat o însemnată economie asupra sumei afectată prin budgetul și votul Societății, economie care, după afirmațiunea d-lui Odobescu se urcă la lei 2.200 ;

Considerind mai alless motivul că scrierile mult regretatului istoric. (și anume : 1. Buletinul despre portretele lui Michalu, 2. Discursul despre mișcarea Românilor din Ardeal, 3. Cîntarea României, și 4. Puterea armată și arta militară la Români) sint în raport cu istoria editată ;

Considerind că și portretul marelui Domnitor a căruia istorie s-a scris încă este necesară și e nemerit a se pune în fruntea operei ;

Considerind că acest adușe nu prezintă ua cheltulală mai mare de cit 474 lei, după afirmațiunea d-lui Odobescu ;

Pentru aceste motive, Delegațiunea aprobă propunerca d-lui Odobescu și decide a se autoriza să o pună în lucrare

Ion Ghica,

Sion,

B. P. Hasdeu,

Odobescu

L.S.

(Arhiva Academiei Republicii Socialiste România. A-5, 1874—1878, f. 140)

Horia NESTORESCU

Un local cu pereți extensibili!

Trec deseori prin orașul Suceava și de fiecare dată fac plăcutul efort de a-l recunoaște. Totul este aici în desfășurare, în prefacere și noul se adaugă noului cu o grabă lucidă și efecace. Un oraș de ilustră modernitate, scos parcă din cutie, schimbă rapid chipul știut al bătrânei urbe, dînd contur unei elevații de-a dreptul spectaculoase.

Și, totuși, un vestigiu în plin centrul Sucevei, neglijat de edili și lăsat adăpost bibliotecii regionale. Privind din afară, și se pare că totul e stană de piatră în lăcașul acesta și că fila stă veșnic neintoarsă. Cine nu știe, însă, ce tensiune de lu ru stăpînește incinta? Apelăm la statistici și, spre demonstrare, consemnăm cîteva date: anul trecut, cu aproape 40% mai mulți cititori și cu 80% mai multe lucrări difuzate decît cu 5 ani în urmă. Fondul de cărți — o avere frumoasă, însumînd o sută treizeci de mii de volume. Dar, paradoxal, fiecare colet nou sosit pune probleme, cel mai des dificile, după cum dificilă e însăși organizarea activității și a lecturii. **CAUZA — UN LOCAL SUTĂ ÎN SUTĂ IMPROPRIU.**

„După cum vedeți, asta avem... Și, realmente, facem tot ce ne stă în cădere ca să mulțumim cititorii și să-i păstrăm“. Vizitînd biblioteca, ești primit, invariabil, cu aceste cuvinte. N-au fost spuse înția oară anul acesta și nici anul trecut. Numai că tilcul lor e ignorat cu o candoare bizară și disperantă. O măsură se aștepta; n-a ve-

nit nici la timp, dar nici mai apoi. Cea mai mare bibliotecă a Sucevei stă și azi îmbulzită — cărți, cititori, personal — într-o casă mică, bătrînă, hărăzită în vremi cine știe căror intenții.

Ce decurge din asta, oricine bănuie. Unica (?) sală de lectură numără 30 și ceva de locuri, iarna libere, fiindcă cititorii străjuiesc soba, îmbrăcați ca de drum. În depozitul sălii — un hățș de cărți înțesate în rafturi sau clădite pe jos, aidoma scindurilor puse în stive. Este bine știut că, în condițiile „raftului liber“, la un metru pătrat de depozit revin, în genere, 40—50 de volume, în condițiile așezării strinse, 300 de volume. În condițiile bibliotecii de care vorbim, unitatea de măsură e GRĂMADA, evident pe METRU CUB DE CLĂDIRE. Ce volume zac dedesubt și cine s-ar încumeta să le dea la iveală? Și ce cataloage în lume ar putea reflecta o asemenea „așezare“?

La depozitul Secției împrumut, cam același tablou. Aici, se păstrează doar ceea ce se solicită imediat, restul se claustrează — pachete — la... Muzeul regional. Se-mpurmută cărți în aglomerări de oameni, rafturi și cataloage.

Biblioteca are un tezaur documentar de invidiat. În realitate, e ca și cum nu l-ar avea. Nicăieri, în local, nu există un colț adecvat consultării acestei literaturi, iar cei cu răbdare de fier o parcurg rezemați de pereți. Incăperea în care se află majoritatea lucrărilor pomenite e, la rîndul ei, mică, inadecvată. Restul cărților ve-

getează în același muzeu, cu atâtea altele și cu mărunțișuri de magazie, într-o așezare ad-hoc. Asistentul Dumitru Tudose de la Institutul pedagogic de 3 ani, citeva studenți și alți cititori ni se pling îndelung de aceasta.

Oare au uitat, totuși, edilii Sucevei de cazarea unei atari biblioteci? Cred ei că pereții clădirii au cauciuc și că sînt extensibili?

În aceste condiții, e nițel peste mîna să socoți că bibliotecă regională ar putea deveni, realmente, un laborator al muncii metodice. Ce model oferă ea bibliotecilor comunale sau raionale (Vama, Vatra Dornei etc.), care, respectînd proporțiile, au localuri incomparabil mai spațioase și mai ospitaliere? Și ce credit au metodiștii în efortul lor de a promova procedee moderne și eficiente de muncă? Auzindu-i cum laudă — și cu cît patos! — avantajele „raftului liber“, bibliotecarii zîmbesc pur și simplu, pentru că toți au văzut bibliotecă regională și cunosc sistemul de așezare folosit aici, care numai „liber“ nu e.

Forurile culturale din Sfatul popular regional Suceava apreciază la justă valoare funcția politico-educativă a bibliotecii, rolul ei cultural-științific, îi trasează sarcini în consecință și așteaptă succese marcante. Pot fi ele dobîndite în orice condiții? Din acest unghi trebuie să fie interpretată responsabilitatea directă a acestor foruri

pentru destinul pe care l-au rezervat bibliotecii regionale. Nu se poate spune că Sfatul regional nu acordă un loc important, în preocupările sale, și problemelor muncii cu cartea. O realizare de frunte — și nu singura — o formează desăvîrșirea rețelei de biblioteci în mediul rural. Ce păcat că starea unui local afectează, în bună măsură, misiunea bibliotecii regionale ca centru al muncii metodice.

Colectivul bibliotecii regionale lucrează asiduă și e condus competent. Niciodată, însă, nu va fi în stare să salveze sau să extindă localul. Directorul bibliotecii, profesorul Eugen Pleșca, n-a știut osteni pe la toate ușile Sfatului și n-a căpătat, pînă azi, înțelegerea necesară.

Cititorii, însă, nu pot fi lăsați să aștepte la infinit, iar cei care sînt puși să observe aceasta n-au de ce amîna o măsură firească. În acest oraș, unde se clădește atîta și unde atîtea instituții mari sau mărunte s-au mutat de la bine la mai bine, e așa de greu să se afle un local omenesc, demn de Suceava zilelor noastre, de tradiția ei culturală?*

Nicolae RAUS

* Aflăm, în ultimul moment, că, începînd cu ziua de 19 octombrie, accesul copiilor la lectură a fost oprit, deoarece spațiul afectat Secției pentru copii a Bibliotecii regionale Suceava trece în folosința consiliilor regional și orașenesc al pionierilor. Comodă soluție !!

Ioan Eliade- Rădulescu și bibliologia

(1802—1872)

*Ioan Eliade-Rădulescu (Leipzig, 1846).
Portret din perioada modernizării
atelierului său tipografic.*

Anul acesta s-au împlinit 165 de ani de la nașterea scriitorului Ioan Eliade-Rădulescu. Comemorarea lui, cu acest prilej, este mai mult decît meritorie: nu cunosc nici un scriitor român care să fi luptat cu atîta perseverență împotriva atîtor greutăți și care, totuși, să fi realizat foarte mult în faza de renaștere a culturii și literaturii noastre.

Născut la 6 ianuarie 1802, decedat la 27 aprilie 1872, Ioan Eliade-Rădulescu a putut desfășura o activitate rodnică, timp de mulți ani. El a modernizat unele forme ale culturii noastre pentru care aveam, cu secole mai înainte, tradiții bune: activitatea editorial-tipografică, preocupările pentru prosperarea învățămîntului, problemele lingvistice. Pentru alte ramuri, însă, Eliade a desfășurat muncă de pionier: întemeierea ziaristicii în limba română, organizarea teatrului, înviarea literaturii naționale cu teme noi, corespunzătoare curentelor literare moderne. Firește, tematica și ideologia literară moderne au cerut și o formă nouă, adecvată, a versificației și prozei lui Eliade.

În literatură, Eliade a fost un receptiv al tuturor curentelor care au bîntuit, mondial, mișcarea literară a secolului al XIX-lea. Cel mai bun cunoscător al operei lui Eliade, profesorul D. Popovici, prins de moarte în

plină activitate istorico-literară, consemnează laconic constatarea, în următoarele cuvinte: „*Faptul acesta avea să-l facă să fie, pe plan social, un conservator care plutește pe valurile socialiste; în literatură, un clasic îndrăgostit de poezia romantică, iar în ordine religioasă, un credincios care bate totuși la porțile fiecărei idei, întrebînd dacă Dumnezeu locuiește în lăuntru*“¹. Din aceste contradicții, inerente orînduirii burgheze în care a trăit, Eliade apare, în majoritatea cazurilor, un adept al progresului, al noului, un luptător împotriva vechiului.

Procesul acesta de gîndire și acțiune, de teorie și practică dialectică îl ilustrează cu precădere activitatea lui Eliade Rădulescu pe terenul vast al bibliologiei. Și tocmai acest aspect a fost mai neglijat de cei care l-au studiat pe Eliade. Rîndurile care urmează încearcă să-l schițeze.

Cînd activitatea editorial-tipografică din țara noastră s-a eliberat de sub tutela bisericii, scriitorii luminați și progresiști au realizat eliberarea, mai întîi pe cea materială, apoi pe cea spirituală. Eliade, Kogălniceanu, Asachi, A. Pann, C. A. Rosetti, Ion Gherasim

¹ Eliade-Rădulescu, I. *Opere*. Vol. 1. Ediția critică, cu introducere, note și variante, de D. Popovici. Buc., 1939, p. 63 (din *Introducerea editorului*).

Gorjan au scos uneltele tipografice din chiliile mănăstirilor și le-au mutat, îmbogățite modern, în ateliere „civile”, sau „politești” (adjectiv care înseamnă „cetățenesc”, care ține de oraș, de viața orașului). Stăpîni pe baza materială a tipografiei, au trecut imediat la alcătuirea planurilor editoriale, care nu mai ofereau nimic din cărțile tipografiilor medievale, de pînă atunci. Cartea religioasă și de cult, rămasă pe seama editurilor bisericesti, este înlocuită cu manualele didactice, cu dicționarele bilingve, cu cartea științifică și beletristică, fie națională, fie universală.

Eliade a întâmpinat greutăți enorme (sărăcie și persecuție politică), dar a urmat cu dirzenie planul său de activitate editorial-tipografică. A cumpărat tipografia de la Irina Caracas, prin 1828, dar ultimele acte de lichidare a datorîilor sînt din 1830. În 1832, Eliade se desface de tovărășia lui Niculce Rădulescu, unchiul său, rămînînd singur proprietarul tipografiei². O înzestrează cu mașini și cu literă aduse de la Buda și Sibiu. Vinde parte din utilajul modern lui M. Kogălniceanu, în 1839—1840, cînd acesta întemeiază, la Iași, propria-i editură și tipografie, numită „*Cantora Daciei literare*” sau a „*Foiei satești*”³. Nevoile multiple de editare impun o nouă perfecționare tehnică a atelierului și Eliade merge în acest scop la Leipzig, în 1846. Cu utilaj nou avea să publice numeroase cărți prevăzute în planul editorial, pentru înființarea colecției *Biblioteca universală*. Eliade adresează „*Nației*” o „*Chiemare*”, în 1846, ca să subscrie, ca „*prenumeranți*” (abonați cu plata anticipată). Asociat cu I. Negulici, pictor, scriitor, revoluționar și cu alți traducători, pune la cale traducerea celor mai renumite opere din beletristica, știința și istoria artelor lumii. Autorii înscrși în plan și operele respective sînt din domeniile: istorie (clasici și moderni), filozofie (Platon, Aristotel, Descartes, Kant, Hegel ș.a.), știință (Puffendorf, Becaria, Hobbes, Smith, Ricardo ș.a.) și „*Bele Arte*” (J. Paul Richter cu *Estetica*, Lessing cu *Laocoon*, Lanzi cu istoria picturii italiene,

Fink cu istoria muzicii ș.a.)⁴. Evenimentele se precipită (revoluția), tipografia este închisă (1849—1859) și din această cauză apar numai unii autori din mulți prevăzuți în plan, dar colecția, cu numele și cuprinsul înscrise în „*Chiemare*”, n-a mai apărut. Din 1849 și pînă la 1857, Eliade pribegeste în diferite țări, ca exilat. Întors în țară (1857), reia activitatea tipografică, încununînd-o cu o nouă inițiativă: colecția *Biblioteca portativă* (1859—1860).

Sub acest titlu, apar zeci de broșurele, cu diverse articole scrise de Eliade, care apoi, numerotate, au fost strînse în două volume, intitulate *Diverse* (1859—1860). Spre sfîrșitul anului 1864, Heliade vinde Ministerului de Război tipografia sa; în magazii rămăseseră multe cărți și materiale tipărite, care trebuia să fie vîndute⁵.

Vinzarea și desfacerea cărților imprimate constituie, la Eliade, nu un act comercial, ci unul cultural. Pentru Eliade, conta pătrunderea cărților în rîndurile cititorilor. Librăriile abia atunci se organizau la noi. Crezînd mărturiile lui, ar trebui să-l socotim chiar pe Eliade ctitorul comerțului de librărie în Țara Românească. El scrie un articol, în 1870, *Librării naționale române*, foarte important pentru a desprinde rolul pe care Eliade l-a jucat în organizarea comerțului de carte⁶. Eliade avea o minte organizată în ce privește întreprinderea lui editorială. Astfel, el a conceput și a pus în practică, la noi, reclama cărții prin presă și prin tipărirea catalogelor de librărie. Coloanele ziarului *Curierul românesc* semnalează cărțile nou apărute în editura sa, dar și a altora; pe de altă parte, imprimă și cataloage de librării și tipografii: *Catalog pentru toate cărțile ce se află în Librăria d. d. Iosif Romanov și Cumpania, în București...* și în Iași la d. d. Dimitrie Nika, librar,

² Apelul lui Eliade s-a publicat sub titlul: *Început de Biblioteca universală* în *Curierul românesc*, 1846, p. 101—103 și s-a republicat în: Ioan Eliade-Rădulescu. *Scrieri literare*. Ediție comentată de George Baiculescu. Craiova, 1939, p. 309—322 (ediție excelentă, cu bucăți bine alese pentru domeniul bibliologic, care lipsesc din ediția lui D. Popovici, citată mai sus).

³ Lista aproape completă a operelor tipărite în tipografia lui Eliade a întocmit-o George Ionescu (*Spicuri din trecutul tipografiei...*, Buc., 1907, p. 107—133).

⁴ Republicat de George Baiculescu, în ediția citată, p. 163—177.

² Virtosu, Emil. *I. Heliade-Rădulescu*. Buc., 1928, p. 5—29 (capitolul: *Despre tipografia lui Eliade*).

³ Pop, Augustin Z. N. *Relații tipografice între Heliade Rădulescu și Kogălniceanu. Studii și cercetări de bibliologie*, 2, 1957, p. 284—288.

Casa și atelierul tipografic al lui Eliade din „Cîmpul Moșilor”, azi Obor.

în Focșani la d. Hr. Hagi Calcu” (1836). În 1837, tipărește *Catalog de cărțile ce se află în tipografia lui Eliad*. Începuturile lui Eliade au dat roade, pentru că ele au stimulat și pe alții, care imediat au continuat exemplul său⁷. Eliade a practicat mult și sistemul colportajului, folosind prieteni, cunoștințe, oameni de cultură din lumea satelor și orașelor. El se bucura mult când aceștia îi scriau că tipăriturile lui s-au răspândit la cititorii din sate: intelectuali, agricultori, negustori. Cunoaștem, din corespondența lui, numele unora⁸ din acești colportori care au popularizat volumele reeditate din *Curier de ambe sexe* în județul Brăila, pe Marcu N. Duiliu, Cosma Moșescu, G. Budescu, Minovici, Lerescu Șt. Sona și Rîureanul; în Oltenia, pe S. Căpățineanul, Gr. Pleșoianu și N. Lăcusteanul; în Muscel, pe N. Rucăreanu, în Dimbovița pe Mihai Petrescu. „Cîmpul-Lungul și Tirgoviște îmi scriu că între învățătorii de acolo s-au priimit cu mare bucurie, pînă la entusiasm, și toți s-au suscris în unanimitate: la Tirgoviște, 150 exemplare și la Cîmpul-Lungu, 100”⁸ (este vorba de *Curier de ambe*

sexe, ediția a doua). Prin Cosma Moșescu, Eliade reușește să înființeze, la Brăila, un cerc al amatorilor de carte, numit *Asoțiația bibliofilă*, la care s-au înscris acționari.

Eliade a contribuit la dezvoltarea activității informativ-bibliografice la români. În paginile *Curierului românesc*, el a semnalat, a adnotat și a recenzat cam tot ce apărea pe vremea aceea de sub teascurile tipografice: cărțile grecești ale fraților Hristaki, *Noua enciclopedie*, *Lexiconul de conversație*, *Puterea armată* de N. Bălcescu, *Caligrafia* lui Gr. Pleșoianu, *Epistolar* ș.a. Prin 1844, în *Curierul românesc*, ca și în *Propășirea* lui Kogălniceanu, apare termenul „bibliografie”, pentru care pînă atunci se folosea cuvîntul „înștiințare”⁹.

În activitatea lui publicistică și editorială, Eliade a fost om de curaj și demnitate. Este pilduitoare, în acest sens, violența lui polemică din anul 1839 cu cenzorul N. Picolo, care tăiașe dintr-o poezie a lui Negruzzi. Deși, în această polemică, își face loc, cu patimă, ura personală a lui Eliade împotriva poetului Gr. Alexandrescu, totuși în ea găsim referiri interesante cu privire la cenzura de atunci: „Censura iară, în adevărata ei însemnare, a opri

⁷) Răspîndirea cărții pe cale comercială și prin cabinetele de lectură, forme precedente bibliotecilor publice, a fost studiată de prof. N. Georgescu-Tistu în *[Bibliografia literară română*. Buc., 1931, p. 63-73 (pînă la 1853, interesează epoca lui Eliade).

⁸) Virtosu Emil. *Serieri inedite ale lui I. Hellade-Rădulescu către poetul Cosma Moșescu*... Buc., 1940, p. 23. Ibidem și despre „Asoțiația bibliofilă”. Același I. Hellade-Rădulescu, 1928, p. 50-85 (scrisorile dintre 1844 și 1869 către Marcu N. Duiliu).

⁹) Materiale vaste în: Ioan Lupu, Nestor Camarino, Ov. Papadima. *Bibliografia analitică a periodicelelor românești*. Vol. I. 1790-1850. Partea I. Buc., 1966, nr. bibliografice 26, 27, 208, 229, 230, 255, 442, 906; 913, 940, 947, 1024, 1057 ș.a.

adică părerile, ideile, declamațiile cele copilărești și necoapte, care pot să aducă stricăciune și celor ce le imprăștie și celor ce le aud, nu se poate socoti că nu este un rod al înfelepciunii cei vecinice... Înșă iadul a parodiat și el și a scos o altfel de cenzură, care stinge luminile, înecă adevărul și crește pe oameni în dobitocie" ¹⁰.

¹⁰) Eliade-Rădulescu, Ioan. *Scriseri politice, sociale și lingvistice*. Ediție comentată de George Balculescu, Craiova, f.a., p. 233.

Ca bibliolog, Ioan Eliade Rădulescu se înfățișează ca fiind un progresist luminat, dornic de a folosi cele mai moderne, din vremea lui, forme ale muncii cu cartea. Dacă, în alte domenii de activitate, realizările nu au atins întotdeauna perfecțiunea, în domeniul editorial, tipografic și al muncilor anexe lui, Eliade a fost mai consecvent și a dat rezultate practice superioare.

dr. docent Dan SIMONESCU

Un om printre cărți—Emanoil Bucuța

(27 iunie 1887 — 7 octombrie 1946)

Din scris, așadar înainte de a-l fi cunoscut, mi l-am închipuit pe Emanoil Bucuța ca pe un om al cărții, un cărturar... Cu timpul, la imaginea aceea s-a adăugat profilul real al omului, cunoscut în truda timpului lucrat împreună...

Cine a avut prilejul să-l vadă activând în domeniul de căpetenie al preocupărilor sale, redactarea și editarea publicațiilor culturale, păstrează amintirea impresionantă a unui mare muncitor, dotat cu pricepere și măiestrie, în tot ceea ce este legat de apariția unei tipărituri, de la conceperea și pînă la trimiterea ei în lume. Rolul lui Bucuța în înfrumusețarea tiparului din România a fost însemnat. Experiența, gustul, pasiunea, competența sa au influențat pe tipografii de seamă din țară, pe cei de talia unui Virgil Molin, de pildă, și pe meșterii șefi de ateliere, un Tomek, de la „Imprimeria Națională”, sau un Alexandrescu, de la „Lucafărul”, cu care a lucrat direct ani de zile.

Una din realizările cele mai de seamă în care talentul și inițiativele lui Emanoil Bucuța s-au manifestat în mod deosebit a fost, fără îndoială, frumoasa revistă apărută în 1930, *Boabe de grâu*, cu apariție lunară. La alcătuirea complexă a acestei reviste, a cărei tendință era de a orienta și introduce cu competență cititorul în variate domenii ale culturii, spre a-i îmbogăți cunoștințele și a-l atrage către preocupări interesante, utile, se vedea concepția militantă a lui Emanoil Bucuța cu privire la funcțiunea transformatoare a culturii. Poziția aceasta apărută încă mai clar în partea de cro-

nica a publicației, cu rubrici inedite în publicistica vremii, deoarece în afara obișnuitelor cronici literare și teatrale, *Boabe de grâu* își informa cititorii despre conferințe, congrese, cinematografe, radio, turism, sport, educație fizică etc., domenii încă rar întâlnite, chiar și peste hotare, în periodicele culturale apărute în deceniul al patrulea al secolului nostru.

Coperta fiecărui număr, în culori, însemna o remarcabilă reproducere de artă, după lucrări de Nicolae Grigorescu, Atanase Demian, Claude Monet, Iosif Iser, Marius Bunescu, Gh. Tattarescu etc., după *Evangelia lui Ieremia Movilă* (1598) sau după icoanele vechi pictate pe sticlă.

În „adaus”, aproape la fiecare număr, neostenit, Emanoil Bucuța informa cu privire la „educația poporului în alte țări”, reproducind materiale cu un bogat conținut de date, care însemnau totodată un îndemn și o mustrare pentru ceea ce ar fi trebuit să se facă și în țara noastră, dar nu se făcea, de către regimul burghezo-moșieresc.

În perioada scurtă în care a apărut, *Boabe de grâu* a asigurat informarea enciclopedică a cititorilor săi. Privită în perspectiva celor trei decenii care au trecut de la încetarea apariției ei, revista constituie o arhivă informativă de prim rang, cu privire la viața culturală a țării noastre în prima jumătate a celui de-al patrulea deceniu al acestui secol.

Lipsit de sprijinul guvernărilor acelor vremi, care nu considerau utilă apariția unei asemenea publicații de cultură, Bucuța a reușit să mențină revista numai câțiva ani. *Boabe de*

gru rămâne ilustrarea izbită a unei formule necesare în publicistica unui popor: revista de cultură enciclopedică, în format de bibliotecă, ilustrată bogat, cu prezentare grafică aleasă, redactată de oamenii cei mai competenți în diferitele domenii abordate, un periodic cărui să nu-i rămână străină nici una dintre preocupările vremii și care să aducă la cunoștința cititorilor realizările cele mai de seamă din știință, literatură, artă etc.

★

În acțiunea sa de ridicare culturală a maselor populare, Emanoil Bucuța s-a întâlnit, într-o tovărășie constructivă, cu profesorul Dimitrie Gusti, renumitul sociolog român, creatorul Școlii sociologice monografice. La Institutul Social Român, la Ministerul Instrucției și apoi la Fundația Culturală, Dimitrie Gusti i-a dat lui Emanoil Bucuța prilejul să aplice cea mai mare parte din concepțiile sale înaintate cu privire la politica de carte, în condițiile existente la noi în perioada dintre cele două războaie mondiale.

Conlucrarea lui Bucuța cu Gusti a început în 1918, înainte chiar de a se fi cunoscut personal. Gusti era la Iași, Bucuța la București, și împreună au scos importanta revistă sociologică *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială*. În cursul anilor, raporturile personale au trecut spre formele superioare ale prieteniei, iar conlucrarea lor s-a adâncit. Bucuța venea cu pasiunea pentru cultură și deprinderea unei munci meticuloase, perseverente, iar Gusti, prin mijlocirea instituțiilor culturale în fruntea cărora se afla, căuta să ofere teren pentru a experimenta și a traduce în viață inițiativele și gândurile lui Bucuța în domeniul răspîndirii cărții.

De multe ori însă, propunerile lor nu au găsit înțelegere la oficialitățile vremii. Când a preconizat, de pildă, modernizarea depozitului legal, ca sistem de păstrare a tuturor produselor tiparului din țară, Gusti nu s-a bucurat de sprijinul statului. De aceea, cu stăruința care-l caracteriza, Emanoil Bucuța n-a pregetat „să vrea să convingă”, arătând foloasele pe care le aduce culturii o lege modernă a depozitului legal. Bucuța spunea că o asemenea lege — „impune două obligații: una pieței producătoare, reprezentată de tipograf, de editor, de au-

tor, fie în parte, fie în diferite împrecheri, și se realizează prin trimiterea la una sau mai multe instituții hotărâte, a cite unui exemplar sau a multor exemplare din tot ce se tipărește sau din anumite categorii de publicații; a doua obligație privește aceste instituții care trebuie să primească și să păstreze, într-o formă organizată și ușor de consultat, tot ceea ce li se trimite gratuit și cu acest titlu. Exemplarul obligatoriu ilustrează înția obligație, depozitul legal, a doua¹. În concepția lui Bucuța această lege este un instrument esențial în organizarea culturii cărții. De aceea, analiza pe care o face modului în care legea depozitului legal se aplica atunci este deosebit de minuțioasă: îi vede lacunele (imposibilitatea unei urmări operative centralizate) și consecințele lacunelor (informația bibliografică incompletă). Ca să remedieze această situație inițiază la Institutul Social Român, prin secția bibliologică, un anteproiect de lege, și-l discută apoi cu specialiștii, în cadrul unui ciclu de patru conferințe consacrate acestei probleme, în scopul perfecționării sistemului de păstrare a cărților în bibliotecă, înțelegând ca memorie a umanității.

★

Puțini dintre cei care și-au mărturisit iubirea față de carte au spus despre aceasta atâtea lucruri frumoase ca Emanoil Bucuța. Când vorbește despre carte, el are efuziuni lirice și cioplește mici nestemate cu care-și presară pînă și notele din cronicile revistei *Boabe de grîu*: „Memoria închegată în veșnicii, aruncînd, în fiecare luptă, întreaga putere a trecutului, e cartea. E stema omului, capul de pagină și vigneta de recunoaștere a civilizației omenestii”².

Pe linia unor asemenea convingeri, biblioteca devine pentru Bucuța cartea colectivă și cărturarul cere, cu fermitatea celui pasionat: „După ce am descoperit și am început să iubim cartea individuală, trebuie să ne hotărîm să ne apropiem de cartea colectivă”³.

¹) Bucuța, Emanoil: *Pietre de vad*. Vol. I. Editura Casei școlilor și a culturii poporului, Buc., 1937, p. 309.

²) *Cartea colectivă. Boabe de grîu*, 5, nr. 2, feb. 1934, p. 108-109.

³) *Ibidem*, p. 115-124.

Iar la „adaus“, în același număr din revista sa aduce și convingătoare argumente de fapt, prezentînd *Munca bibliotecilor în Rusia pre-revoluționară și în U.R.S.S. și Universitatea în Rusia Sovietică*, pe baza unor materiale pe care Bucuța le traduce, personal, din limbile franceză și engleză.

Cîteva luni mai tîrziu⁴, el reia această temă a bibliotecilor populare, susținînd propunerea unor editori români de a se înființa biblioteci populare, propunere pe care o consideră „vrednică de toată lauda“, și care, precizează el — „nu e pretutindeni chiar atît de la sine înțeleasă pe cît s-ar credea“, deoarece în alte țări, „editorii sînt mai curînd niște dușmani ai bibliotecilor publice și fac memorii

împotriva lor“, ca să nu piardă din cauza bibliotecilor populare, posibilitățile deverului unui tiraj popular“. Cu aceeași ocazie, Bucuța discută și despre cititorul nou „pe care se biază în mare parte biblioteca populară“, problemă care avea să se rezolve, la noi, abia mai tîrziu, în condițiile revoluției culturale din România puterii populare. În anul 1934, ca specialist în problemele culturii, Emanoil Bucuța atrăgea atenția asupra faptului că „Cititorul acesta nu se naște decît o dată cu biblioteca populară, ca spirit și ca fenomen de mulțime [...]. Noul cetitor — spunea el — trebuie creat și crescut cu grijă. Pentru el s-a tipărit pînă astăzi — adică pînă în 1934 (n.n.) dar și după aceea încă o vreme — mai puțin“⁵.

⁴) Boabe de griu, 5, nr. 7, iul 1934, p. 430-431.

⁵) Boabe de griu, 5, nr. 7, iul 1934, p. 430.

Dimitrie Gusti (al treilea de la stînga), împreună cu Emanoil Bucuța (al treilea de la dreapta), la inaugurarea unei expoziții de artă plastică.

Ca să remedieze, cit de cit, această situație, Emanoil Bucuța a creat, în cadrul activităților social-culturale conduse de Dimitrie Gusti colecția „Cartea satului”. Colecția aceasta a fost orientată și ea către un profil enciclopedic, fiind destinată, spunea Bucuța, „nu numai pentru un țăran de folklor și de frunză verde”, ci pentru a răspunde multiplelor probleme care preocupau țăranimea din țara noastră, în deceniul al patrulea al acestui secol.

Cărțile populare îngrijite de Emanoil Bucuța erau puse la îndemina echipelor studențești concepute și îndrumate de Dimitrie Gusti pentru acțiuni de cercetare sociologică și activități social-culturale la sate. Noțiunea „culturalizării” prin carte și conferințe capătă, în concepția lui Gusti, un înțeles mai larg. El dirija mișcarea muncii culturale la sate prin acțiuni multilaterale ale echipelor studențești, pornind de la convingerea că unui țăran sărac, ros de boli și analfabet n-are rost să-i dai cărți frumoase, câtă vreme nu ai făcut încă nimic în direcția îmbunătățirii condițiilor sale economice de viață. De aceea, echipele studențești, care se străduiau să aplice la sate programul cultural al lui Dimitrie Gusti, își concentră activitatea la căminul cultural, imbinând răspîndirea cărții în rîndul țăranilor cu activitatea medicală, la dispensar și cu activitatea economică a inginerilor agronomi și a zootehnicienilor.

Caracterul permanent al căminului cultural sătesc oferea posibilitatea înființării în cadrul lui nu numai a bibliotecii populare, ci — în unele cazuri — și a unor mici librării sătești, concepute ca mici servicii de desfacere a cărților. Bucuța preconiza ca librăria căminului cultural să fie încredințată bibliotecarului și arăta că îndeplinirea cu succes a acestei munci necesită, pe de o parte, însușiri de bun administrator, iar, pe de altă parte, pasiune pentru răspîndirea cărții, și — prin urmare — ea cere „un iubitor al cărții, în stare s-o facă iubită și căutată”⁵.

După înființarea colecției „Cartea satului” și inițierea librăriilor sătești, Bucuța s-a preocupat și de organizarea la sate a „săptămîni cărții” manifestare culturală rezervată, pînă în acel an, doar unor mestrînse cercuri festive

orașenești. „...pentru întîia oară în istoria culturală a țării noastre⁷ — notează Bucuța — și, în însemnările sale răzbate, discret, o legitimă mîndrie de inițiator — cartea a cunoscut o mare serbare a ei în toate satele, din coastele munților pînă la malul mării...” Emanoil Bucuța a construit un întreg plan de muncă pentru o bună organizare a unei asemenea „săptămîni a cărții” la sate, plan bogat în sugestii, unele interesante și astăzi.

★

În contactul cu activitatea științifică și social-culturală a lui Dimitrie Gusti, concepția lui Emanoil Bucuța despre cultura poporului, sau în terminologia folosită de Bucuța în anul 1933 — despre „cultura mulțimii”⁸ se apropie tot mai mult de aceea, cuprinzătoare, a profesorului, care vedea în aceasta, în primul rînd, ridicarea poporului în scopul dezvoltării unei vieți culturale, prin care înțelegea viața unui popor sănătos, instruit, înstărit, înzestrat cu metode și unelte avansate de muncă, orientat spre scopuri de creație social-culturală înaintate⁹.

Aplicarea unor asemenea idei moderne părea posibilă în timpul în care Dimitrie Gusti era în fruntea Ministerului Instrucției. Împreună cu Bucuța, Gusti a inițiat multe proiecte care porneau de la două principii noi și anume: 1) problemele de cultură sînt deosebite de problemele de învățămînt și trebuie tratate aparte; 2) Cultura, atît ca proces de creație, cit și ca proces de răspîndire, e o operă de inițiativă liberă și se găsește în colaborarea tuturor celor care o reprezintă, personalități sau așezăminte¹⁰.

Entuziast, încrezător, cu speranța vie că va putea ajuta la înnoirea vieții culturale a țării, Bucuța comenta inspirat asemenea mîndriei noi la a căror elaborare contribuia, convins că va lucra și la aplicarea lor. „Aceasta e înfățișarea culturii mulțimii în România, ca valori proprii, și ca forme de organizare. Ea e unul din bunurile noastre cele mai prețioase, pe care ne putem rezema în zile de primejdie și de care putem fi mîndri în clipele

⁷) *Cartea la sate. Boabe de griu*, 5, nr. 8, aug 1934, p. 635—638.

⁸) *Cultura mulțimii. Boabe de griu*, 4, nr. 1, ian 1933, p. 54—57.

⁹) Gusti, Dimitrie. *Pașni alese*. Editura științifică, 1965, p. 257—273.

¹⁰) *Ibidem*, p. 282—291.

⁵) *Librării la sate. Boabe de griu*, 5, nr. 2, aug 1934, p. 502—503.

cînd popoarele fac socoteala isprăvilor lor în lume. Cuvine-se să ne oprim înaintea ei cu tot fiorul și să-i dăm ce avem mai ales în suflete. Ca o apă, în care se adună orice mic strop, de ploaie, de rouă sau de lacrimă, ea păstrează și duce mai departe înviorînd pe unde trece, către marea cea mare a destinului popoarelor"¹¹.

Să nu ne lăsăm înșelați de tonul acesta liric. Bucuța nu aborda problemele culturii cu retorism festiv ocazional, ci ca un muncitor consecvent, bun cunoscător al meseriei și bun gospodar și totodată pătimaș îndrăgostit de țelul cel mai de seamă al vieții sale, culturalizarea poporului.

La prima vedere, Emanoil Bucuța părea ursuz, cu un înveliș de asprime chiar, subliniat și de căutătura scrutoare, pe sub sprîncene, a ochilor săi pătrunzători. De fapt, el era un entuziast, capabil de mari gingășii, iubitor al cărților și al oamenilor. Omul acesta — socotit de multă lume ironic, trecea însă printre noi cu blindețe, purtînd gânduri bune pentru toată lumea, dornic să contribuie discret, cu mijloacele lui, la bunăstarea tuturor. Cu fereală ardelenescă, făcută din rețineri, demnitate, mîndrie și cuvință, își tempera elanurile. De aceea, pînă și în scris, meșteșugea fraza în așa fel încît efuziunile simțirii să fie domolite în topica ușor ermetică, specifică stilului său aparte, vădit și în grafica literelor, șururilor și paginilor sale manuscrise, cu o înaintare domoală, ordonată, ținută „în friu”, ca să nu se lase furat de un avînt prea vădit.

Propagandistul Bucuța era totodată cărturarul și literatul Bucuța. Chiar și în cea mai timidă dintre însemnările cronicilor sale, el nu se poate stăpîni să nu facă incursiuni docte, în istoria culturală a popoarelor, sau să nu arunce priviri rapide asupra experienței mondiale contemporane în problema pe care o discută. Dar tocmai bogăția de informații a conținutului și grija vădită a autorului pentru înfățișarea foarte frumoasă a problemei devin elemente de atracție și de convingere, încît scopurile propagandistice urmărite sînt realizate într-un fel propriu, original. Pînă și un subiect „arid” ca problema depozitului legal este, sub condeiul pasionat al lui Bucuța, o pagină antologică, de enciclopedie și de

propagandă în același timp, cu o încheiere lirică, în care valoarea depozitului legal și funcțiunea lui culturală sînt prezentate astfel: „Prietenul cărții trebuie să-l prețuiască așa cum prețuiește financiarul tezaurul din pivnițele băncii de stat care garantează toată emisiunea monedei de hîrtie. El păstrează aurul, sau produsele trudei alchimistului din lumea inteligenței creatoare”¹².

Alături de „Cartea satului”, „Biblioteca populară”, „Librăria sătească”, Bucuța a organizat în 1933, în colaborare cu Gusti și școala de bibliotecari pentru bibliotecile populare, produs al secției bibliologice din Institutul Social Român. Școala de bibliotecari a numărat 240 de participanți entuziaști din tot cuprinsul țării. Neobositul cronioar al *Boabelor de griu* nota pentru posteritate: „Avem încă rezerve, prin ummare, de insufletire și de dor de lucru, cartea își are credincioșii săi și cultura poporului, luptătorii!”¹³.

„Un om printre cărți” — se spusese odată, portretizîndu-l, la locul său de muncă de o viață, despre unul dintre pasionații, de pe vremuri din țara noastră, ai cărții. „Un om printre cărți” a fost și Emanoil Bucuța, cel evocat astăzi, pentru că a stat în slujba culturii multimilor.

Octavian NEAMȚU

¹¹ Depozitul legal. *Boabe de griu*, 4, nr. 4, apr. 1933, p. 250—251.

¹² Școala de bibliotecari. *Boabe de griu*, 4, nr. 4, apr. 1933, p. 251—254.

Ion Căianu- primul cronicar muzical român (1629—1687)

S-au împlinit 300 de ani de la întocmirea de către Ion Căianu a vastei opere cunoscute sub numele de *Codex muzical*, cronică ce îmbracă forma unei antologii sau, mai exact spus, a unei enciclopedii muzicale.

În frământatul veac al XVII-lea, în perioada de înflorire a umanismului, a trăit, în Transilvania, un om care ne-a lăsat cele mai prețioase infor-

¹¹ *Boabe de griu*, 4, nr. 1, Ian. 1933, p. 57.

mații asupra muzicii populare românești: precut *Ion Căianu*. S-a născut la 1629, în comuna Căianul-Mic (regiunea Cluj). De la numele satului de obârșie a purces și numele de familie al muzicianului. După studii teologice, trece la catolicism, intră în severul ordin al franciscanilor și din acest moment, în actele oficiale ale ordinului, românul Căianu figurează sub numele cu rezonanță latină: *Caioni*. Originea românească a muzicianului este dovedită de o sumă de documente. „*Ioan Caioni s-a născut din părinți valahi, de religie greco-ortodoxă...*”, astfel sună, de pildă, un pasaj din lucrarea *Kájoní János énekeskönyve és jórásai* (*Cartea de cîntece a lui Ion Căianu și izvoarele ei*), scrisă de autorul maghiar Francisc Jenáki. Pe foaia de titlu a manuscrisului intitulat *Hortulus Devotionis*, manuscris original al lui Ion Căianu, se află următoarea mențiune: „*Per me fratrem Ioannem Kaion de Kús Kaion ord. fratrorum minorum stricte observantiorum Valachum*”.

În anii copilăriei și ai adolescenței, Căianu urmasse și serioase studii muzicale, devenise un excelent organist și un temeinic cunoscător al instrumentului. Ca exemplu, putem da faptul că, în 1664, Căianu reparase singurul orgă aflată în biserică din Miercurea-Ciucului, instrument ars o dată cu lăcașul și cu întreg orașul, care fusese pusuit de tăvălugul invaziei otomane.

Pe lângă lucrarea cu caracter strict muzical, de la Căianu au rămas și valoroase mărturii istoriografice, prezentate atrăgător, privind, de exemplu, dureroasa rivalitate și luptă dintre voievozii români Matei Basarab și Vasile Lupu. Baladele *Cîntarea voievozesei Lupu* și *Cîntecul despre sfîrșitul voievodului Lupu* sînt inspirate din bătălia de la Fînta, din 1653, și din biruința domnului muntean asupra celui moldovean. Fuga lui Vasile Lupu la cazaci și nemeritele suferințe ale soției acestuia sînt descrise emoționant, iar unghiul sub care privește autorul ținutul Transilvaniei dezvăluie sentimentele sale patriotice. Țara românească de dincolo de Carpați este socotită ca una din cele mai frumoase și mai fermecătoare în lume. Cîntecele eroice citate reprezintă o valoroasă contribuție artistică ce reflectă un eveniment istoric al patriei noastre petrecut în veacul al XVII-lea.

În epoca în care a trăit și a scris Căianu, ideile progresiste străpungeau

tot mai mult barierele ridicate împotriva lor atît de autoritatea laică, cit și de cea religioasă. După înfrîngerea turcilor sub zidurile Vienei, populația transilvăneană — cea românească, în special — a simțit din plin opresiunea și încercările de desnaționalizare la care o supunea autoritatea habsburgică. Răspunsul a fost prompt: s-a intensificat lupta contra acestei tendințe, pentru obținerea de drepturi politice, sociale și economice, s-a potențat lupta pentru libertatea poporului român de a-și făuri o școală, o artă și o muzică a lui. Sub acest aspect, opera lui Căianu a fost binevenită. Olegătorul și șlefuitorul acesta al cînteoului românesc a dovedit nu numai existența, dar și vechimea artei făurite de poporul nostru, a furnizat astfel o armă, un infailibil argument care a fost folosit de luptătorii ce revendicau egalitatea în drepturi a populației românești. Rezultatele s-au făcut repede simțite. La Făgăraș, în 1657, se deschide o școală Românească; popa Dobre a venit din Țara Românească — cu învoiala lui Matei Basarab — și a întemeiat, la Alba Iulia, o tiparniță în care imprima slova românească și cîntecele culese de Căianu. În școala din Scheii Brașovului, se înfriează prima bibliotecă românească și, printre cărți, figurează și colecția cîntecelor tipărite de Căianu. Cîntecele acestea încep a fi folosite la manifestările artistice-muzicale ale elevilor români. Mai mult, prin intermediul tarafurilor de lăutari, cîntecele și baladele românești își găsesc o largă răspîndire. Protopopul Vasilie comentează cronică muzicală a lui Căianu, descrie viața, obiceiurile, dansurile și muzica românilor. Se conturează un fericit schimb de valori artistice între Moldova și Transilvania. Trîmbițașul sibian Daniel Speer vine la Iași, unde popularizează cîntecele lui Căianu, iar pe de altă parte el își pleacă urechea către cîntecul popular moldovenesc și alcătuiește o colecție de folclor muzical pe care o răspîndește apoi în Transilvania. Curentul funcționează și invers: poetul și muzicianul Mihail Halici trece munții și publică la Aiud, în 1674, o odă care se înfrățește cu baladele lui Căianu și care marchează începutul poeziei lirice românești.

Opera lăsată de Căianu în cei 58 de ani de viață e deosebit de vastă. El avea un dicton care i-a servit ca îndreptar: „*De tempore male expenso*”.

adică: „Despre timpul irosit, în zadar”. „Pling paguba lucrurilor — spune el — dar mai virtos pling paguba zilelor. Paguba lucrurilor poate fi ajutată, a zilelor pierdute însă nu. Să facem deci tot ceea ce suntem în stare să avem timp...”

La Șimlăul-Ciucului, unde Căianu era superiorul mânăstirii, a adus o tipografie în care prima tipăritură a fost o culegere de cintece.

Casa de aur e o lucrare literară-educativă, cu cintece, destinată copiilor. *Calendarele* alcătuite de Căianu aveau colecții de cintece care au cunoscut astfel o largă răspindire. Muzicianul enciclopedist a alcătuit și un *Ierbar*, în care plantele sunt descrise și desenate în culori de mina autorului. Lucrarea aceasta îl situează pe Căianu alături de celălalt mare cărturar și umanist român, stolnicul muntean Constantin Cantacuzino, autorul unei valoroase lucrări geografice și botanice. Unul descrie flora transilvăneană, celălalt pe cea din Țara Românească.

Opera capitală a lui Căianu este însă *Cronica muzicală* sau *Codexul muzical* (213 p.). Cea mai mare parte din lucrările descrise în această antologie aparține lui Căianu, acesta însă a făcut loc în lucrare și citorva cintece culese de compozitorii maghiari *Seregely Mátyás* și *Tasnádi Bálint*. Trăind în secolul al XVII-lea, muzicianul român a recurs la sistemul de notație care avea circulație în acea vreme, sistemul tabulaturilor, bazat pe literele alfabetului. Cintelele din *Codex* pot fi însă transcrise după sistemul actual (portative, note). În modul acesta, opera muzicală a lui Căianu a putut fi descifrată în întregime și valorificată. În *Codex*, se află o bogată colecție de cintece și dansuri aparținând mai multor popoare. Găsim, de exemplu, un balet englezesc, o sarabandă și un menuet franțuzesc, o allemandă și câteva cântonete italienești. În această cronică muzicală cu caracter universal, strălucesc cintelele românești și cele lăutărești. Între piesele tipărite, ne atrage atenția un cîntec românesc „*a quinque vocibus*” (pe cinci voci) și un dans românesc haiducesc. Căianu a strîns acest variat material, animat fiind de arzătoarea pasiune pentru folclorul muzical. Așa se explică înfrățirea, în filele lucrării, a muzicii multor popoare, așa putem înțelege vecinătatea unui dans polonez cu cîntecul popular de origine slavă *Iepurele între semănături* și cu citata

baladă românească *Cîntarea voievodei-sei Lupu*.

Stau la loc de cinste, în *Codex*, melodiile de dans românești, dintre care unele se execută și astăzi la petreceri și, mai ales, la nunți. Căianu a fost unul din ultimii muzicieni și poeți care, concomitent cu practica artistică, a scris și cronică istorică, folosită de lăutarii timpului. La curțile domnești și boierești, au existat muzicanți care cîntau la mese, la petreceri, fapte istorice, întimplări viteziste sau povești de dragoste. „*Slugile cîntărețe*” s-au transformat, cu timpul, în lăutarii care au ajuns să înveselească și să dea o fărîmă de culoare vieții grele pe care o ducea poporul. Arta lăutarilor a înlocuit, într-o oarecare măsură, lipsa de informare publică, a întreținut cultul eroilor populari și al tradițiilor, a suflat în jarul niciodată stins al dragostei de patrie și de trecutul poporului. Ion Căianu a fost un asiduu și calificat susținător și alimentator al acestor lăutari modești, dar nepretuțiți păstrători ai tezaurului reprezentat de folclorul muzical al poporului nostru.

Ion Căianu a fost primul cronicar muzical român. În spatele sutanei de prelat catolic cu care era înveșmîntat, el a avut o inimă ce a bătut pentru frumosul artistic românesc. Feciorul născut în Căianul-Mic, artistul plămădit din huma românească a lăsat acestui pămînt o bogată moștenire culturală, în care strălucește, îndeosebi, *Codexul* lui muzical.

dr. I. WEINBERG

Bibliografie

- Alexici, Gheorghe. *Din trecutul poeziei poporane române*. Luceafărul (Budapesta), 11, nr. 12, 15 nov 1903, p. 370.
- Branisce, Valeriu. *Muzică și dansuri la români în veacurile XVI și XVII*. Conferință. In: Anuarul Societății pentru fond de teatru român, 12, Brașov. Tipografia Mureșan, 1909, p. 13-20.
- Istoria României*. Vol. 3. Editura Academiei Republicii Populare Române, 1964, p. 297 și 313.
- Jenákai Francisc. *Kájoni János enekeskönyve és forrásai*. Cluj, 1914.
- Negrea, Marțian. *Un compozitor român ardelean din secolul al XVII-lea*. In *Melos*, culegere de studii muzicale scoase de G. Breazul. Vol. 2. Craiova, Editura Scrisul românesc, 1940. 72 p. [extras].
- Seprődi Iános. *A Kájoni Kóder iródtalom és zenetörténeti adaléka*. In: *Irodalomtörténeti Közlemények*, 1909.
- Veress, Andrei. *Cintece istorice vechi ungurești despre români*. In: *Academia Română. Memori*. Secția literară, seria 3, tom. 3, Mem. 1. Buc., Editura Cultura națională, 1925. 40 p. [extras].

Vocabular de bibliologie. [Redactor responsabil: N. Georgescu-Tistu. Cu o prefață de N. Mironescu]. [București], 1965. XVII + 179 p. (Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România).

La începutul anului 1966, Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România a multigrafat și difuzat, într-un număr redus de exemplare, primul tiraj din ediția provizorie a *Vocabularului de bibliologie*, publicat sub redacția prof. N. Georgescu-Tistu.

Inițiată în anul 1954 și inclusă în planul științific al Bibliotecii Academiei, această lucrare a constituit, în anii 1955—1956, obiectul preocupărilor unui colectiv de cercetători din cadrul bibliotecii, care au efectuat o parte din operația de elaborare a materialului necesar. Reluată ulterior de un alt colectiv, în cadrul Secției de documentare științifică a bibliotecii, lucrarea a fost continuată prin strângerea de noi materiale. În ultimii ani, prof. N. Georgescu-Tistu, în fruntea unui colectiv foarte redus, a dat lucrării forma în care a fost multiplicată.

Prof. N. Georgescu-Tistu este una din personalitățile marcante ale bibliologiei românești. Elev al lui Ioan Bianu, autor al studiului *Les bibliothèques et la bibliographie roumaine* (Paris, 1927), continuator — din anul 1929 — al lui Al.-Sadi Ionescu la *Catedra de bibliologie* a Școlii superioare de arhivistică și paleografie și apoi la Catedra de bibliologie de la Facultatea de litere și filosofie din București, organizator — împreună cu ing. D. Drăgulănescu, acad. A. Avramescu, Th. Ludu ș.a. — al Centrului Român de Documentație (înființat în anul 1940), creator — în anul 1942 — al Cercului de bibliologie de la Facultatea de litere și filosofie din București, inițiator al revistei *Scriptum. Buletin bibliologic* (1943), redactor al volumului *Prima sesiune științifică de bibliologie și documentare. București, 15—16 dec 1955* și autor a numeroase cursuri, studii, articole etc. în domeniul bibliologiei, prof. N. Georgescu-Tistu are meritul de a fi ridicat primul, în revista *Studii și cercetări de bibliologie*, problema necesității întocmirii în țara noastră a unui vocabular tehnic de bibliologie¹.

¹ N. Georgescu-Tistu: *Premisele unui vocabular tehnic de bibliologie*. In: *Studii și cercetări de bibliologie*. Buc., 1 (1955). p. 221—232.

Ideea profesorului N. Georgescu-Tistu a fost preluată de Biblioteca Academiei și subliniată apoi de acad. prof. Tudor Vianu, prin propunerea sa făcută la cea de-a X-a conferință generală UNESCO (1959), de a adăuga lucrării *Vocabularium Bibliothecarii*, editată de către UNESCO, și termenii corespunzători din practica editorială și biblioteconomică din România. În acest sens, inițiativa prof. N. Georgescu-Tistu este dintre cele mai laudabile și considerăm ca necesară analizarea lucrării, în spiritul și forma în care a fost concepută de către colectivul respectiv. Aceasta cu atât mai mult cu cât Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, care a multiplicat lucrarea, o repune în prezent în circulație într-un tiraj suplimentar, suficient pentru a asigura baza unei dezbateri largi.

Vocabularul de bibliologie cuprinde trei părți.

Prefața, semnată de N. Mironescu, directorul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România, relevă necesitatea unui asemenea vocabular, subliniind importanța observațiilor și propunerilor pentru îmbunătățirile care pot duce la alcătuirea unei ediții definitive, tipărite.

Introducerea, sub semnătura prof. N. Georgescu-Tistu, arată scopul pe care și-l propune lucrarea. „Planul ei prevede două etape: cea dintâi cuprinde definirea termenilor și expresiilor românești în ordinea lor strict alfabetică, aplicată nu numai la noțiunile principale, ci și la subîmpărțirea acestora; în a doua etapă, se vor adăuga traduceri fiecărui termen și subtermen în limbile franceză, engleză, germană, rusă și ungară”.

Urmează o *Bibliografie*, cuprinzând 84 de lucrări — dicționare, studii, texte etc. — românești și străine, în legătură cu terminologia bibliologiei.

Vocabularul propriu-zis cuprinde 1674 termeni, socotiți de prof. N. Georgescu-Tistu ca cei corespunzători preocupărilor științifice și necesităților practice din domeniul bibliologiei și al domeniilor conexe. Spre deosebire de alte lucrări oarecum similare — de pildă, ediția a II-a a lucrării întocmită și publicată sub egida UNESCO (*Vocabularium Bibliothecarii*, II-nd ediție. Paris, 1962, care numai prezintă termenii respectivi, grupați pe materii,

vocabularul prof. N. Georgescu-Tistu însoțește termenii, prezenți în ordine alfabetică, de definițiile respective. Acest fel de prezentare este cu mult mai pretențioasă, adăugând la răspunderea alegerii termenilor și greutatea definirii lor în condiții științifice, atât din punct de vedere bibliologic, cât și al spiritului limbii respective.

Colectivul redacțional prezintă că a cules termenii și expresiile de interes bibliologic din numeroase publicații, în bună parte de specialitate, dar și din practică, mai ales în cadrul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România. Intenționând să creeze un instrument util de muncă, ei au pornit de la sfera preocupărilor terminologice ale bibliotecarilor și cercetătorilor științifici, dar, prin extindere, au intrat și în sfera terminologiei activităților legate de carte în sens larg, deci în întregul câmp al bibliologiei, care cuprinde tehnica și istoria cărților, organizarea și valorificarea lor în bibliotecă, alcătuirea bibliografiilor în orice domeniu, în linii mari documentarea metodică indeplință cu ajutorul cărții.

Termenii care au mai multe accepțiuni sînt prezenți o singură dată, fiecare accepțiune fiind însă numerotată diferit. De exemplu:

ABONAMENT. 1. Mijloc de achiziționare a publicațiilor, în special a celor periodice, prin plata anticipată pe o perioadă determinată. 2. (Mai ales la plural). Publicație obținută pe această cale. 3. Înscriere la o bibliotecă pentru a primi cărți de citit.

Autorii aplică normele ortografice actuale, doar numele proprii fiind păstrate în ortografia originală. Observațiile gramaticale au fost reduse la strictul necesar. Nu se dau indicații etimologice, dar se specifică, în cazul neologismelor rar folosite, limba din care provin. Arhaismele sînt însoțite de calificativul „învechit”. Se folosesc unele prescurtări ca: p. (pagina), v. (vezi), vol. (volum), sin. (sinonim) etc. Vocabularul cuprinde o serie de trimiteri apreciate ca necesare (de exemplu: CHIRILIC, v. Alfabet chirilic).

★

Încercînd să facem și unele aprecieri asupra valorii lucrării, pornind de la faptul că această recenzie coincide cu difuzarea unui nou tiraj în bibliotecile din întreaga țară, făcută cu scopul expres de a da naștere la discuții, critici, propuneri, completări.

îmbunătățiri etc., imi voi permite a axa aceste observații pe liniile principale pe care socotesc că ar fi bine să se desfășoare discuțiile în viitor. Aceasta cu atât mai mult cu cât, începînd cu anul 1967, pe linia discuțiilor începute și a dezideratelor exprimate la Sesiunea de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor din Republica Socialistă România din 10—12 mai 1966 *Revista bibliotecilor* va inaugura o rubrică intitulată *Termeni de bibliologie*, destinată discutării problemelor mai spinoase legate de terminologia bibliologică.

Felul în care se prezintă proiectul de vocabular, din punct de vedere al spiritului limbii, constituie un alt mare merit al prof. N. Georgescu-Tistu. Independent de alte probleme, putem afirma că termenii cuprinși în acest vocabular fac parte dintr-o limbă curat românească, conținînd un număr foarte mic de neologisme. Cred că această linie va trebui să fie urmată și pe viitor.

În ceea ce privește aspectul tehnico-științific al vocabularului, consider că, în general, sînt trei probleme principale de discutat: aceea a termenilor care trebuie cuprinși într-un asemenea vocabular, întrucît de alegerea lor depinde în foarte mare măsură calitatea lucrării; problema oportunității și a calității definițiilor; problema relațiilor, de strictă consecvență terminologică și logică, care trebuie să existe între un asemenea instrument și diferitele lucrări care își asumă și ele un caracter normativ în această privință, de exemplu *Tezaur pentru îndrumarea coordonată în domeniul documentării și biblioteconomiei* (București, 1965), întocmit sub auspiciile Institutului de documentare tehnică.

Fără îndoială că problema alegerii termenilor este dintre cele mai importante și mai dificile de rezolvat și socotesc că, în primul rînd, pe această linie trebuie să se desfășoare în viitor discuțiile legate de îmbunătățirea vocabularului. Chiar prof. N. Georgescu-Tistu, în articolul mai sus amintit, publicat în revista *Studii și cercetări de bibliologie*, relevă că „Prima greutate de învins privind adunarea materialului lexical este însăși determinarea precisă a sferei noțiunii de termen tehnic, ca să știm pe care cuvinte le admitem și pe care nu în vocabular” (op. cit. p. 228). Din acest punct de vedere, cred că, în forma

actuală prezentată de autori, vocabularul va trebui să sufere multe îmbunătățiri, atât în sensul eliminării unor termeni, cât și al adăugării altor numeroase noțiuni, cuvinte, expresii etc. De pildă, consider că vocabularul s-ar putea dispensa de unii termeni de uz prea comun, care nu au o tangență directă cu obiectul științific al bibliologiei, ca: toc, stilou, sugativă, liniat, licitație etc. În schimb, sînt termeni importanți pentru conținutul și preocupările bibliologiei care lipsesc, precum: carte rară (există însă noțiunea de carte... poștală), numismatică, partidă, mecanizare, automatizare, cibernetică, automatică, informatică ș.a. Se pare că criteriile precise de alegere a cuvintelor nu au existat la întocmirea prezentului vocabular și ele trebuie să constituie neapărat obiectul discuțiilor. Vocabularul abordează și domeniul contingente cu cel al bibliologiei, ca de pildă cel al literaturii, dar fără a dovedi existența unor asemenea criterii clare, precise și nici a unei consecvențe obligatorii pentru o luere științifică. Situația includerii sau nu a termenilor legați de literatură se prezintă astfel: poezie (da), proză (nu), tragedie (da), comedie (nu), act și scenă (da), tablou (nu) ș.a.m.d. Sau în domeniul... religiei: evanghelie (da), coran (da), dar talmud, veședă etc. nu. În general, din lucrare lipsesc mulți termeni și numeroase noțiuni de bază, care există în alte lucrări similare străine, de unde ar fi putut fi preluate destul de ușor. De exemplu, în *Vocabularium Bibliothecarii* există o serie de noțiuni și termeni legați de noțiunea de împrumut de cărți, dintre care unii sînt cuprinși în vocabularul nostru, alții nu. De pildă, termenii: *biblioteca de împrumut, secție de împrumut, registru de împrumut* — da, însă *sistem de împrumut, carte (sau fișă) de împrumutător, termen de împrumut, a anula un împrumut, a restitui, a recupera, a imputa o publicație* etc., — nu.

De asemenea, sînt unele noțiuni foarte importante pentru perspectivele activității bibliotecilor din țara noastră care lipsesc din vocabular, cum spre exemplu: *coordonarea achizițiilor de publicații, coordonarea schimburilor de publicații, coordonare bibliografică, sistemul cataloagelor colective* etc., deși noțiunea mai largă de *cooperare a bibliotecilor* este cuprinsă în vocabular. Cred că dacă fiecare bibliotecar, bibliograf etc. și-ar nota noțiunile legate de munca lui de fiecare zi, ar găsi că

foarte mulți termeni lipsesc din vocabular. De aceea, mi-aș permite să dau două sugestii pentru rezolvarea acestei probleme. Pe de o parte, ca autorii vocabularului să pornească la o confruntare, controlînd dacă există în vocabular termenii de bază cuprinși în principalele lucrări similare din străinătate. În al doilea rînd, ca fiecare bibliotecar, bibliograf etc. să-și întocmească o listă cu principalele noțiuni legate de munca sa și, confruntînd-o cu textul vocabularului, să trimită rezultatul, însoțit de alte observații și propuneri, pe adresa autorilor, *Bibliotecii Academiei sau redacției Revistei bibliotecilor*. Acest lucru trebuie făcut bineînțeles, concomitent cu dezbaterea criteriilor de admitere a termenilor în lucrare.

○ dată fixată prin dezbateri — pe domenii — terminologia strict științific necesară vocabularului, se poate trece la rezolvarea celei de-a doua probleme, aceea a definițiilor. Trebuie amintit că realizarea unor definiții științifice este foarte dificilă, întrucît ele sînt permanent amenințate de perimarea soluțiilor adoptate, din cauza lărgirii continue a sferei noțiunilor, ca urmare a îmbogățirii conținutului lor prin noi procedee, puncte de vedere, relații etc., ca în cazul oricărei științe moderne de altfel. Cu toate acestea, consider că prezența definițiilor în vocabular este binevenită, dar nu pentru toți termenii, și condiționată strict de asigurarea unei calități maxime. Din acest punct de vedere, vocabularul întocmit de colectivul condus de prof. N. Georgescu-Tistu se caracterizează prin unele definiții bune (de exemplu: *bibliologie, bibliotecă, linotip* etc.), altele incomplete (ca: *document, cataloage colective* etc.), multe definiții discutabile (de exemplu: *carte, tipar, tiraj* etc.), iar altele de-a dreptul inutile (cum este definiția *tocului, stiloului, sugativei* etc.). Cred că ar fi indicat să se procedeze ca la problema anterioară, autorii vocabularului confruntîndu-și definițiile date cu cele din lucrări similare străine (de exemplu: Domingo Buonocore, *Diccionario de Bibliotecologia*. Santa Fe-Argentina, 1963), pregătind apoi dezbateri mai largi, pe domenii și probleme.

În sfîrșit, cea de-a treia problemă, pe care îmi permit doar să o enunț, constă în strînsa legătură — de consecvență și unitate — care trebuie să existe între lucrările cu un caracter vădit normativ în materie de termi-

nologie bibliologică și care trebuie neapărat armonizate între ele. Comparând de pildă, cuprinsul *Vocabularului de bibliologie* cu cel al *Tezaurului pentru indexarea coordonată în domeniul documentării și biblioteconomei*, vom întâlni o serie de necorespondențe de termeni, structură logică etc. De exemplu, urmărind chiar titlurile celor două lucrări, vom observa că termenul *vocabular* există în lucrarea publicată de Institutul de documentare tehnică, dar noțiunea de *tezaur pentru indexarea coordonată* nu poate fi găsită în *Vocabular*, unde întâlnim doar noțiunea de *tezaur de cărți*.

Putem afirma, în concluzie, că lucrarea *Vocabular de bibliologie* constituie o inițiativă prețioasă. Deși în forma actuală ea conține mari lipsuri, fiind totuși o lucrare provizorie, special destinată discuțiilor și îmbunătățirilor, ea va conduce, sperăm, cu ajutorul unor ample discuții și contribuții constructive din partea specialiștilor din întreaga țară, la realizarea unei lucrări științifice complete, atât de necesară activității bibliologice din țara noastră.

Valeriu Moldoveanu

Romantismul în literatura română. Contribuții bibliografice. Buc., 1965. 133 p. (Biblioteca centrală universitară București).

Întocmită de H. Zalis, în cadrul Serviciului de bibliografie și documentare al Bibliotecii centrale universitare din București, atât prin proporțiile sale, cât și prin seriozitatea cu care a fost tratat materialul parcurs, lucrarea reprezintă un aport temeinic la studiul istoriei noastre literare.

Pentru elaborarea lucrării de față, a fost cercetată literatura teoretică consacrată temei propuse: studii tipărite în volume, culegeri și monografii speciale sau adiacente, volume în care s-a presupus că există referințe utile. A fost bibliografiat un mare număr de periodice, paginile acestora găzduind, de regulă, materialul cel mai revelator, omis adesea din aria de cercetare a exegezei obișnuite. Din cele 64 de periodice despuiate, revistele literare și cele literar-artistice au fost parcurse integral, pe toată durata lor de apariție; alte publicații au fost cercetate prin sondaje, depistându-se și acolo contribuții notabile.

Bibliografia este precedată de o introducere, semnată de Mircea Tomescu, în care se schițează stadiul actual al

activității bibliografice în domeniul literaturii române și preocupările, în acest sens, ale Bibliotecii centrale universitare din București.

Volumul este împărțit în patru capitole: *Generalități despre romantism. Specificul romantic; Romantismul românesc. Esența lui ca fenomen de inspirație națională. Personalități romantice românești; Periodizare. Curente literare. Interferențe; Influențe*. Singură enumerarea lor are darul să recomande strădania de a depăși simpla, neutră enumerare de titluri, de a realiza o lucrare chemată să pună, în chip pregnant, unele accente personale, să scoată în evidență aspectele caracteristice ale romantismului românesc. Adnotările și referatele, care însoțesc citarea studiilor și articolelor, sînt concepute sub forma unor relații concise a ideilor cuprinse în materialul adnotat. Deseori însă, cînd calitățile acestuia o cereau, contribuția bibliografului devine mult mai substanțială, ajungîndu-se la adevărate micro-recenzii sau la comentarii critice, acolo unde apăreau susțineri eronate alături de puncte de vedere interesante. Chiar dacă vor fi existînd unele omisiuni, lucrarea consemnează textele cele mai reprezentative și, prin aceasta, este chemată să devină un instrument util, destinat atât cadrelor didactice universitare, specialiștilor, studenților, cit și tuturor celor care se preocupă de literatură. Așteptăm cu viu interes noile bibliografii literare pe care ni le promite, în „cuvîntul înainte“ al acestei lucrări, colectivul Bibliotecii centrale universitare din București.

Boris Buzilă

Buletinul informativ al Bibliotecii regionale Banat.

Începînd cu anul 1962, Biblioteca regională Banat editează trimestrial un *Buletin informativ* pentru uzul bibliotecilor, publicație a cărei eficiență în îndrumarea bibliotecilor din regiune o remarcăm cu plăcere și interes.

Buletinul este multiplicat într-un tiraj de 250 de exemplare și este difuzat în toate cele 220 de biblioteci raionale, populare, orașenești și comunale din regiune, precum și în instituțiile și forurile care răspund de organizarea și activitatea bibliotecilor.

Buletinul își propune să generalizeze rapid experiențele pozitive din activitatea bibliotecarilor fruntași în orga-

nizarea lecturii publice, în propaganda celor mai valoroase și mai utile cărți, să comunice noutățile din domeniul teoriei sau al practicii bibliotecare, să stimuleze inițiativele bune, să combată neglijențele sau rămănerile în urmă semnalate în unele unități din regiune. În acest scop, el publică, în paginile sale un material variat, cuprinzând atât sinteze sau studii privitoare la problemele majore ale organizării muncii cu cartea, cit și articole vizind aspecte de amănunt, dar nu mai puțin importante, din activitatea de zi cu zi a bibliotecilor din regiune, îndrumări metodice, recenzii, liste bibliografice etc.

Bibliotecarii găsesc în fiecare număr al acestui buletin, în primul rând, o apreciere de ansamblu asupra activității desfășurate în trimestrul respectiv, pe întreg teritoriul regiunii. În general, analizele de trimestru sau de sfârșit de an sînt judicioase alcătuite, oglindind efortul lucrătorilor din domeniul muncii cu cartea, succesele lor, ca și lipsurile existente încă. De obicei se face o analiză în adîncime, evidențindu-se adesea premisele care au dus la succese, ca și cauzele care au generat scăderile. Materialele de sinteză pun în lumină fiecare sector de muncă în parte, corelat însă în ansamblul activității pe regiune. Cifrele, destul de abundente în aceste dări de seamă, sînt judicios interpretate ca indici cantitativi, dar și calitativi ai nivelului atins în activitatea bibliotecilor. Un aspect deficitar al acestor analize îl constituie, după părerea noastră, atenția mai scăzută acordată în cuprinsul lor activității tehnice de bibliotecă: profilarea colecțiilor, evidența publicațiilor, constituirea cataloagelor etc., probleme abordate în trecut și la modul general. De asemenea, deși lipsurile sînt analizate în profunzime și ou mult discernămînt, nu se dau întotdeauna indicații clare asupra măsurilor ce trebuie luate pentru înlăturarea deficiențelor.

Menționăm materialele semnate de activiști ai comitetelor raionale și orășenești de cultură și artă, care valorifică o experiență proprie privind coordonarea muncii cu cartea în raioane sau orașe, ca și realizările lucrătorilor din biblioteci. Foarte eficient, la subiect și deosebit de binevenit este articolul inserat în rubrica *Cuvîntul specialistului* în nr. 3/1965, intitulat *Colaborarea cu biblioteca* și semnat de ing. agr. Romulus Papeș de la

C.A.P. „Drumul lui Lenin” din Sînnicolaul Mare, care dezvoltă cu competență și discernămînt problema asistenței acordate de bibliotecă țăranilor cooperatori pentru însușirea temeinică a cunoștințelor agrozootehnice și ridicarea nivelului lor politic și cultural. Sperăm că publicarea articolelor semnate de specialiști din agricultură sau alți intelectuali din sate vor deveni o tradiție a buletinului informativ bînățean, cu atît mai mult cu cit, din analizele publicate, reiese clar că există în multe locuri o colaborare fructuoasă între biblioteci și intelectuali din orașe și sate.

O categorie valoroasă și destul de bine reprezentată în ansamblul buletinului o constituie articolele și studiile privind experiența bibliotecilor din regiune în munca de propagandă a cărții. Articole ca *Munca cu cartea în cadrul bibliotecilor sătești de Gavril Țura* (Biblioteca sătească Topolovățul Mic, raionul Lugoj), *Activitatea concretă a bibliotecii comunale în sprijinul filialelor de Ana Tudor* (Biblioteca comunală Slatina-Timiș, raionul Caransebeș), referatele bibliotecarilor *Marîa Tamaș* (Biblioteca comunală Marga, raionul Caransebeș) și *William Weber* (Biblioteca comunală Biled, raionul Sînnicolaul Mare) publicate în nr. 2/1965, *Aspecte ale muncii de populizare a documentelor de partid, de stat și a cărții social-politice* de *Lazăr Aurel* (Biblioteca raională Arad), *Populizarea cărții de știință — preocupare permanentă a bibliotecii comunale din Curtici* de *Aurelia Julean*, ridică eficiența buletinului, transformîndu-l într-o tribună a experienței înaintate. Deosebit de interesant ni s-a părut, prin seriozitatea observațiilor și multitudinea aspectelor cuprinse, studiul publicat în nr. 4/1965 sub titlul *Biblioteca comunală și rolul ei în organizarea și desfășurarea activității cu cartea în satele afiliate*. Avînd ca bază de plecare constatările făcute în raioanele Lipova, Făget și Lugoj, articolul reliefează neajunsurile existente în actualul sistem de organizare a lecturii publice în satele și cătunele mai îndepărtate de centrul comunei și caută să dea indicații pentru înlăturarea lor. O inițiativă bună este și publicarea unor articole reflectînd experiența bibliotecilor din alte regiuni.

Așa cum am afirmat de la început, munca tehnică de bibliotecă este reprezentată mai slab în paginile buletii-

nului. Completarea fondurilor este tratată doar în articolul *Cîteva probleme de completare a fondului de publicații* de Victor Stroe (nr. 2, 1965), material de îndrumare bine alcătuit, clar, dar... unic. Organizarea cataloagelor — instrumente de o deosebită importanță în munca de informare a cititorilor — nu este reflectată decît într-un singur articol *Catalogul alfabetic și importanța lui în îndrumarea lecturii cititorilor din comuna Covăsint* de Zena Mladin, articol bine gândit și melodic expus, dar... tot unic.

Recenziile inserate în cuprinsul revistei denotă preocuparea colectivului de redacție de a veni în ajutorul bibliotecarilor în munca de popularizare a cărții social-politice, pedagogice, agricole, beletristice. Reușite sînt recenziile volumelor *Poezii* de V. Eftimiu, *Povestiri eroice* de E. Camilar, *Franțisca* de N. Breban, *Fintini și stele* de I. Brad și altele, scrise într-un stil avîntat, atrăgător, emoționant, care captează interesul. Nu același lucru se poate spune despre recenzia cărții lui R. Țiulescu, *Apa pe glob*, care enumeră doar o serie de date scoase din cuprins, fără a trezi curiozitatea pentru citirea cărții propriu-zise. De asemenea, ar fi necesar ca publicațiilor recenzate să li se dea descrierea completă, științifică (eventual indicii de clasificare zecimală), după cum este cazul să se indice și categoria de cititori cărora li se adresează, pentru ca bibliotecarii să se orienteze mai bine în recomandarea lor.

Deosebit de reușită este rubrica intitulată *Fruntașii noștri*; portretele unor bibliotecari — ca Olimpia Văleanu, William Weber, Zorca Martinov, Maria Gearsa — sînt scrise cu căldură și interes.

În schimb rubrica satirică *Văd și spun* ar trebui să vadă, credem, și aspecte mai esențiale legate de munca bibliotecilor și să le spună într-un mod mai... satiric (aceasta presupunînd și mai spiritual).

În sfîrșit ținem să menționăm articolul *Din biografia cărții* de Ion Medoia, care introduce bibliotecarii în domeniul istoriei tiparului și a cărții; oredem că eficiența lui ar fi fost sporită dacă ar fi fost însoțit și de o mică bibliografie pe tema respectivă.

În ansamblu, *Buletinul* editat de Biblioteca regională Banat este o publicație reușită; cercetat cu atenție, el poate sugera o mulțime de învățăminte

și altor biblioteci regionale, care apelează rar, sporadic, la această modalitate de îndrumare sistematică a bibliotecilor publice din regiune.

Tofan A.

Dobrowolski, Zygmunt. *Étude sur la construction des systèmes de classification*. Preface d'Eric de Grolier. Paris, Gauthier-Villars, Warszawa, P. W. V. 1964, XVI + 303 p. (Documentation et Information).

Autorul studiului apărut sub auspiciile Institutului național de tehnică a documentării din Varsovia a manifestat un interes deosebit față de problemele clasificării încă de acum trei decenii.

Lucrările sale teoretice și-au găsit o primă aplicare practică în 1943, în clasificarea pentru sudură, elaborată pentru Institutul de sudură din Paris și adoptată, în 1948, de către Institutul internațional de sudură.

Studiul de față reprezintă o lucrare de sinteză cu privire la tehnica de construire a sistemelor de clasificare în general, urmărind însă rezolvarea acestei probleme mai ales în planul documentării și informării. Scopul lucrării, acela de a pune la dispoziția documentaliștilor un instrument util, de lucru, își găsește explicația în faptul că, în prezent, în centrele de documentare și informare, din ce în ce mai numeroase, se manifestă necesitatea clasificărilor specializate, care, conținînd doar cite o ramură a unei științe, cer o mai mare precizie decît cea oferită de clasificările universale.

Lucrarea este destinată, în primul rînd, specialiștilor preocupați de înzestrarea documentării cu scheme de clasificare cit mai adecvate și perfecționate.

O tablă de materii sistematică, așezată la începutul cărții, indică înainte de a începe consultarea lucrării, împărțirea acesteia în 3 mari secțiuni, și anume: *Considerații generale, Sisteme de notație și Clasificări documentare*.

Din prima parte, după *Introducere*, grupul de capitole intitulat *Principii de clasificare* ajută la cunoașterea primelor elemente tehnice, de structură a clasificării. Astfel, unul din capitole este consacrat proprietăților claselor și, în cuprinsul lui, sînt definite noțiuni ca aceea de „clasă” și „clasificare”, in-

dicându-se apoi tipurile claselor care pot apărea într-o clasificare: clasă inițială și clase derivate, clase nodale și extreme (finale), clasa „diverse” (echivalentă cu clasa „alte...”). Sensul acestor denumiri este precizat cu multă atenție și nu este uitată nici noțiunea de „bază de divizare”, pe care autorul o definește și o indică drept condiție a existenței procesului de clasificare. Lucrarea continuă apoi cu descrierea și definirea diferitelor tipuri de divizare a claselor. Z. Dobrowolski se oprește la sesizarea inconsecvențelor aplicării unuia din tipurile de divizare a claselor în C.Z.U. (De altfel, clasificarea zecimală universală va fi luată de-a lungul întregii lucrări ca model pentru exemplificarea unor abateri de la principiile generale de clasificare, justificarea fiind adesea sistemul zecimal de notație nesatisfăcător).

În continuare, sub titlul *Ansambluri clasificate*, se face prezentarea modalităților de clasificare a unor ansambluri determinate (pornind de la exemplul elementar al unui magazin, ca imagine a clasificării) și se ajunge la clasificarea colecțiilor bibliotecilor și la aceea a documentelor științifice. După câteva concluzii cu privire la importanța clasificării, se trece la considerații de adâncime, aducându-se în grupul intitulat *Structura tabloului de clasificare* noțiuni mai pretențioase de tehnică a unei clasificări. Este vorba de studierea elementelor unui tablou de clasificare (grupă, ramură, rubrică, nivel de diviziune), însoțită de transpunerea matematică a diferitelor operații ce se efectuează cu acestea în cazul întocmirii unei scheme de clasificare. Aci, ca și într-un alt capitol consacrat indexării cu ajutorul simbolurilor, exprimarea matematică este adâncită în momentul prezentării diferitelor sisteme grafice de reprezentare a tablourilor de clasificare. În sfârșit, partea I se încheie cu câteva probleme ale clasificărilor analitice, dintre care se pot aminti: structura, notația, principiile de construcție și aplicarea clasificărilor analitice.

Partea centrală a lucrării, așa cum se poate observa din titlu — *Sisteme de notație* —, aducește una dintre problemele cele mai spinoase ale tehnicii clasificării. Abundența formulelor matematice nu lipsește încă din primele capitole ale acestei secțiuni, consacrate simbolurilor ordinale (normale și prescurtate), fapt care nu împiedică însă pe cercetător să intre în

posesia unor noțiuni de mare valoare pentru munca sa. Descrierea precedeeilor uzuale și particulare folosite în sistemul normal de notație este urmată de un grup de capitole, intitulat *Sisteme de notație cu ajutorul „simbolurilor scurte”*. Este acea parte a lucrării unde, detaliat, sistematic și, bineînțeles, matematic, autorul aduce o substanțială contribuție la rezolvarea problemei indexării, „simbolurile scurte” fiind noutatea originală a studiului lui Dobrowolski. Sînt prezentate cu claritate patru sisteme de notație prin astfel de simboluri (numite SB1, SB2, SB3 și SB4), tratîndu-se probleme ca aceea a caracteristicilor acestor sisteme, a aplicării lor diferențiate la clasificări restrînse sau foarte mari, a formei generale a indicilor. Nu este omisă nici sesizarea avantajelor și dezavantajelor pe care le prezintă mînuirea unor asemenea simboluri. Încheierea acestei părți a lucrării o face capitolul ce se ocupă de modalitatea practică a indexării cu ajutorul sistemelor descrise. Cu acest prilej întîlnim exemplul unei clasificări dotate cu indici rezultați din folosirea „simbolurilor scurte”.

În ultima parte a lucrării — *Clasificări documentare* — este pus în lumină ajutorul pe care teoria tehnicii clasificării îl poate da documentării. După prezentarea celor două tipuri de clasificări documentare (autonome și enciclopedice), autorul analizează raporturile dintre clasificările științelor, clasificările pentru marile biblioteci și cele pentru centrele de documentare specializate. Tratînd și problemele pe care le comportă C.Z.U. și clasificările alfabetiche, atenția autorului se oprește asupra problemei marii necesități a clasificării moderne elaborarea clasificărilor autonome (speciale, ale unor ramuri restrînse de știință). Sînt abordate și probleme de detaliu, începînd de la organizarea lucrului în construirea unui tablou de clasificare autonomă pînă la metodele de clasare a documentelor.

În ceea ce privește prezentarea acestui bogat material de teorie a clasificării, se remarcă îmbinarea armonioasă între sobrietatea, concizia științifică și stilul clar și comunicativ. În ciuda abundenței expresiilor matematice, a unor formule uneori dificile, studiul semnat de Z. Dobrowolski constituie un manual util specialiștilor.

Grig. V.

Jahrbuch der Bibliotheken, Archive und Dokumentationsstellen der Deutschen Demokratischen Republik (Anuarul bibliotecilor, arhivelor și centrelor de documentare din Republica Democrată Germană). Jahrgang 3, 1962/63. Berlin. 1965. XIII + 375 p.

Volumul de față este, asemeni celor două volume apărute anterior, rodul colaborării dintre Deutsche Staatsbibliothek, Zentralinstitut für Bibliothekswesen, Staatliche Archivverwaltung din Ministerul de Interne și Zentralinstitut für Information und Dokumentation.

Toate datele privitoare la instituțiile înregistrate se referă la fondurile și profilul pe care acestea le-au avut în intervalul cuprins între 1 ianuarie—31 decembrie 1963 și corespund situației din 31 decembrie 1963.

Anuarul cuprinde, în afara cuvintului introductiv semnat de Heinz Gitting și a listei abrevierilor, cinci părți. Prima parte, și cea mai cuprinzătoare, a *Anuarului* (A, p. 1—233), prezintă alfabetic pe localități 1094 de biblioteci, arhive și centre de documentare. În dreptul fiecăreia se indică adresa, numărul de telefon, numărul căsuței poștale pentru corespondență, anul înființării, forul superior sau rețeaua din care face parte, numărul volumelor, numărul periodicelor curente din țară și străinătate, dacă există instalație de microfilme, și, după caz, numărul cititorilor, al împrumuturilor, al colecțiilor speciale, precum și numele directorului sau conducătorului instituției ori sectorului respectiv.

Potrivit hotărârii colegiului de redacție, *Anuarul* a selectat cele mai reprezentative biblioteci și arhive, cu condiția de a avea un fond de minimum 5 000 de volume. Pe baza unei anchete și a unui chestionar completat de bibliotecile unor institute și seminarii din universități, *Anuarul* include și cele mai importante biblioteci universitare. Dintre bibliotecile de cultură generală, în *Anuar* figurează toate bibliotecile din rețeaua centrală, aflate în orașe și colectivități cu peste 20 000 de locuitori, precum și bibliotecile din întreprinderi cu un fond de peste 5 000 de volume. Bibliotecile din localitățile mai mici — sub 20 000 de locuitori — au fost luate în evidență numai în măsura în care dispun de fonduri speciale de mare importanță, trecând dincolo de limita granițelor locale ori regionale.

Anuarul cuprinde toate datele referitoare la *Deutsche Zentralarchiv, Landeshauptarchiv* și *Landesarchive*, iar arhivele unor instituții științifice, arhivele orășenești și din întreprinderi sînt menționate selectiv. Pe viitor, redacția își propune să includă și o serie de arhive speciale.

În partea a doua (B, p. 234—246), în cadrul *Indexului instituțiilor centrale* sînt înregistrate organele superioare de stat, școlile bibliologice superioare, institutele centrale, revistele de specialitate, asociațiile de bibliotecari, cataloagele centrale și birourile centrale de informații. *Anuarul* este un ghid prețios de informare cu privire la specificul fiecărei instituții, la cataloagele centrale indicîndu-se adresa și anul înființării lor, numărul de fișe, regiunea și rețeaua de biblioteci pe care le centralizează, anul aderării la împrumutul interbibliotecar.

Indicele de nume al colaboratorilor (partea C, p. 247—330) cuprinde datele personale cele mai importante referitoare la directorii și conducătorii, la șefii de servicii și colaboratorii științifici ai bibliotecilor și organelor centrale de biblioteconomie.

Partea a patra (D, p. 331—364), consacrată *Statisticii*, înregistrează realizările activității bibliotecărești pentru bibliotecile științifice și de specialitate pe anii 1962 și 1963, iar pentru bibliotecile de cultură generală numai pe anul 1963. Creșterea fondurilor, numărul periodicelor prelucrate curent, numărul cititorilor și al volumelor servite ori împrumutate, executarea de microfilme pentru schimbul cu străinătatea, creșterea cataloagelor centrale, comenzile, formează rubricile unor tabele sinoptice, în care situația apare totalizată pe biblioteci.

Volumul se încheie cu partea E, prezentată sub forma unui indice alfabetic pe materii, referitor la specialitatea bibliotecilor, la colecțiile speciale și la centrele de documentare, trimițîndu-se la numărul de ordine sub care figurează în *Anuar*.

În comparație cu volumele anterioare, *Anuarul* de față apare îmbogățit cu peste 200 de adrese de biblioteci și arhive.

Începînd cu anul al IV-lea de apariție, consacrat perioadei 1964—1965, *Anuarul* va fi editat de Asociația bibliotecilor (Deutscher Bibliotheksverband).

Dorothea Sasu-Timerman

LITERATURĂ SOCIAL-POLITICĂ

Cândea, Virgil, Giurescu, Dinu C., Malița, Mircea. *Pagini din trecutul diplomației românești*. Buc., Editura politică, 1966. 253 p.+15 pl.

Lucrarea, care vine să împlinească în mod fericit investigația istoriografiei românești contemporane privind trecutul politic al țării noastre în conjunctura datelor politicii europene, reprezintă rodul unor preocupări și cercetări îndelungate. În afara sintezei de față, nu cunoaștem — exceptând lucrarea lui Dan Berindei asupra începuturilor diplomației românești moderne, publicată relativ de curând — preocupări concretizate în lucrări de sinteză, atât în istoriografia românească mai veche, cât și în cea mai recentă. Este, și din acest punct de vedere, meritul incontestabil al monografiei de față. Prin temele abordate, ea deschide drumul larg al unor perspective puțin bănuite de formula mai tradițională a investigațiilor istorice, care s-au limitat, în genere, la surprinderea acestor date în contextul strict analitic al cercetării pe epoci. O lucrare cu profilul celei de față are menirea, în primul rând, nu numai să adâncească unele aspecte ale datelor istorice analizate, ci, mai ales, să înțelegă faptul istoric propriu-zis în contextul istoriei universale. Considerată și din acest punct de vedere, monografia, prin modul de tratare a unor momente considerate mai importante și caracteristice ale diplomației românești, reușește să sublinieze competent acest aspect atât de semnificativ.

Însoțită de o precuvîntare semnată de acad. prof. Constantin Daicoviciu și de o introducere explicativă asupra structurii și temelor abordate, lucrarea delimitează următoarele principale momente ale istoriei diplomației românești, considerate de autori ca fiind mai semnificative pentru imaginea evoluției instituției cercetate: *Relațiile geto-dacilor cu lumea greacă și romană*; *Relațiile externe ale Țării Românești sub Basarab I*; *Politica externă a Țării Românești sub Mircea cel Bătrîn*; *Așezământul acordat de Alexandru cel Bun la 1408*; *Dialogul diplomatic dintre Suceava și Veneția în timpul lui Ștefan cel Mare*; *Primul monument al experienței românești medievale*;

„Învățăturile lui Neagoe Basarab“; *Diplomația urmașilor lui Ștefan cel Mare*; *Banul Mihalcea la curtea lui Rudolf al II-lea*; *Nicolae Milescu*; *Diplomația românească sub Constantin Brîncoveanu*; *Dimitrie Cantemir și începuturile Chestiunii Orientale*; *Ienăchiță Văcărescu — diplomatul*; *Congresul de la Viena și țările române*; *Aspectele diplomatice ale mișcării revoluționare din 1821*.

Ci un indice alfabetic explicativ și însoțită de numeroase reproduceri fotocopii, care întregesc economia lucrării, cartea reprezintă, fără îndoială, o contribuție de seamă nu numai pentru literatura strict de specialitate, ci și pentru cercuri mai largi de preocupări ancorate direct sau indirect în cercetarea trecutului românesc.

Dintre elementele mai caracteristice, care credem că definesc și conturează original lucrarea de față, se cuvine a aminti: modul de prezentare a politicii țărilor române raportat la realitățile social-economice și politice interne; utilizarea de către autori a celor mai recente rezultate ale cercetătorilor istoriografiei românești, mărind prin aceasta valoarea documentară a cărții și, în sfârșit, stilul lucrării, care se remarcă prin sobrietate și putere de evocare — calități absolut necesare oricărei sinteze similare celei de față.

Considerind justificată republicarea lucrării într-o nouă ediție, ne îngăduim să recomandăm autorilor să-și îndrepte atenția, cu aceeași acuitate și competență, și asupra unor perioade deopotrivă de însemnate din istoria noastră, cum ar fi, de exemplu, perioada domniilor lui Petru Rareș, cel mai important dintre succesorii marelui Ștefan.

Paul Simionescu

Amintiri despre anii de școală. Buc., Editura politică, 1966. 224 p.

Prin mijlocirea acestei culegeri, personalități marcante ale culturii noastre, ale științei și artei, se adresează unui larg cerc de cititori și, în special, tineretului, relatind întâmplări interesante și semnificative din școala de altădată. Foștii elevi, actuali academicieni, profesori universitari, artiști de renume, dăruiesc, o dată cu rîndurile scrise pentru tineret, minunate e-

xemple de responsabilitate și efort de realizare umană, modele posibile, căi și mijloace de căutare și materializare a vocației.

Volumul este un elogiu închinat muncii acelor neobosiți aducători de lumină, acelor „admirabili profesori «râi»” (acad. Eugen Angelescu) care cu neobosită pasiune și exigență descoperă sau sâdesc, știu să întrețină „volumptatea de a rezolva probleme dificile” (prof. univ. Constantin Avram). „După ce ai învățat totul, ceea ce îți rămâne este cultura generală. Dar rămâne, într-adevăr, ceva considerabil din punct de vedere intelectual! Rămâne o metodă de gândire, de lucru, rămâne o metodă de acțiune, rămâne mai ales o receptivitate la prefacerile continue ale științei, ale vieții și societății” (acad. prof. Miron Nicolescu).

Cultura — rezultat al activității sistematice și perseverente de învățare și cunoaștere, autocunoașterea — rezultat al meditațiilor îndelungi și al cunoașterii altora, împlinirea aspirațiilor personale — rezultat al asimilării imperativelor societății socialiste, sînt ideile principale pentru care pledează cartea. Mărturisirile personalităților sînt precedate de o scurtă biografie a fiecăruia, de un portret și un moto, de regulă un aforism, autografiat. Iată cîteva din ele: „Folosiți acești ani minunați ca să dobîndiți sentimentele cele mai nobile și cunoștințele cele mai vaste, comoara de preț pe care prezentul vostru o dăruiește minunatului vostru viitor” (acad. Victor Estimiu). „Filozofia — spunea Galilei — este înscrisă în această carte măreață care în mod continuu ne stă în fața ochilor — universul întreg, dar care nu se poate pricepe dacă nu i se învață întii limba, dacă nu se cunosc caracterele în care este scrisă... Nici nu se poate o pledoarie mai frumoasă pentru limbajul matematic” (acad. prof. Caius Iacob). „Nu alegeți viitoarea voastră carieră pe baza unor meschine interese materiale, ci numai după vocația voastră” (acad. prof. Gheorghe Mihoc). „Știu multe limbi și parcă tot nu știu destule. Cînd am învățat o limbă nouă, mi s-a deschis parcă o lume nouă, parcă am intrat într-o țară cu alți oameni, cu alte peisaje” (acad. prof. Emil Petrovici). „Înveți învățînd pe alții, iar, pentru ca să înveți pe alții, trebuie să înveți tu însuți toată viața” (prof. univ. Stanciu Stoian).

Z. Neacșu

ȘTIINȚĂ

Lecca, Aurel. Pacificul. Buc., Editura științifică, 1966. 320 p.

Cartea debutează printr-o situație a Oceanului Pacific între oceanele lumii, carte de vizită menită să-i releve, de la început, importanța pentru viața Planetei dintr-a cărei suprafață ocupă oca. 30%. Trecînd apoi, pe scurt, în revistă ipotezele științifice asupra formării acestui imens bazin oceanic, autorul își încheie partea introductivă a cărții sale cu o prezentare a structurii și reliefului adîncurilor.

Urmează trei capitole consacrate naturii oceanului, țărurilor și lumii sale interioare, după care cititorul, în alte cinci capitole, se întilnește cu „omul” Pacificului, privit în devenirea sa istorică. O asemenea frescă îi va permite lui Aurel Lecca, în final, să ofere o viziune interesantă și, trebuie spus, măreață asupra viitorului marelui ocean.

Dar să urmărim amănunțit firul cărții.

Frământarea oceanului. Alizeele, cicloanele, furtunile — factori ce acționează cu regularitate sau stihic în lumea aeriană de deasupra mantalei de valuri a oceanului, influențînd-o îndeaproape — sînt prezentate cititorului într-o manieră care să-i permită acestuia să-și dea seama de importanța lor pentru viața oceanului și viața de pe ocean, să înțeleagă cauzele, efectele și legăturile lor cu restul fenomenelor naturale. Paginile rezervate, în final, descrierii cutremurelor și vulcanismului — cu rol atît de mare în zona Pacificului — întregesc imaginea forțelor naturii aflate în acțiune în viața, uneori de loc pașnică, a oceanului „pacific”...

Țărurile și mările Pacificului. Un capitol relativ scurt, dar care prilejuiește autorului o călătorie circumpacifică, cu toate implicațiile sale. Pe acest drum, Aurel Lecca nu se mărginește a face doar geografie descriptivă. Arheologia, etnografia, antropologia, istoria, geografia economică — legate de aspecte mai mult sau mai puțin cunoscute ale țărurilor oceanului — îi servesc autorului nu digresivității de la descrierea sa, succintă, ci completării acesteia.

Capitolul dedicat biosferei marine constituie o destul de amplă trecere în revistă a biologiei apelor Oceanului Pacific. În special, partea privind viața

în abisuri trezește un interes deosebit cititorului.

Paginile despre descoperirea și explorarea oceanului cedează repede locul unui bine încheiat capitol despre migrațiunile polineziene. Autorul a izbutit să prezinte clar un noian de probleme, dându-ne o imagine limpede asupra strânsei legături dintre om și natura Pacificului în cadrul uriașelor migrații pe apă (ca realizare nautică) prin care polinezienii și-au cucerit actuala lor lume insulară.

Capitolul consacrat pescuitului este poate puțin arid, judecat în contextul restului lucrării. Bogat în cifre și, pe alocuri, oarecum tehnicist, el reușește să ne dea limpede imaginea importanței economice a marelui ocean. Paginile, în care sînt descrise căile comerciale maritime, aeriene și submarine, rezervă cititorului surpriza de a constata rolul de placă turnantă planetară a Pacificului pentru o serie de mari rute comerciale.

În încheierea cărții sale, examinînd, pe rînd, perspectivele economice ale valorificării multilaterale a bogățiilor Pacificului, perspectivele științei moderne de a găsi „cheia” de la „palatul vremii” pentru a influența climatul în unele părți ale oceanului, autorul izbuteste să sugereze cititorului imaginea unui ocean învins, supus și folosit de om.

D. Toderic

BELETRISTICĂ

Negri, Costache. Scrieri. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1966. Vol. 1. 268 p., Vol. 2. 512 p.

Cînd în 1909, Emil Gîrleanu tipărea o mică plachetă, conținînd poezii, proze și scrisori rămase de la Costache Negri, îndeplina mai mult decît un act editorial. Era o încercare de a smulge din uitare nu atît pe scriitorul, ale cărui încercări literare prezentau mai mult un interes documentar, cit pe omul cu înalte virtuți patriotice ce și-a închinat viața întru realizarea aspirațiilor poporului. Înflăcărât luptător în perioada evenimentelor de la 1848, Negri a fost unul dintre făuritorii Unirii Principatelor.

Născut la Iași, în 1812, Negri a învățat carte în casa părintească și apoi a urmat cursurile la pensionul francezului Mouton din orașul natal. În Italia

va părăsi studiile de medicină — ca și prieterekul său Vasile Alecsandri la Paris — pentru a se angaja în acțiunile conspirative ale carbonarilor. Revenit în țară, Costache Negri participă cu entuziasm la activitatea politică revoluționară. Întîlnirile de la Minjina, în casa lui, au avut o însemnătate deosebită, intru cit au permis tinerilor intelectuali munteni și moldoveni să se cunoască, să se iubească și să concluzeze pentru renașterea „patriei comune”. *Toastul* ținut la Paris, în 27 decembrie 1848, este expresia dorințelor fierbinți care animau intelectualitatea: „Urarea și închinarea mea este ca această strălucită zi, în care ne-am adunat ca să serbăm falnica umbră a lui Ștefan, patronul faptelor mărețe, această zi să fie și pornirea unei strîns încheștate legări între noi de a lucra cu toții la rădicarea din țărîna a României și de a ne trezi în sfîrșit la glasul eroicului său trecut, strigînd cu toții: „Trăiască unita României!””. Lupta purtată de partida națională a avut în Costache Negri un susținător de o înaltă ținută morală. La Constantinopol a desfășurat o muncă perseverentă, demnă de o atare cauză, asigurînd desăvîrșirea Unirii și recunoașterea ei de către statele europene, încununînd astfel în mod exemplar strădaniile depuse de-a lungul anilor.

Om de o frumoasă cultură, apreciînd îndeosebi capodoperile antichității, Costache Negri era la curent cu literatura timpului său. Îndemnat de Vasile Alecsandri, el a scris în clipele de răgaz poezii pe care le-a publicat în reviste ca: *Propășirea*, *România literară*, *Calendar pentru poporul românesc* etc. Mai interesante sînt încercările în proză, cu acorduri romantice, cu largi evocări ale privesliștilor admirate în peregrinările sale. Ediția de *Scrieri*, apărută de curînd la Editura pentru literatură, pune la îndemîna cititorilor materiale în bună parte inedite.

Un prim capitol cuprinde poezii, proză și cîteva discursuri care marchează atitudinea lui Costache Negri față de problemele politice importante. Îngrijitorul și prefațatorul ediției, profesorul Emil Boldan, are meritul de a fi descoperit prin cercetări de arhivă, o seamă de manuscrise ce vîd lumina tiparului pentru prima dată. Demne de a fi menționate sînt variantele traducerii poemului *Mazeppa* de Byron, *Sările venețiane* și povestirea *Memoariile unei părechi de foarfeci* (neter-

minat), ce amintește prin tendința satirică de *Istoria unui galbin și a unei parale* de V. Alecsandri.

Cel de-al doilea capitol, mai amplu, include corespondența lui Costache Negri către prieteni (Alecsandri, Ghica, Al. Golescu-Negru, D. Bolintineanu etc.) și către fiica sa, Iosefina.

Scrisorile particulare ale lui Costache Negri, prin spontaneitatea și freacățul lor interior, relevă trăsăturile acestei personalități, adunate într-o imagine dinamică și armonioasă. De o modestie proverbială, Negri ne apare sincer, lipsit de afectare, modest și capabil să aprecieze frumoasele calități ale altora. Totodată, scrisorile lui evocă în mod sugestiv o întreagă societate cu dramaticele ei frământări. Urmărim avaturile demersurilor întreprinse de Negri ca diplomat, ca și informațiile despre viața politică și moravurile vremii, nu o dată punctate de reflecții și sentințe etice.

Înmănunchind moștenirea păstrată și descoperită prin osirdia cercetărilor, ediția de *Scrieri* reinvie totodată figura impunătoare, de o pilduitoare și nădădătoare morală, a lui Costache Negri despre care poetul Mihai Eminescu scria: „Costache Negri reprezintă nu numai cel mai curat patriotism și caracterul cel mai dezinteresat, dar și o capacitate intelectuală extraordinară, căreia-i datorim, în bună parte, toate actele mari săvârșite în istoria modernă a românilor”.

De la Dragoș la Cuza-Vodă. Antologie de legende istorice. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 364 p.

În cunoscuta colecție „Biblioteca pentru toți”, pe lângă *Antologia poeziei lirice*, *Basme populare românești* și culegerile de ghicitori, proverbe și snoave populare, va vedea lumina tiparului, în luna decembrie a acestui an, o antologie intitulată *De la Dragoș la Cuza-Vodă*. Culegerea reprezintă o selecție a celor mai cunoscute legende istorice ale literaturii noastre populare, însoțite de aportul critic corespunzător, sub îngrijirea lui Vasile Adăscăliței, conferențiar de folclor la Universitatea din Iași.

Lucrarea este interesantă atât sub aspectul teoretic, cât și sub cel al antologiei propriu-zise, îngrijitorul ediției aducând în discuție, în studiul introductiv, unele probleme legate de legenda istorică, ajungând la constatări

și concluzii judicioase privind natura acestei specii a prozei populare, amprentele care le poartă datorită unor cauze bine determinate, raportul dintre legendă și realitate, subliniind, în același timp, valoarea general documentară a legendelor. Ne sînt dezvăluite unele procedee de compoziție, cum ar fi imbinarea adevărului particular cu cel general, în care primul este subordonat celui al doilea, ignorîndu-se, iar altelei inventîndu-se amănuntul, toate acestea fiind puse în slujba construcției epice sau a supradimensionării eroilor naratiunii.

Legendele poartă semnele distinctive ale epocilor prin care au trecut, ale timpului în care au fost culese, alcătuind un capitol atractiv al folclorului.

Ion Ștefănescu

Canțemir, Antioh Stîburi. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 294 p.

Ediția de față, întregită în raport cu versiunea Donici-Negruzzi cu numeroase materiale între care se impun ca deosebit de prețioase, notele explicative ale lui Canțemir, este rodul unei munci îndelungate a poetului traducător.

Sătirile și poemele sale, absorbînd atmosfera creată de momentul istoric de la începutul secolului al XVIII-lea în țările Europei răsăritene, i-au conferit un larg renume.

Christie, Agatha. Zece negri mitici. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 268 p.

Romanul polișt își are și el idealul său: crimă perfectă. Este tocmai culmea spre care a tîns și pe care a realizat-o Agatha Christie în *Zece negri mitici*. Dar întrecîndu-se pe sine, ne-a dat crima perfectă multiplicată cu zece — deci zece oameni uciși, zece crime rămase nedelegate, zece enigme propuse cititorului. Scriitoarea engleză oferă o lectură plăcută solicitînd la maximum interesul cititorilor.

Daninos, Pierre. Un oarecare domn Blot. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 174 p.

Pierre Daninos este unul dintre cei mai populari umoriști francezi contemporani.

Un eveniment neobișnuit vine să zdruncine monotonia lui Paul Blot, eroul cărții: în urma participării la un concurs, devine francezul mijlociu nr. 1. Asaltat de reporterii și fotografi, Blot ajunge „vedetă”, cercurile cele mai snobe ale „lumii bune” disputîndu-și-l între ele. Cu acest prilej, satira și ironia scriitorului se îndreaptă din plin asupra „înaltei societăți” a cărei artificialitate, prețiozitate și lipsă de omnie sînt disecate și vestejite.

Dostoievski, F. M. Opere (în 11 volume). Buc., Editura pentru literatură universală, 1966.

Ediția de față oferă prima oară cititorilor din țara noastră o serie de Opere ale marelui clasic al literaturii universale, programată să apară în 11 volume.

În volumul 1 sînt incluse operele scrise între anii 1846—1848: Oameni sărmani, Dublin, Un roman în nouă scrisori, Domnul Proharcin, Gazda, Dolzunkov, Inimă slabă, Un hoț cinsit. Un pom de Crăciun și o nuntă, Nevasta altuia și un soț sub pat.

Volumul 2 va cuprinde opere datînd din perioada 1848—1859: Nopți albe, Netoska Nezvanova, Micul erou, Visul unchiului, Stepancikovo și locuitorii săi.

Volumul 3 — Umiliți și obidiți și Amintiri din casa morților.

Volumul 4 — nuvele și povestiri scrise între 1862—1874: O întîmplare penibilă, Înmormări din subterană, Înmormări de iarnă despre impresii de vară, Crocodilul, Jucătorul, Eternul soț.

Volumul 5 — Crimă și pedeapsă.

Volumul 6 — Idiotul.

Volumul 7 — Demonii.

Volumul 8 — Adolescentul.

Volumele 9 și 10 — Frații Karamazov

Volumul 11 va cuprinde schițe și povestiri publicate în Jurnalul unui scriitor între anii 1871—1876: Visul unui om ridicol, Bobok, Smerita, Poveste de Crăciun, Mujicul Marei, Centenara.

În ultimul volum al ediției de față, vor figura, de asemenea, pagini din jurnal și scrisori, selectate din corespondența lui Dostoievski cu confratria săi de breasla, cu diferiți publiciști și redacțiile unor edituri sau reviste cu profil literar, cu rude și prieteni, cu soția sa — Anna Dostoievskaia.

Fiecare volum va fi însoțit de un aparat critic complex, conținînd: prezentări și comentarii, date bibliografice, note explicative.

Volumul 11 se va încheia cu un indice alfabetic de titluri ale operelor lui Dostoievski incluse în prezenta ediție.

Esuri literare. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 360 p.

Volumul este o antologie din opera eseuistică literară a trei proeminenți autori englezi: W. H. Pater (1839—1894), G. K. Chesterton (1874—1936) și T. S. Eliot (1888—1963). Problemele teoretice discutate de ei, ca și pătrunzătoarele comentarii făcute pe marginea unor opere importante ale literaturii lumii, au rămas interesante și azi; totodată, lucrările cuprinse în volum sînt admirabile exemple de minuire a esului.

Gudruna. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 320 p.

Alături de Cîntecul Nibelungilor, suprannumit, Iliada germană, Gudruna este considerată drept una dintre culmile spiritului epic medieval german.

Simburele acestei epopei s-a încheiat prin secolul al XI-lea. În forma actuală, Gudruna a fost scrisă probabil pe la 1210—1250.

Ibsen, Henrik. Teatru. Vol. 1—3. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. Vol. 1 744 p.; Vol. 2. 352 p.; Vol. 3. 456 p.

Teatru în trei volume de Henrik Ibsen (1828—1906) este prima ediție amplă, tradusă direct după original, a operei marelui dramaturg scandinav.

Ediția cuprinde 12 piese, dintre cele mai reprezentative, create între anii 1864 și 1892. Primul volum se deschide cu Pretendenții la coroană, dramă de factură shakespearcană — care

încheie prima perioadă, romantică, de inspirație istorică și legendară a creației lui Ibsen — și continuă cu poemele în versuri Brand și Peer Gynt, traduse în metru original.

Volumul al II-lea cuprinde piesele din perioada de maturitate a dramaturgului (Stilpii societății, O casă de păpuși, Strigoii și Un dușman al poporului), iar volumul al III-lea, pe cele din ultimii 15 ani de creație (Rața sălbatică, Rosmersholm, Femeia mării, Hedda Gabler și Constructorul Solness).

Ediția se deschide cu amplitud studiu introductiv, Henrik Ibsen, fondatorul teatrului modern de Ovidiu Drimba, care prezintă multiplele aspecte ale activității lui Ibsen ca poet, dramaturg, îndrumător al teatrului norvegian, precum și semnificațiile și sensurile majore ale fiecărei piese, fondul ei de critică socială, de analiză psihologică, gîndire filozofică și poezie.

Păcurariu, Francisc. Scriitori latino-americani. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 318 p.

Noul volum înfățișează, în mod complex și amănunțit, cîteva dintre principalele figuri ale literaturii subcontinentului, poezi și prozatori clasici și scriitori din epoca noastră, reliefînd trăsăturile fundamentale ale operei lor, Nezahualcôyotl, cel mai important poet precolombian. Inca Garcilaso de la Vega figură luminoasă a perioadei de renaștere a mîndriei bîstinașe. Juan Ines de la Cruz, poetă mexicană, Domingo Faustino Sarmiento, a cărui capodoperă, Facundo, este un strigăt împotriva tiraniei. José Hernández, figură ilustră a literaturii inspirate din viața gauchoșilor, Rubén Darío, părintele poeziei moderne de limbă spaniolă, César Vallejo, poet peruvian în a cărui operă cuceririle avangardei literare se topesc într-o nouă sinteză, și Miguel Asturias, romancier guatemalez, profund atașat de vechile tradiții folclorice ale poporului său, formează obiectul celor opt micromonografii din care este alcătuit volumul Scriitori latino-americani.

Sand, George. Meșterul Pierre Huguenin. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 384 p.

Scris în 1840, sub influența socialismului utopic, romanul este animat de ideile generoase și umanitare ale scriitoarei, iubirea dintre caifa Pierre Huguenin (meșter în lucrul artistic al lemnului) și Yseut, nepoata contelui de Villepreux, este zădărnicită de acesta din urmă, care, în ciuda opiniilor democratice pe care le afișează, se opune căsătoriei lor.

Evitînd diluarea și lirismul exagerat, acest roman cucerește prin intriga sa abil condusă și, îndeosebi, prin figura luminoasă a eroiului principal, un om din popor cu însușiri sufletești alese.

Simonov, K. Nimeni nu se naște soldat. Vol. 2. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 540 p.

Această ultimă parte a trilogiei lui K. Simonov (Tovarăși de armă. Vii și morți. Nimeni nu se naște soldat) proiectează, într-o pasionantă retrospectivă a evenimentelor războiului antihiolist în sectorul frontului de pe Volga, destinele eroilor protagoniști din romanele anterioare. Nu este numai o frescă a războiului, redată cu minuție de cronicar; asistăm în această ultimă parte a romanului, la maturizarea spirituală a personajelor, care își pun probleme fundamentale legate de viața și de răspundere personală. Urmărim evoluția lui Sintov, devenit comandant de batalion, a medicului Tania Ovsiannikova și, mai cu seamă, drama personală a comandantului de armată Serpilin.

ianuarie — februarie — martie

1 IANUARIE — Se împlinesc 65 de ani de la apariția gazetei *România muncitoare* (1902).

1 IANUARIE 1959 — *A avut loc victoria revoluției populare cubane.*

4 IANUARIE — S-au împlinit 90 de ani de la nașterea (1877) lui **SEXTIL PUȘCARIU**, lingvist și filolog român (m. 1948).

5 IANUARIE — Se împlinesc 75 de ani de la apariția gazetei *Democrația socialistă* (1892).

6 IANUARIE — Se împlinesc 165 de ani de la nașterea (1802) lui **ION HELIADE-RĂDULESCU**, scriitor și om politic român (m. 1872). Vezi articolul publicat în numărul de față (p. 742).

— 35 de ani de la moartea (1932) a scriitorului român **IACOB NEGRUZZI**, membru fondator al Societății „Junimea”, conducător al revistei *Conorbiri literare* (n. 1843).

7 IANUARIE — S-au împlinit 95 de ani de la nașterea (1872) pictorului român **OCTAV BANCILA** (m. 1944).

8 IANUARIE — Se împlinesc 325 de ani de la moartea (1642) a lui **GALILEO GALILEI**, mare fizician și astronom italian din epoca Renașterii, unul din întemeietorii mecanicii ca știință (n. 1564). Ștefan, I. M. *Galilei — titan al cunoașterii*. Călușu bibliotecarului, 17. nr. 1, Ian 1964, p. 34—37.

— 75 de ani de la nașterea (1892) scriitorului **PAUL VAILLANT-COUTURIER**, poet și militant al mișcării muncitorești franceze (m. 1937). Vaillant-Couturier, Paul. *Copilărie. Amintiri din copilărie și din tinerețe*. [Buc.], Editura tineretului, [1965]. 256 p.

11 IANUARIE 1946 — *Proclamaarea Republicii Populare Albania.*

15 IANUARIE — Se împlinesc 125 de ani de la nașterea (1842) lui **PAUL LAFARGUE**, teoretician și militant de seamă al mișcării muncitorești franceze și internaționale, discipol al lui Karl Marx (m. 1911).

— 30 de ani de la moartea (1937) lui **ANTON HOLBAN**, scriitor realist român (n. 1902). Holban, Anton. *Parada dascălilor*. [Buc.], E.S.P.L.A., [1958]. 368 p.

19 IANUARIE — S-au împlinit 10 ani de la moartea (1957) lui **BARBU LAZAREANU**, scriitor și publicist român, fost

director general (1948—1957) al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România (n. 1881).

21 IANUARIE 1924 — *A murit V. I. LENIN*, teoretician și conducător genial al proletariatului internațional, continuator credincios al operei lui Marx și Engels.

— 100 de ani de la nașterea (1867) lui **VICENTE BLASCO IBANEZ**, scriitor spaniol antimonarhist (m. 1928). Blasco, Ibanez, V. *Casa blestemată. Intrusul*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964, 456 p.

În anul 1967 se împlinesc 615 ani de la moartea (1352) domnitorului **BASARAB I** care a unificat voievodatele din dreapta și stînga Oltului punind astfel bazele statului feudal. Țara Românească.

22 IANUARIE — Se împlinesc 60 de ani de la moartea (1907) lui **VICENȚIU BABEȘ**, avocat, profesor, ziarist și om politic, luptător pentru drepturile naționale ale românilor din Transilvania (n. 1821).

24 IANUARIE 1859 — *Unirea Țărilor Române.*

Maciu Vasile. *Condițiile Unirii Moldovei și Țării Românești*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 1, Ian 1966, p. 50—51; Rauș, Lidia și Stolca, Ion. *Unirea Țărilor Române* (bibliografie selectivă). Revista bibliotecilor, 19, nr. 1, Ian 1966, p. 51—55.

24 IANUARIE — S-au împlinit 70 de ani de la moartea (1897) doctorului **ȘTEFAN STINCA**, pionier al medicinei sociale din România (n. 1865).

30 IANUARIE — 110 ani de la moartea (1857) lui **GRIGORE PLEȘOIANU**, pedagog și scriitor român, iluminist, elev al lui Gheorghe Lazăr și Ion Heliade-Rădulescu (n. 1798 sau 1808).

— 115 ani de la nașterea (1852) lui **ION LUCA CARAGIALE**, scriitor clasic român (m. 1912). Caragiale, Ion Luca. *Schițe și amintiri*. 2 vol. (Buc.). Editura pentru literatură, 1964. LI + 330 p. (I), 366 p. (II). (Biblioteca pentru toți, 216—217); Caragiale, I. L. *Teatrul*. Ediția a III-a. [Buc.], Editura tineretului, [1965]. 224

p. (Biblioteca școlară, 1); Caragiale I. L. *Nușele și poveștiri*. [Buc.], Editura tineretului, [1966], 274 p. (Biblioteca școlară, 56); Iosifescu, Silviu. *Momentul Caragiale*. [Buc.], Editura pentru literatură, 1963, 207 p.; Marin, Petrică. *Ion Luca Caragiale*. Bibliografie de recomandare. Buc., 1964, 231 p. (Biblioteca activistului cultural); Roman, Ion. *Caragiale*. [Buc.], Editura tineretului, [1964], 365 p. (Oameni de seamă).

1 FEBRUARIE 1933 — Sub conducerea P.C.R. muncitorii petrolisti din Valea Prahovei se ridică la luptă.

1 FEBRUARIE 1946 — Proclamarea Republicii Ungaria.

4 FEBRUARIE — Se împlinesc 125 de ani de la nașterea (1842) lui GEORG BRANDES, istoric literar și critic danez (m. 1927).

6 FEBRUARIE — 100 de ani de la nașterea (1867) lui DIMITRIE VOINOV, naturalist român, membru al Academiei Republicii Socialiste România (m. 1951).

7 FEBRUARIE — S-au împlinit 190 de ani de la nașterea (1777) poetului român GHEORGHE GOLESCU (m. 1830). Golesecu, Dinicu. *Insemnare a călătoriei mele Constantin Radovici din Golești făcută în anul 1824, 1825, 1826*. [Buc.], Editura pentru literatură, 1964, XXXIV + 196 (=188) p. (Biblioteca pentru toți, 263).

— În anul 1967 se împlinesc 1000 de ani de la nașterea (967) lui AL HAMADANI (pe numele său adevărat Abdul-Fazl Ahmed Ibn Husein), scriitor persan, inițiator al genului literar numit *macama* foarte cultivat ulterior în literatura arabă (m. 1007).

14 FEBRUARIE — 40 de ani de la moartea (1927) lui CONSTANTIN MILLE, publicist și scriitor român (n. 1861). Mille, Constantin. *Versuri și proză*. [Buc.], E.S.P.L.A., 1953, 256 p. (Biblioteca pentru toți); Mille, Constantin. *Scrieri alese*. [Buc.], Editura pentru literatură, 1961, 512 p.

15 FEBRUARIE — Se împlinesc 60 de ani de la izbucnirea marii răcoale a țăranilor îndreptată împotriva claselor exploatare (1907).

16 FEBRUARIE 1933 — În zilele de 15-16 februarie au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor de la Atelierele C.F.R. „Grivița”, conduse de P.C.R.

19 FEBRUARIE — Ziua ceferiștilor.

26 FEBRUARIE — 125 de ani de la nașterea (1842) lui CAMILLE FLAMMARION, astronom francez, fondator al Societății astronomice din Franța (m. 1925).

La sfârșitul lunii februarie 1848 a apărut *Manifestul partidului comunist* elaborat de K. Marx și F. Engels.

1 MARTIE — Se împlinesc 130 de ani de la nașterea (1837) lui ION CREANGĂ, scriitor clasic român (m. 1889). Creangă, Ion. *Amintiri din copilărie. Povești și povestiri*. [Buc.], Editura tineretului, [1964], 259 p. (Biblioteca școlară, 30); Creangă, Ion. *Dânii Pre-*

peleac. [Buc.], Editura tineretului, [1965], 200 p. (Biblioteca școlară, 108); Creangă, Ion. *Povești, amintiri, povestiri*. [Buc.], Editura tineretului, 1965, 345 p.; Creangă, Ion. *Opere. Oeuvres*. [Antologie bilingvă]. Buc., Editura Meridiane, 1965, 700 p.; Călinescu, G. *Ion Creangă*. (Viața și opera). [Buc.], Editura pentru literatură, 1964, 408 p.; Dumitrescu-Busulenga, Zoe. *Ion Creangă*. [Buc.], Editura pentru literatură, 1963, 240 p.; Rotaru, Ioan R. *Ion Creangă*. Bibliografie de recomandare. [Buc.], E.S.I.P., 1959, 64 p.

1 MARTIE — 155 de ani de la nașterea (1812) lui NICOLAE KRETZULESCU, medic, animator al vieții culturale și om politic român (m. 1900). Barbu, G. *Nicolae Kretzulescu*. Buc., Editura științifică, 1964, 279 p.

2 MARTIE — Se împlinesc 150 de ani de la nașterea (1817) poetului maghiar ARANY IANOS (m. 1882). Arany Iános. *Versuri alese*. Buc., E.S.P.L.A., 1957, 219 p. Arany János. *Poeme. Költemények*. [Antologie bilingvă]. Buc., E.S.P.L.A. — Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1960, 483 p.

6 MARTIE 1945 — A fost instaurat guvernul democrat în frunte cu dr. Petru Groza.

7 MARTIE — 530 de ani de la marea răcoale a Bobilina a iobagilor români și unguri din Transilvania împotriva feudalismului (1437).

8 MARTIE — Ziua internațională a femeii.

9 MARTIE — S-au împlinit 130 de ani de la moartea (1837) lui ALEXANDRU HRIȘTOVERGHI, poet român prepașoptist (n. 1811). *Primiți noștri poeți. Culegere de versuri*. [Buc.], E.S.P.L.A., [1954], p. 151-159. (Biblioteca pentru toți).

7-9 MARTIE 1966 — A avut loc *Congresul de constituire a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție*.

13 MARTIE — Se împlinesc 60 de ani de la nașterea (1907) lui PETRE GHEORGHE, activist de frunte al P.C.R. (m. 1943).

14 MARTIE 1883 — A murit KARL MARX întemeietorul socialismului științific, genial conducător și învățător al proletariatului din lumea întreagă (n. 1818).

14 MARTIE — S-au împlinit 110 ani de la moartea (1837) poetului român ALEXANDRU SIHLEANU (n. 1834). *Patrie și libertate. Din poezia anilor 1840-1880. Vol. I*. [Buc.], E.S.P.L.A., [1958], p. 103-140.

16 MARTIE — 10 ani de la moartea (1957) marelui sculptor român C. BRÂNCUȘI (n. 1876).

20 MARTIE — Se împlinesc 120 de ani de la nașterea (1847) lui GAVRIIL MUSICESCU, compozitor român, animator al vieții muzicale din Moldova (m. 1903).

21 MARTIE — 45 de ani de la înființarea de către Partidul Comunist din România a organizației comuniste de tineret din țara noastră — U.T.C. (1922).

— S-au împlinit 40 de ani de la moartea (1927) agronomului și scriitorului român CONSTANTIN SANDU-ALDEA (n. 1874).

23 MARTIE — S-au împlinit 125 de ani de la moartea (1842) lui STENDHAL (Henri Beyle), scriitor francez (n. 1783). Stendhal. *Opere alese*. [vol. 3. *Lucien Leuwen*. Roșu și alb. [Buc.], Editura pentru literatură universală, [1962]. 563 p. (Clasicii literaturii universale); Stendhal. *Roșu și negru*. *Cronica anului 1830*. 2 vol. [Buc.], Editura pentru literatură, 1963. XXXII + 336 p. (I); 416 p. (II). (Biblioteca pentru toți, 93-94); Stendhal. *Minăstirea din Parma*. 2 vol. [Buc.], Editura pentru literatură, 1965. XXXIX + 301 p. (I); 328 p. (II). (Biblioteca pentru toți, 276-277); Soare, Iuliu. *Stendhal (Henri Beyle)*. [Buc.], Editura tineretului, 1957. 128 p. (Oameni de seamă); Vlanu, Tudor. *Idelle lui Stendhal*. [Buc.], E.S.P.L.A., 1959. 140 p.; Vinogradov, Anatoli. *Viața romanțată a lui Stendhal (Cele trei culori ale unei epoci)*. Ediția a III-a. Buc., Editura pentru literatură universală, 1962. 624 p.

— 120 de ani de la nașterea (1817) istoricului român ALEXANDRU D. XENOPOL (n. 1920). Gogoneață, Nicolae și Ornea, Z. A. D. *Xenopol. Concepția socială și filosofia*. Buc., Editura științifică, 1963. 264 p.

25 MARTIE — Se împlinesc 125 de ani de la nașterea (1842) scriitorului italian ANTONIO FOGAZZARO (m. 1911).

26 MARTIE — 75 de ani de la moartea (1892) poetului american Walt WHITMAN (n. 1819). Whitman, Walt. *Opere alese*. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 592 p. (Clasicii literaturii universale); Whitman, Walt. *Fire de iarbă*. Buc., Editura tineretului, 1958. 136 p. (Cele mai frumoase poezii); Whitman, Walt. *Poeme*. [Buc.], E.S.P.L.A., [1959]. 272 p.; Gheorghiu, Mihnea, Walt Whitman. [Buc.], E.S.P.L.A., [1959]. 100 p. (Mica bibliotecă critică).

27 MARTIE — S-au împlinit 15 ani de la moartea (1952) scriitorului român ION A. BASSARABESCU (n. 1870).

Bassarabescu, I. A. *Lume de ieri. Nuvele, schițe, amintiri*. [Buc.], E.S.P.L.A., [1958]. 460 p. (Biblioteca pentru toți); Bassarabescu, I. A. *Scrieri alese*. Buc., Editura pentru literatură, 1966. XLIII + 660 p. (Scriitorii români); Virsolci, Teodor. *Doi nuvelești; Emil Grlceanu și I. A. Bassarabescu*. [Buc.], Editura pentru literatură, 1965. 215 p.

30 MARTIE — Se împlinesc 80 de ani de la moartea (1887) lui Karl Storck, întemeietorul școlii noastre de sculptură (n. 1826).

— 60 de ani de la nașterea (1907) lui FRANCISC PANET, militant în mișcarea comunistă din România, executat la Jilava (n. 1941).

31 MARTIE 1893 — Constituirea Partidului social-democrat al muncitorilor din România.

POȘTA REDACȚIEI

ION BANICA (Biblioteca Sindicatului Tesătoriei de in INTEX — Păulești-Ploiești). Am adresat întrebarea dv. Uniunii Generale a Sindicatelor, care ne comunică următoarele: Biblioteca sindicatului este subordonată Comitetului sindicalului din întreprinderea sau instituția în care ea funcționează și primește de la acesta toate indicațiile privind desfășurarea activităților cu cartea. Actualul regulament de organizare și funcționare a bibliotecilor sindicatelor urmează să fie îmbunătățit și publicat. În publicațiile de specialitate — Revista bibliotecilor, Clubul — găsiți diferite materiale metodice care vă pot folosi în munca dv.

ROMEO POENARU (Reșița). Deși bine scrisă, recenziile dv. nu poate fi publicată, deoarece cartea pe care o abordați a apărut în anul 1965. În viitor, vom recenza, din când în când, și literatura sportivă. Așteptăm din partea dv. note, știri privind activitatea curentă a bibliotecilor pe care le frecvențați. Așteptăm viitoarelor dv. corespondențe la revista și câteva date despre profesia și locul dv. de muncă.

A. C. (Maramureș). Cazul pe care îl prezentați este tipic pentru cele afirmate de noi în articolele despre recuperarea cărților imprumutate (Călușuza bibliotecarului, 18. nr. 11. nov. 1965, p. 662-665 și nr. 12. dec. 1965, p. 747-751). Avizările emise de dv., prima la 21 ianuarie 1965, iar a doua la 25 ianuarie 1965 v-au fost returnate pentru motivul că destinașorul nu mai locuiește la adresa indicată. De la noua adresă, pe care, între timp, ați aflat-o fostă cititoare a plecat, încă în octombrie 1964 într-o altă localitate. Precum constatați, prima înștiințare a fost emisă la... 21 ianuarie 1965, când cititoarea respectivă plecase nu numai din orașul dv., dar și din Brașov! Dacă avizările ar fi fost emise la timp, în termenul prescripției de instrucțiuni, astfel de cazuri n-ar mai exista sau ar fi, în orice caz, mult mai rare.

NICULITA GAVRILIUC (Mogostești). Începând cu numărul 2 din 1967, revista noastră deschide o rubrică permanentă de Consultații, care va cuprinde lecții pentru inițierea profesională a bibliotecarilor din bibliotecile mici. Privitor la activitatea cercurilor de citit, redacția intenționează să publice, într-unul din numerele viitoare un articol bazat pe o cercetare în mai multe localități. La întrebarea dv., Biblioteca centrală de stat vă dă următorul răspuns: Bibliotecile filiale din satele aparținătoare comunei sînt încredințate unor cadre didactice. Pe timpul cîit acestora sînt în concediu de odihnă, fondurile bibliotecii — în totalitate sau în parte — vor fi încredințate (cu proces-verbal de pre-dare-primire) unui alt învățător sau directorului căminului cultural. În cazul în care acest lucru nu ar fi posibil — ceea ce este greu de crezut — biblioteca filială va fi descrisă, o zi pe săptămîna, de către bibliotecarul comunal.

LA REDACȚIE, AU SOSIT NUMEROASE SCRISORI PRIN CARE BIBLIOTECARII, ÎNDEOSEBI DIN BIBLIOTECILE ȘCOLARE ȘI TEHNICE, SOLICITĂ ABONAREA LA REVISTA NOASTRĂ. ABONAMENTELE LA REVISTA BIBLIOTECILOR SE ÎN-CHEIE — AȘA CUM AM ANUNȚAT ÎN FIECARE AN — LA OFICILE P.T.T.R. LOCALE.

Ион ЧОТЛОШ: <i>Направление библиотек комитетами по делам культуры и искусства (в Вухарестской области)</i>	705
Джордже ВЛЭДЕСКУ: <i>Публичная библиотека и распространение научных знаний (коллекция книг по распространению научных знаний и методологии их пропаганды в публичных библиотеках Плоештской области)</i>	711
А. ЛАУТЕРМАН, С. ЛЭЗЭРЕСКУ и М. ХЕССЕЛМАН: <i>Современный профиль педагогической документации (О задачах педагогической документации и о тех, кто ею пользуется. Степень организации педагогической документации в нашей стране и ее перспективы)</i>	724
Мирча АВРАМ: <i>Коллекция иконографических документов городской библиотеки города Сибиу (Происхождение и документальная ценность 4000 материалов, составляющих эту коллекцию)</i>	728
Илеана ДИМА: <i>Первые детские библиотеки в Румынии (Создание городских школьных библиотек и сельских библиотек двойного характера — публичных и школьных. — Первый каталог детских публичных библиотек в Румынии)</i>	731
Хорья НЕСТОРЕСКУ: <i>„Румыны при освоении Мухаса Храбром“. Николае Бэлческу, — в издании Румынской Академии 1877 и 1887 гг. (Условия печатания этих изданий и отклики печати этого времени на первое издание)</i>	734
Дан СИМОНЕСКУ: <i>Ион Элиаде Рэдулеску (1802—1872) писатель, издатель и политический деятель и его библиология</i>	740
Октавиан НИМЦУ: <i>Человек среди книг: Эманюл Букуца (27 июня 1887—7 октября 1946)</i>	744
И. ВЕЙНБЕРГ: <i>Ион Кэяну — первый румынский музыкальный критик (1629—1687)</i>	748

EXTRAIT DU SOMMAIRE

Ion CIOTLOS: <i>L'orientation des bibliothèques par les comités de culture et d'art (dans la région de Bucarest)</i>	705
George VLĂDESCU: <i>La bibliothèque publique et la diffusion des connaissances scientifiques (Les collections de livres de vulgarisation scientifique et la méthodologie de leur propagation dans les bibliothèques publiques de la région de Bucarest)</i>	711
A. LAUTERMAN, S. LĂZĂRESCU et M. HESSELMAN: <i>Le profil contemporain de la documentation pédagogique (Les tâches de la documentation pédagogique et ses bénéficiaires. Le stade actuel de l'organisation de la documentation pédagogique dans notre pays et ses perspectives)</i>	724
Mircea AVRAM: <i>La collection de documents iconographiques de la Bibliothèque municipale de Sibiu (La provenance et la valeur documentaire des 4000 pièces de la collection)</i>	728
Ileana DIMA: <i>Les débuts des bibliothèques pour enfants en Roumanie (La constitution des bibliothèques scolaires dans le milieu urbain et des bibliothèques à double caractère — public et scolaire—dans les villages. Le premier catalogue des bibliothèques publiques pour enfants en Roumanie)</i>	731
Horia NESTORESCU: <i>„Românil supl Mihai Voevod Viteazul“ (Les Roumains sous Michel le Brave), de Nicolae Bălcescu dans les éditions de l'Académie Roumaine de 1877 et 1887. (Conditions de l'impression de ces éditions et l'écho de l'édition princeps dans la presse du temps)</i>	734
Dan SIMONESCUS: <i>Ion Eliade Rădulescu et la bibliologie 1802—1872 (L'écrivain, l'éditeur et l'homme politique roumain)</i>	740
Octavian NEAMTU: <i>Un homme parmi les livres: Emanoil Bucuța (27 juin 1887—7 octobre 1946)</i>	744
I. WEINBERG: <i>Ion Căianu — le premier chroniqueur musical roumain (1629—1687)</i>	748

S U M M A R Y

Ion CIOTLOS: <i>The guiding of libraries by the committees of culture and arts (in the Bucharest region)</i>	705
George VLĂDESCU: <i>The public library and the diffusion of scientific knowledge. (Books of popular science and their distribution organized by the public libraries of the Ploeshit region)</i>	711
A. LAUTERMAN, S. LĂZĂRESCU and M. HESSELMAN: <i>New methods of the pedagogical documentation. (The tasks of pedagogical documentation and its usefulness. The organization of pedagogical documentation in our country and its outlooks)</i>	724
Mircea AVRAM: <i>The collection of pictorial documents of the Sibiu Town Library. (The origin and the documentary value of the 4000 pieces of this collection)</i>	728
Ileana DIMA: <i>The first steps of children's libraries in Romania. (The foundation of school libraries in towns and of public and school libraries in rural communities. The first catalogue of children's public libraries in Romania)</i>	731
Horia NESTORESCU: <i>„The Romanians under the Prince Michael the Brave“ by Nicolae Bălcescu, published by the Rumanian Academy in 1877 and in 1887. (The circumstances of its editing and the echoes of the first edition as reflected in the contemporary press)</i>	734
Dan SIMONESCUS: <i>Ion Eliade Rădulescu and the bibliology (1802—1872). (Writer, publisher and Romanian politician)</i>	740
Octavian NEAMTU: <i>A man among books — Emanoil Bucuța (1887, June 27 — 1946, October 7)</i>	744
I. WEINBERG: <i>Ion Căianu — the first Rumanian musical critic (1629—1687)</i>	748

COLEGIUL DE REDACTIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron, IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae (redactor șef-adjunct), TOMESCU Mircea

BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, publicație bilunară, întocmită de Biblioteca Centrală de Stat, reprezintă bibliografia națională curentă și cuprinde seriile :

1. CĂRȚI, ALBUME, HĂRȚI, NOTE MUZICALE ;

2. ARTICOLE DIN PUBLICAȚII PERIODICE ȘI SERIALE.

Prima serie înregistrează anual peste 4 000 titluri de cărți, broșuri, albume și alte categorii de publicații, cuprinzând astfel producția reprezentativă de carte tipărită pe teritoriul țării noastre.

În cea de-a doua serie, ca urmare a bibliografierii exhaustive a revistelor și selective a ziarelor sînt inserate peste 50 000 titluri de articole, studii, referate, recenzii etc.

Prin aceste două serii, *BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA* înregistrează lucrările de interes general, social-politice, științifice, literar-artistice și de popularizare, lucrările originale, traducerile sau prelucrările apărute în limba română, în limbile naționalităților conlocuitoare și în limbi de circulație internațională.

Toate aceste categorii de tipărituri, cuprinse în bibliografia națională curentă, sînt redată prin descrieri bibliografice complete, însoțite de indici de clasificare zecimală și grupale pe domenii de cunoștințe, constituite în 34 de diviziuni temalice.

Fiind o sursă bogată și multilaterală de informare în toate domeniile de cunoștințe, *BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA* este utilă tuturor categoriilor de biblioteci din țara noastră : biblioteci științifice, publice, școlare, specializate etc. ca și specialiștilor : cercetători științifici, ingineri și tehnicieni, cadre didactice, medici, economiști, activiști de partid și de stat etc.

Ambele serii ale bibliografiei pot fi procurate prin abonamente înaintate oficiilor poștale din Capitală și din țară.

IN NUMĂRUL URMĂTOR :

Activitatea metodică a bibliotecilor regionale și raionale.

Prolog pentru „Luna cărții la sate” — Însemnări

Metodologia studierii lecturii în bibliotecile comunale.

Profilul bibliotecii pentru copii.

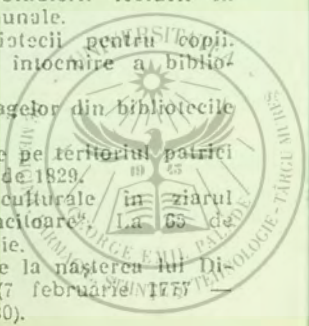
Metodele de întocmire a bibliografiilor (I).

Starea cataloagelor din bibliotecile regionale.

Periodicele de pe teritoriul patriei noastre înainte de 1829.

Preocupări culturale în ziarul „România muncitoare”. La 65 de ani de la apariție.

190 de ani de la nașterea lui Dinicu Golescu (7 februarie 1775 — 5 octombrie 1830).

41 000

EXEMPLARUL 3 LEI